

Międzynarodowa Konferencja

"WPR Unii Europejskiej – terażniejszość i przyszłość"

5-7 grudnia 2017, Anders Hotel – Stare Jabłonki

Organizator Konferencji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB

KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

BOOK OF ABSTRACTS

International Conference

**The Common Agricultural Policy for the European Union – the
present and the future**

5-7 December 2017, Hotel Anders in Stare Jabłonki, Poland

Conference organizer:

**Institute of Agricultural and Food Economics - National Research
Institute**

This book of abstract was prepared under the Multi-Annual Programme 2015-2019
“The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals”.

Materiał zebrała i uporządkowała
Collection and compilation of materials
Ewa Sierakowska

Tłumaczone przez
Translated by
Summa Linguae S.A.

Projekt okładki i wydruk
Cover project and print
Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB

*Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: (22) 50 54 444
faks: (22) 50 54 636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>*

Konferencja jest organizowana w ramach **Programu Wieloletniego na lata 2015-2019 „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”**. Na konferencji skupimy się nad kwestiami związanymi z osiągnięciami i doświadczeniami wynikającymi z realizacji polityki rolnej w obecnym okresie programowania, ponadto część uwagi poświęcimy wyzwaniom ekonomicznym, środowiskowym i społecznym oraz dylematom stojącym przed sektorem rolno-spożywczym i obszarami wiejskimi w XXI wieku. Obrady te są częścią toczących się w UE dyskusji i konsultacji dotyczących zakresu regulacji i finansowania Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 roku. Zostaną poruszone następujące zagadnienia:

- Megatrendy i najważniejsze wyzwania rozwojowe europejskiej i światowej gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich.
- Transformacje gospodarki wiejskiej i programowanie polityki rolnej i wiejskiej.
- Transfer innowacji w sektorze rolnictwa, przemysłu spożywczego i gospodarki wiejskiej.
- Czynniki finansowe i fiskalne w poprawie wydajności i konkurencyjności.
- Wyzwania i dylematy budżetu UE i WPR po roku 2020.
- Rola gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw rolniczych w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- Problemy i bariery w realizacji celów polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich.
- Instrumenty WPR i ich dostosowanie do wyzwań na poziomie lokalnym, regionalnym, europejskim i globalnym.
- Evolucja i perspektywy rozwoju rynków rolnych.

The conference is organized in the framework of **Multiannual Research Program 2015–2019 “The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals”**. The conference focusing on its many achievements and experiences resulting from the implementation of the agricultural policy in the current programming period, and economic, environmental and social challenges and dilemmas facing the agri-food sector and rural areas in the 21st century, will be an important contribution to the discussion on the future of the CAP. These deliberations are a part of ongoing EU discussions and consultations on the scope of regulation and financing of the Common Agricultural Policy post-2020. The conference focusses on the following themes:

- Megatrends and the most important development challenges of the European and global food economy and rural areas.
- Transformations of the rural economy and programming of the rural and agricultural policy.
- Transfer of innovation in the sector of agriculture, food industry and rural economy.
- Financial and fiscal factors in the improvement of efficiency and competitiveness.
- Challenges and dilemmas for the EU budget and the CAP after 2020.
- The role of farms and agricultural enterprises in actions for sustainable development.
- Problems and barriers to achieving the aims of agricultural and rural development policy.
- CAP instruments and their adjustment to challenges at local, regional, European and global levels.
- Evolution and development perspectives for agricultural markets.

Komitet Naukowy/ Scientific Committee

- Prof. Andrzej Kowalski (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Drago Cvijanović (University of Kragujevac, Serbia)
Prof. Thomas Doucha (IAEI, Czech Republic)
Noureddin Driouech, PhD (CIHEAM, Italy)
Prof. Szczepan Figiel (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Masahiko Gemma (Waseda University, Japan)
Prof. Wojciech Józwiak (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Jacek Kulawik (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Yuriy Oleksiyovych Lupenko (IAE, Ukraine)
Prof. Věra Majerová (CULS, Prague)
Prof. Dimitre Nikolov (IAE, Bulgaria)
Maire Nurmet, PhD (EMÜ, Estonia)
Prof. Gabriel Popescu (ASE, Romania)
Norbert Potori, PhD (AKI, Hungary)
Prof. Włodzimierz Rembisz (IAFE-NRI, Poland)
Piotr Szajner, PhD (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Alina Sikorska (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Jonel Subić (IAE, Serbia)
Prof. Samuele Trestini (UNIPD, Italy)
Prof. Olga Varchenko (Bila Tserkva National Agrarian University, Ukraine)
Dipl.-Ing. Klaus Wagner (AWI, Austria)
Marek Wigier, PhD (IAFE-NRI, Poland)
Prof. Józef St. Zegar (IAFE-NRI, Poland)

Komitet organizacyjny/Organising Committee

- Małgorzata Bułkowska (IAFE-NRI, Poland)
Anna Hankiewicz (IAFE-NRI, Poland)
Joanna Jaroszewska (IAFE-NRI, Poland)
Joanna Korczak (IAFE-NRI, Poland)
Krzysztof Kossakowski (IAFE-NRI, Poland)
Irena Mikiewicz (IAFE-NRI, Poland)
Małgorzata Mikołajczyk (IAFE-NRI, Poland)
Lech Parzuchowski (IAFE-NRI, Poland)
Ewa Sierakowska (IAFE-NRI, Poland)
Paulina Smakosz (IAFE-NRI, Poland)
Leszek Ślipski (IAFE-NRI, Poland)
Marek Wigier, PhD (IAFE-NRI, Poland)

Program Konferencji

I dzień konferencji 5.XII.2017

Sesja I 14.40–16.40

Prof. Julian Krzyżanowski – Zadania WPR po 2020 r.

PhD Tamás Mizik – Przeszłość, terażniejszość i przyszłość WPR – węgierski punkt widzenia

Dipl.-Ing. Klaus Wagner – Działania wykraczające poza Program Rozwoju Obszarów Wiejskich: Plan Generalny dla Obszarów Wiejskich w Austrii

PhD Norbert Potori, PhD János Sávolc, Szabolcs Biró – Ocena wpływu cięć w budżecie WPR po 2020 roku na struktury produkcyjne i dochody w rolnictwie UE w ujęciu regionalnym

Prof. Jacek Kulawik, PhD Barbara Wieliczko, PhD Michał Soliwoda – Instrumenty finansowe WPR

Sesja II 17.10–19.30

Prof. Gabriel Popescu – Postęp w rolnictwie z perspektywy rewolucyjnych przemian tego sektora

Dipl.-Ing. Katja Pietrzyck, Prof. Brigitte Petersen, PhD Nouredin Driouech – Transatlantyckie Partnerstwo w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP): zagrożenie czy szansa dla rolnictwa i sektora żywnościowego UE w regionie śródziemnomorskim?

Prof. Masahiko Gemma, Prof. Włodzimierz Rembisz – Wzrost produktywności w rolnictwie państw członkowskich UE: implikacje dla przyszłej WPR w zakresie rozwoju obszarów wiejskich

PhD Katarzyna Kosior, PhD Łukasz Ambroziak – Brexit – potencjalne implikacje dla polskiego sektora żywnościowego

PhD Anne Pöder, PhD Maire Nurmet, PhD Ants-Hannes Viira – Cechy charakterystyczne gospodarstw rolnych oraz zachowania ich niestabilnego otoczenia gospodarczego: na przykładzie funkcjonowania rolników w Estonii w latach 2013-2016

Prof. Adriana Mihnea, Prof. Dimitre Nikolov – Gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne w zrównoważonym rozwoju kooperacyjnym: podejście wielopodmiotowe z uwzględnieniem cyfrowych metod zarządzania gospodarstwem rolnym

II dzień konferencji 6.XII.2017

Sesja III 14.00–16.20

PhD Philippe Burny, PhD Benon Gaziński, Prof. Lech Niezurawski, Prof. Czesław Sobków – Fundusze UE jako narzędzie poprawy konkurencyjności mśp z branży rolnej i przetwórczej oraz czynnik przyczyniający się do rozwoju obszarów wiejskich: porównanie pomiędzy niektórymi regionami w Polsce i Walonią

Prof. Sebastian Jarzębowski – Koncepcja krótkich łańcuchów dostaw w gospodarce żywnościowej

PhD Dan-Marius Voicilas, PhD Camelia Gavrilesco – Główne osiągnięcia i wyzwania w rumuńskim sektorze rolno-żywnościowym w pierwszej dekadzie członkostwa w UE

Cezary Klimkowski – Zmiany międzynarodowych przepływów towarów i usług polskiego sektora rolno-żywnościowego

PhD Ion Certan – Ewolucja polityki rolnej w Republice Mołdawii od ogłoszenia deklaracji o niepodległości do zawarcia umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską

PhD Bozhidar Ivanov – Wpływ płatności bezpośrednich na rozwój rolnictwa w Bułgarii

Sesja IV 16.50–18.50

Prof. Samuele Trestini, PhD Elisa Giampietri – Ulepszanie metod zarządzania ryzykiem w ramach WPR: przykłady wdrażania Instrumentu Stabilizacji Dochodów

Ing. Václav Vilhelm, CSc., Ing. Sumudu Gouri Boyinová, PhD Jindřich Špička – Porównanie instrumentów zarządzania ryzykiem stosowanych w ramach unijnej WPR, Ustawy Rolnej w USA oraz prawodawstwa dotyczącego rolnictwa w Republice Czeskiej

Prof. Adam Wąs, PhD Paweł Kobus – Czynniki wpływające na poziom ubezpieczeń upraw w Polsce z uwzględnieniem poziomu subsydiowania gospodarstw

Prof. Olga Varchenko, Ludmila Stepura – Ukraińskie mechanizmy regulacji rynku rolnego: ich skuteczność i możliwości ulepszenia

Prof. Vasyl D. Zalizko – Przyszłość zrównoważonego rozwoju ukraińskiego sektora rolnictwa ekologicznego w świetle unijnej WPR

III dzień konferencji 7.XII.2017

Sesja V 8.30–10.50

PhD Adam Waszkowski, Prof. Włodzimierz Rembisz – Relacje cen czynników produkcji a techniki wytwarzania w rolnictwie

Prof. Julia Doitchinova, Prof. Ivan Kanchev, Prof. Raliza Terziyska, Prof. Kristina Todorova – Społeczno-ekonomiczne i środowiskowe parametry i efekty WPR w odniesieniu do rozwoju obszarów wiejskich: na przykładzie Bułgarii

PhD Michał Dudek, PhD Bożena Karwat-Woźniak – Skala i uwarunkowania dezagraryzacji w Polsce

Prof. Dimitre Nikolov, Prof. Ivan Boevsky, Prof. Petar Borissov, Prof. Teodor Radev – Nowe modele biznesowe w rolnictwie i zagadnienia bezpieczeństwa żywnościowego: analiza przypadku w Obwodzie Smolan w Bułgarii

Prof. Olena Oliynyk-Dunn, Prof. Viktor Adamenko – Schematy finansowania gospodarstw rolnych i rozwój systemu finansowego: na przykładzie Ukrainy i Polski

PhD Biljana Grujić, PhD Predrag Vuković – Polityka rolna w Unii Europejskiej i wsparcie finansowe dla Serbii

Sesja VI 11:20-13:40

Prof. Anatolij Danylenko, PhD Tetyana Sokolska, PhD Olena Shust – Moratorium na sprzedaż ziemi rolniczej jako czynnik ograniczający rozwój obszarów wiejskich

Prof. Drago Cvijanović, Prof. Otilija Sedlak, Prof. Željko Vojinović – Działalność rolnicza na terenach zurbanizowanych: zakres polityki rolnej – obecnie i w przyszłości

Prof. Oleksandr Faichuk – Zrównoważony rozwój jako jedno z najważniejszych wyzwań dla europejskiej i światowej gospodarki żywnościowej

PhD Marek Zieliński – Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014–2020

Prof. Oleksandr Pavlov, Irina Pavlova – Rozwój obszarów wiejskich w Ukrainie: problemy i sposoby ich rozwiązywania

Prof. Iurii Lupenko, Prof. Valerii Zhuk – Model zachowujący wieś w systemie agrarnym Ukrainy

Conference Programme

5.XII.2017 The first day of the conference

Session I 14.40–16.40

The CAP tasks after the year 2020 – **Prof. Julian Krzyżanowski**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

The past, present and future of the CAP the Hungarian viewpoint – **PhD Tamás Mizik**, Corvinus University of Budapest (Hungary)

Going beyond the Rural Development Program: A Master Plan for Austria's rural space – **Dipl.-Ing. Klaus Wagner**, Federal Institute of Agricultural Economics (Austria)

An assessment of the regional impacts of post-2020 CAP budgetary cuts on production structures and agricultural incomes in the EU – **PhD Norbert Potori, János Sávoly, PhD Szabolcs Biró**, Research Institute of Agricultural Economics (Hungary)

Financial instruments of the CAP – **Prof. Jacek Kulawik, PhD Barbara Wieliczko, PhD Michał Soliwoda**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Session II 17.10–19.30

The progress viewed from the perspective of agricultural revolution – **Prof. Gabriel Popescu**, Bucharest University of Economic Studies (Romania)

The Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): threat or an opportunity for EU-Mediterranean agriculture and agri-food sector? – **Dipl.-Ing. Katja Pietrzyck**, University of Bonn (Germany), **Prof. Brigitte Petersen**, University of Bonn (Germany), **PhD Noureddin Driouech**, Mediterranean Agronomic Institute of Bari (Italy)

Productivity growth in agriculture among EU member countries: implications for the future CAP policies of rural development – **Prof. Masahiko Gemma**, Waseda University (Japan), **Prof. Włodzimierz Rembisz**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Brexit – the potential implications for the Polish agri-food sector – **PhD Katarzyna Kosior, PhD Łukasz Ambroziak**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Farm characteristics and economic behavior of a volatile economic environment: the example of Estonian farmers in 2013 to 2016 – **PhD Anne Pöder, PhD Maire Nurmet, PhD Ants-Hannes Viira**, University of Tartu (Estonian Republic)

Farms and agricultural enterprises for sustainable smart cooperatives development: a multi-actor approach using digital farm management – **Prof. Adriana Mihnea**, Bucharest University of Economic Studies (Romania), **Prof. Dimitre Nikolov**, Institute of Agricultural Economics (Bulgaria)

6.XII.2017 The second day of the conference

Session III 14.00–16.20

EU funds as a tool to increase competitiveness of agro-processing SMEs and factor contributing to rural development: comparison between some Polish regions and Wallonia – **PhD Philippe Burny**, Walloon Centre for Agricultural Research and Gembloux Agro-BioTech, University of Liège (Belgium), **PhD Benon Gaziński** University of Warmia and Mazury (Poland), **Prof. Lech Nieżurawski, Prof. Czesław Sobków**, WSB Universities (Poland).

The concept of short supply chains in the food economy, **Prof. Sebastian Jarzębowski** – Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Main achievements and challenges in the Romanian agri-food sector in the first decade of EU membership – **PhD Dan-Marius Voicilas, PhD Camelia Gavrilescu**, Romanian Academy – Institute of Agricultural Economics (Romania)

Changes in the international trade in goods and services of the Polish agri-food sector, **Cezary Klimkowski**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Agricultural policies from declaration of independence to the association agreement between the European Union and the Republic of Moldova **PhD Ion Certan**, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine of Bucharest (Romania)

Effects of direct payments on agricultural development in Bulgaria **PhD Bozhidar Ivanov**, Institute of Agricultural Economics (Bulgaria)

Session IV 16.50–18.50

Re-adjusting risk management within the CAP: evidence on the implementation of the Income Stabilization Tool – **Prof. Samuele Trestini, PhD Elisa Giampietri**, University of Padova (Italy)

Comparison of risk management tools under CAP EU, US Farm Bill and in Czech agriculture – **Ing. Václav Vilhelm, CSc., Ing. Sumudu Gouri Boyinová, PhD**

Jindřich Špička, Institute of Agricultural Economics and Information (Czech Republic)

The determining factors of the level of crop insurance in Poland taking into consideration the level of agricultural subsidies, **Prof. Adam Waś**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland), **PhD Paweł Kobus**, Warsaw University of Life Sciences (Poland)

Ukrainian agricultural market regulation instruments: their effectiveness and directions of improvement – **Prof. Olga Varchenko**, Bila Tserkva National Agrarian University (Ukraine), **Ludmila Stepura**, Scientific and Methodological Centre of Agrarian Education of Ukraine (Ukraine)

Future of sustainable development of Ukrainian organic farming sector in context of the EU's Common Agricultural Policy – **Prof. Vasyl D. Zalizko**, National Research Center „Institute of Agrarian Economy” (Ukraine)

7.XII.2017 / The third day of the conference

Session V 8.30–10.50

Price relations of production factors versus production techniques in agriculture – **PhD Adam Waszkowski**, **Prof. Włodzimierz Rembisz**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Socio-economic and environmental parameters and results of rural development under the CAP: the case of Bulgaria – **Prof. Julia Doitchinova**, **Prof. Ivan Kanchev**, **Prof. Raliza Terziyska**, **Prof. Kristina Todorova** University of National and World Economy (Republic of Bulgaria)

The scale and conditions of deagrarianisation in Poland – **PhD Michał Dudek**, **PhD Bożena Karwat-Woźniak**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Analysis of New Business Marketing Models and food security in farming: case study in Smolyan District, Bulgaria – **Prof. Dimitre Nikolov**, **Prof. Ivan Boevsky**, **Prof. Petar Borissov**, **Prof. Teodor Radev**, Institute of Agricultural Economics (Bulgaria)

Financing patterns of farms and financial system development: evidence from Ukraine and Poland – **Prof. Olena Oliynyk-Dunn**, **Prof. Viktor Adamenko**, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine)

Agrarian policy in the European Union and financial support for Serbia – **PhD Biljana Grujić**, **PhD Predrag Vuković**, Institute of Agricultural Economics Belgrade (IAE) (Serbia)

Session VI 11.20–13.40

The moratorium on agricultural land sale as a limiting factor for rural development – **Prof. Anatoliy Danylenko, PhD Tetyana Sokolska, PhD Olena Shust**, Bila Tserkva National Agrarian University (Ukraine)

Urban agriculture: a framework for agricultural policy – present and future – **Prof. Drago Cvijanović, Prof. Otilija Sedlak, Prof. Željko Vojinović** University of Kragujevac (Republic of Serbia)

Sustainable development as one the most important challenge of the European and global food economy – **Prof. Oleksandr Faichuk**, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine)

Afforestation of the marginal agricultural land financed from RDP 2014-2020 – **PhD Marek Zieliński**, Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (Poland)

Rural development in Ukraine: problems and ways of their solution – **Prof. Oleksandr Pavlov, Irina Pavlova**, Odessa National Academy of Food Technologies (Ukraine)

A village-keeping model of the agrarian system of Ukraine – **Prof. Iurii Lupenko, Prof. Valerii Zhuk**, National Scientific Center "Institute of Agrarian Economy"(Ukraine)

Książka abstraktów została przygotowana w ramach realizowanego Programu Wieloletniego 2015-2019 „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”. W publikacji zamieszczono abstrakty oraz biogramy prelegentów zgodnie z kolejnością występowania na międzynarodowej konferencji „WPR Unii Europejskiej – teraźniejszość i przyszłość” organizowanej przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB w dniach 5-7 grudnia 2017 r. w Starych Jabłonkach.

This book of abstracts was prepared under the Multi-Annual Programme 2015-2019 “The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals”. The publication features abstracts and biographs of speakers – in order of appearance – at the international conference entitled “The Common Agricultural Policy for the European Union – the present and the future” organized by the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute on 5-7 December 2017 in Stare Jabłonki in Poland.

Prof. Julian T. Krzyżanowski

Zadania WPR po 2020 r. / The CAP tasks after the year 2020

Prof. Julian T. Krzyżanowski

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Associate Professor at General Economics Department, IAFE-NRI. Since 1975 started academic work at the Warsaw Agricultural University. Dept. of World Agriculture. Research fellow in Iraq, Italy and the United States. Under Tempus Programme at the Scottish Agricultural College, Aberdeen. Associate Professor in Agricultural Economics (Warsaw University of Life Sciences). In the Polish Ministry of Agriculture 1996 - 2014, acting as Director or Deputy Director in the Departments linked with Poland's integration to the EU.

Main scientific interest:

EU CAP, agricultural policy instruments, international trade instruments, models of international trade, agricultural markets, agriculture in developing countries.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054716

e-mail: julian.krzyzanowski@ierigz.waw.pl

Streszczenie: W dotychczasowej dyskusji o przyszłości WPR po r. 2020 mało mówi się o sprawach naprawę ważnych dla wsi i rolnictwa krajów Unii Europejskiej. Komisja eksponuje głównie bierne zadania ochronne i uproszczeniowe. Nie widać natomiast żadnej wizji ekspansywnej. Możemy założyć, że głównym obecnie celem WPR jest zapewnienie rozwoju zrównoważonego sektora rolnego. Ma on liczne uwarunkowania zewnętrzne, zarówno o charakterze globalnym, w tym ekonomiczne i związane z ochroną środowiska, jak i istniejące w samym sektorze rolnym. Wynikają one z przynależności danego kraju do Unii Europejskiej jak i z coraz liczniejszych powiązań rolnictwa europejskiego z rolnictwem światowym. Mamy też do czynienia z uwarunkowaniami wewnętrznymi zarówno w samym środowisku wiejskim, jak i w procesie produkcji. Na to wszystko nakłada się polityka rolna danego państwa.

Sytuacja zewnętrzna i wewnętrzna wymusza więc kreślenie ambitnych i ekspansywnych celów i zadań dla WPR. Należy pamiętać, że cele uzasadniające podatkim istnienie Wspólnej Polityki Rolnej, nie mogą przesłaniać idei podstawowych dla rozwoju wsi i sektora rolnego.

Treść referatu wpisuje się w jedną z teorii reformy Wspólnej Polityki Rolnej, wg której główną siłą sprawczą zachodzących zmian są wzajemne oddziaływania instytucji Unii Europejskiej i rządów krajów członkowskich. W opracowaniu przedstawione są zadania, które powinna wypełniać Wspólna Polityka Rolna po r. 2020. Autorem koncepcji jest bądź Komisja Europejska bądź kraje członkowskie Unii Europejskiej, przewodniczące Radzie (Malta). Sformułowane zadania zostały przez autora skonfrontowane z zapisami traktatowymi.

Następnie zostały przedstawione opinie poszczególnych krajów członkowskich co do propozycji prezydencji maltańskiej. Na podstawie koncepcji Malty i komentarzy, próbuje się formułować wnioski co do celów WPR, jakie powinny być określone i przyjęte biorąc pod uwagę różnorodne aktualne uwarunkowania dla rozwoju wsi i rolnictwa, tym bardziej, że Komisja Europejska, dalej ustala kolejne zadania dla Wspólnej Polityki Rolnej.

Słowa kluczowe: WPR, Komisja Europejska, UE, rozwój zrównoważony, rozwój wsi, sektor rolny

Abstract: In the ongoing discussion about the future of the CAP after 2020, little is said about the issues really important for the countryside and agriculture of the European Union countries. The Commission highlights mainly passive protective and simplification tasks. On the other hand, we do not see any vision of expansion. We can assume that currently the main objective of the CAP is to provide the development of the sustainable agricultural sector. It has a number of external factors, both global, including economic and environmental, and existing in the agricultural sector itself. They result from the membership of a given country to the European Union and from the more and more numerous links between European agriculture and global agriculture. We also have to do with internal factors both in the rural environment itself and in the production process. All these issues are overlapped by the agricultural policy of the given Member State.

Therefore, the external and internal situation forces developing ambitious and expansive objectives and tasks for the CAP. We should remember that the objectives justifying the existence of the Common Agricultural Policy for taxpayers must not conceal the fundamental ideas for the rural and agricultural development.

The content of the paper matches one of the theories of reforming the Common Agricultural Policy, according to which the major driving force of changes taking place are interactions of the European Union institutions and the Member States governments. The paper presents the tasks to be carried out by the Common Agricultural Policy after 2020. The author of the concept is either the European Commission or the European Union Member States holding the Council presidency (Malta). The formulated tasks have been confronted by the author with the provisions of the Treaty.

Then, the opinions of the individual Member States on the proposal of the Maltese Presidency have been presented. Based on the Maltese concept and the comments, it is attempted to make conclusions as to the CAP objectives, which should be defined and adopted taking into account various current conditions for the rural and agricultural development, the more that the European Commission keeps on establishing further tasks for the Common Agricultural Policy.

Keywords: CAP, European Commission, European Union, sustainable development, rural development, agricultural sector

Tamás Mizik, PhD

**Przeszłość, terażniejszość i przyszłość WPR – węgierski punkt widzenia /
The past, present and future of the CAP – the Hungarian viewpoint**

Tamás Mizik, PhD
Corvinus University of Budapest

Main activities:

Teaching: EU CAP, Agricultural economics, Property management, Agrobusiness management, International agricultural trade and development, Rural development

Research: Agricultural policies, Profitability and competitiveness, Biofuels, GMO

Publications (5 most relevant):

Gorton, M., Davidova, S., Iraizoz, B., Kovács, B., Mizik, T., Ratering, T. [2003]: An Analysis of the Performance of Commercially Oriented Farms in Hungary. *Post-Communist Economies*, vol. 15, no. 3, September, pp. 406-416.

Mizik, Tamás [2010]: *The Diversity of the Agriculture in the Selected Former Soviet and Western Balkan Countries. Policy Studies on Rural Transition No. 2010-2*, FAO Regional Office for Europe and Central Asia, Budapest, Hungary

Mizik, Tamás [2012]: *The state and opportunities of Western Balkans' agriculture. The expected EU accession and the agriculture.* LAP Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, Germany, pp. 72

Jámbor, Attila – Mizik, Tamás eds. [2014]: *Bevezetés a Közös Agrárpolitikába. /Introduction to the Common Agricultural Policy/ Akadémiai Publishing Ltd., Budapest, 268 p. ISBN: 978 963 05 9533 9*

Mizik, Tamás [2016]: *Land Policy and Farm Structure: Challenges and Opportunities for Agriculture in the Western Balkan. Society and Economy, Vol. 38., No. 2., pp. 157-170.*

Main scientific interest:

Agricultural policies: aims and impact on the agricultural sector with special attention on Western Balkan countries

Profitability and competitiveness: financial situation of the agricultural production units – methodology and performance from theoretical and practical point of view based on micro and macro level data

Biofuels: opportunities in biofuels production, economic aspects of biofuels

GMO: opportunities in GMO production, economic aspects of GMO

Corvinus University of Budapest

Hungary, 1093 Budapest, Fővám tér 8.

phone: +36 14825368

e-mail: tamas.mizik@uni-corvinus.hu

Streszczenie: Wspólna Polityka Rolna była jedną z pierwszych wspólnych polityk Wspólnoty Europejskiej, a w jej ramach wciąż przeznaczana jest znaczna część wspólnego budżetu. Pierwotne cele WPR (zwiększenie produkcji i produktywności, zapewnienie odpowiedniego poziomu życia, stworzenie stabilnego rynku produktów rolnych, zapewnienie dostaw żywności i uczciwych cen żywności dla konsumentów) stworzyły jeszcze więcej problemów, które rozwiązano. Minione dziesięciolecie poświęcono rozwiązywaniu problemów w drodze różnych reform.

Węgry przystąpiły do UE 1 maja 2004 r. w okresie planowania finansowego 2000-2006. Z kilku powodów ich poziom przygotowania okazał się niewystarczający, co spowodowało znaczne opóźnienia we wdrażaniu i realizacji. Oprócz tego WPR zapewniła i nadal zapewnia ogromne wsparcie węgierskiemu sektorowi rolnemu, jednak można zauważyć, że wsparcie było udzielane sektorowi upraw roślinnych kosztem sektora hodowli zwierzęcej. Przyszłość tego znaczącego wsparcia jest dość niepewna, w związku z czym konieczne jest podjęcie przez producentów rolnych natychmiastowych działań w celu poprawy konkurencyjności.

Słowa kluczowe: WPR, Wspólnota Europejska, budżet, produkcja, produkty rolne, zaopatrzenie w żywność, ceny, poziom życia

Abstract: The Common Agricultural Policy was one of the first common policies of the European Community and it still allocates significant share of the common budget. With its initial objectives (to increase production and productivity; to provide fair standard of living, to set up stable market for agricultural products; to guarantee food supplies and fair food prices for the consumers), CAP resulted even more problems that it solved. The past several decades was dedicated to problem solving by different reforms.

Hungary accessed the EU in 1st May, 2004 in the 2000-2006 financial planning period. Due to several reasons, preparation process was insufficient which has caused significant delays in implementation and execution. Apart from it, CAP provided and still provides enormous support to the Hungarian agricultural sector, however it can be seen that it was in favour of the crop sector at the expense of the animal husbandry sector. The future of this high level support is quite insecure which requires instant competitiveness actions from agricultural producers.

Keywords: CAP, European Community, budget, production, agricultural products, food supplies, prices, standard of living

Dipl.-Ing. Klaus Wagner

Działania wykraczające poza Program Rozwoju Obszarów Wiejskich: Plan Generalny dla Obszarów Wiejskich w Austrii / Going beyond the Rural Development Program: A Master Plan for Austria's rural space

Dipl.-Ing. Klaus Wagner

Federal Institute of Agricultural Economics

Main activities:

Klaus Wagner is researcher at the at the Federal Institute of Agricultural Economics (AWI) since 1987, Head of Department or Regional Research, Agricultural Policy and Rural Sociology since 2006, Deputy Director since 2015. He is educated as regional researcher at the University of Technology, Vienna and skilled in the use of regional, statistical, multivariate analyses and rural development aspects. Klaus Wagner works on various national and international (FP5, H2020, EU Interreg, Twinning, ERASMUS, FAO) projects concerning structural and regional analyses, zoning of production or disadvantaged agricultural areas, policy evaluation, agri-environmental questions, sustainability, multifunctionality of agriculture. He is/was involved in several stages of evaluations of the Austrian Rural Development Program.

Main scientific interest:

Regional/rural development; agricultural policy; policy evaluation; sustainable development; societal concerning of agriculture; ecosystem services; innovative rural and agricultural development aspects.

Federal Institute of Agricultural Economics

Marxergasse 2, 103 Vienna, Austria

phone: +43 18773651637426

e-mail: klaus.wagner@awi.bmlfuw.gv.at

Streszczenie: W każdym z okresów WPR integracyjność austriackich PROW wzrastała. Poczynając od niemal wyłącznie środków dotyczących przedsiębiorstw rolnych, zostały one wzbogacone o środki ochrony gleb, różnorodności biologicznej i wód, a ostatnio także o zmiany na poziomie lokalnym, zróżnicowanie poza sektorem rolnym, bardziej ogólne działania w zakresie jakości życia i koncentrację na transferze wiedzy, innowacji i zmianach klimatycznych. Na podstawie szeroko zakrojonego procesu uczestnictwa oraz z inicjatywy austriackiego Ministerstwa Rolnictwa opracowano Plan generalny dla obszarów wiejskich, którego celem jest zintegrowanie gospodarki, środowiska, administracji, życia społecznego i odpowiedzialności, infrastruktury, mobilność i digitalizacji, stanowiący kontynuację określonego powyżej podejścia. Oczywiście z jego wdrożeniem wiąże się wiele wyzwań, jak na przykład integracyjność celów i środków, w obliczu której stoją struktury zarządzania w konwencjonalnych podziałach sektorowych.

Słowa kluczowe: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, WPR, rozwój integracyjny, środowisko, administracja, życie społeczne

Abstract: In each of the CAP periods the Austrian Rural Development Programs gained a more integrative character. Starting with almost only measures concerning agricultural enterprises they have been enlarged with soil, biodiversity, water protection measures, then including local developments, diversification beyond the agricultural sector, more general quality of life measures and putting the focus on knowledge transfer, innovation and climate change in the recent period. In continuation to this approach the Austrian Ministry of Agriculture was the driver to create the Masterplan for the Rural Space which was elaborated on the basis of a broad participation process and tries to integrate economy, environment, administration, social life and responsibility, infrastructure, mobility and digitalisation. Of course there are a lot of challenges in implementation as for example the integrative character of objectives and measures is facing governance structures in conventional sectoral divisions.

Keywords: Rural Development Programme, CAP, integrative development, environment, administration, social life

PhD Norbert Potori, János Sávoly, PhD Szabolcs Biró

Ocena wpływu cięć w budżecie WPR po 2020 roku na struktury produkcyjne i dochody w rolnictwie UE w ujęciu regionalnym / An assessment of the regional impacts of post-2020 CAP budgetary cuts on production structures and agricultural incomes in the EU

Norbert A. Potori, PhD

Hungarian Research Institute of Agricultural Economics - AKI

Main activities:

Senior Researcher, Head of the AKI Directorate of Agricultural Economics Research

Main scientific interest:

Agricultural policies, grains and oilseeds value chains, commodity futures trading

Research Institute of Agricultural Economics (AKI)

Zsil u. 3/5., 1093 Budapest, Hungary

phone: +36 14766074

e-mail: potori.norbert@aki.gov.hu

János G. Sávoly

Hungarian Research Institute of Agricultural Economics - AKI

Main activities:

Research Associate, Agricultural Policy Analysis Group

Main scientific interest:

Mathematical and economic modelling (of agricultural policies), data science

Research Institute of Agricultural Economics (AKI)

Zsil u. 3/5., 1093 Budapest, Hungary

phone: +36 705011241

e-mail: savoly.janos@aki.gov.hu

Streszczenie: Do lata 2018 r. Komisja Europejska (KE) opublikuje opracowane przez siebie wieloletnie ramy finansowe (WRF) po roku 2020 dla Unii Europejskiej (UE). Według WE utrzymywanie statusu quo przez UE jest niemożliwe. Nowe WRF mają na celu poprawę spójności i komplementarności między poszczególnymi programami i instrumentami, a także mają pozwalać na elastyczność w celu reagowania na nowe wyzwania i nieoczekiwane zmiany. Dlatego też oczekuje się, że wysokość finansowania w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) obniży się, podobnie jak jego udział w unijnych wydatkach ogółem po roku 2020.

W niniejszym opracowaniu dokonano oceny hipotetycznego wpływu na poziomie regionalnym cięć w budżecie WPR o 30 i 50 procent, którą uzupełniono o scenariusz wyjścia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (będącego płatnikiem netto do budżetu), zarówno dla struktur produkcyjnych, jak i dochodów z działalności rolniczej w UE. W tym celu wykorzystano model symulacji analizy oddziaływania regionalnego wspólnej polityki rolnej (CAPRI) do opracowania prognoz oraz dokonano oceny zmian profilu produkcji rolnej i podziału dochodów.

Słowa kluczowe: Komisja Europejska, WPR, produkcja rolna, Brexit, budżet

Abstract: The European Commission (EC) will publish its post-2020 Multi-annual Financial Framework (MFF) for the European Union (EU) by summer 2018. The EC sees the status quo as no option for the EU. In designing the new MFF, coherence and complementarity between the different programmes and instruments will be strengthened, and flexibility would be factored in to respond to new challenges and unexpected developments. In consequence, the funding of the Common Agricultural Policy (CAP) is expected to decrease and have a lower share in the overall EU spending after 2020.

This paper assesses the regional impacts of a hypothetical 30 and 50 percent cut in the CAP budget, supplemented by a Brexit scenario (the United Kingdom being a net budgetary contributor), on both production structures and agricultural incomes in the EU. To this end, projections by the Common Agricultural Policy Regional Impact Analysis (CAPRI) simulation model were prepared, and shifts in agricultural production and changes in income distribution were evaluated.

Keywords: European Commission, CAP, agricultural production, Brexit, budget

Prof. Jacek Kulawik, PhD Barbara Wieliczko, PhD Michał Soliwoda
Instrumenty finansowe WPR / Financial instruments of the CAP

Prof. Jacek Kulawik

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

- Public finances and functioning of rural areas and agriculture,
- Agriculture and rural finance,
- Interventionism in the financial and credit spheres in agriculture,
- Agricultural and rural banking.

Main scientific interest:

- Measurement of economic, financial and integrated efficiency in agriculture,
- Financial policy and financial stability of countries and agricultures,
- Transmission of fiscal and monetary impulses to agriculture,
- Assessment of the effects of agricultural subsidies,
- Globalisation and financial integration and agriculture,
- Relationship between financial development in agriculture and the functioning of the financial sector in its environment.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute
20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland
phone: +48 225054437
e-mail: jacek.kulawik@ierigz.waw.pl

Barbara Wieliczko, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Assistant professor in Agricultural Finance Department of IAFE-NRI.

Research concerning agricultural policy and its impact on agricultural sector and the whole national economy.

Fiscal policy vs. agriculture.

Changes in the economy of rural areas.

Main scientific interest:

Impact of the CAP and other state agricultural policies and policy instruments on the situation in agriculture.

Analysis of rural development policies.

Assessment of the effects of agricultural subsidies.

Analysis of transmission of fiscal and monetary impulses to agriculture.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054678

e-mail: barbara.wieliczko@ierigz.waw.pl

Michał Soliwoda, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Assistant Professor of IAFE-NRI (PhD in Economics – Warsaw University of Life Sciences-SGGW - 2012; Postgraduate Studies in Accounting and Financial Auditing, Warsaw University – 2012; MA in Finance and Accounting – Warsaw School of Economics, SGH - 2010; MSc in Food Technology and Human Nutrition – Warsaw University of Life Sciences-SGGW - 2009).

Co-Investigator in Two Research Tasks of Multi-Annual Programme 2015-2019 “Financial and fiscal factors in the improvement of efficiency, sustainability and competitiveness of the Polish agriculture , inter alia “Taxes, quasi-taxes, transfers and social and farm insurance, instruments of risk management in ensuring competitiveness, financial stability and social security in agriculture and rural areas”. Principal Investigator in Task "Subsidies versus economics, finances and incomes of farms”.

Project Coordinator of International Visegrad Fund Standard Grant “The central-eastern EU model for competitive and sustainable agriculture and rural development” (2015-2016).

Principal Investigator, Intern-Researcher in the project entitled: *DAIRY-FIN-RISK-SYSTEM-development of a system of financial risk management in the chain of milk production and dairy processing* – Operating Programme "Human Capital", Priority VIII "Regional Human Resources", Measure 8.2 "Transfer of Knowledge" (2014).

Awarded foreign scholarships combined with carrying out research projects - The National Scholarship Programme of the Slovak Republic (NSP) - Slovak University of Agriculture, Faculty of Economics and Management in Nitra (1.02-2.03.2017); Bourses du Gouvernement Français, Séjour de recherche (BGF,SSHN) at the Université Grenoble Alpes - CERAG and IAE (Grenoble, 23.09-8.10.2017).

Member of Reviewers' Committee of *International Journal of Economic Science* (publisher: International Institute of Social and Economic Sciences (IISES), Prague, the Czech Republic).

Co-authorship of several expert reports and opinions for the Ministry of Agriculture and Rural Development in Poland.

Main scientific interest:

Agricultural finance (incl. financial analysis of farms), agricultural policy (e.g. methods of evaluation), risk management (incl. demand for crop and livestock insurance products), rural finance, household finance, methodology and philosophy of finance (incl. behavioral and experimental streams).

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054638

e-mail: michal.soliwoda@ieirgz.waw.pl

Streszczenie: Brexit, nowe priorytety UE (wspólna polityka obronna, przeciwdziałanie zmianie klimatu, uszczelnienie granic zewnętrznych i problem z imigrantami), reforma strefy euro z możliwością wydzielenia odrębnego budżetu, konsolidacja fiskalna większości krajów Wspólnoty oraz oczekiwania USA na zwiększenie wkładu Europejczyków w finansowanie NATO to główne powody trudności skonstruowania budżetowej Wspólnoty. W sposób naturalny powinno to zwiększyć zainteresowanie instrumentami finansowymi. W przypadku jednak „budżetu rolnego” zmiana kursu będzie sprawą bardzo trudną. W związku z tym stawiamy tezę, iż trwałe zdominowanie WPR przez dotacyjny I jej filar radykalnie zawęży się przestrzeń do stosowania w niej instrumentów finansowych.

Niedoskonałości rynku kredytowego prowadzą do spowolnienia procesów akumulacji kapitału w rolnictwie, obniżają stopę zwrotu z inwestycji, a także produktywność gospodarstw rolniczych. Istotne jest też negatywne oddziaływanie utrudnionego dostępu do kredytu na dobrobyt tych podmiotów. Na poziomie mikro ograniczenia kredytowe mogą oddziaływać na decyzje rolników dotyczące alokacji zasobów. Choć niedoskonałości i niekompletności rynków finansowych czy ograniczenia kredytowe uzasadniają znacząco potrzebę interwencji publicznej w kształtowanie podaży instrumentów finansowych, to jednak dotychczas przeprowadzone szacunki popytu na nie (np. dla instytucji unijnych) są dość niepewne. Wskazane byłoby zatem przeanalizować kompleksowo zbiór uwarunkowań pozafinansowych danego sektora lub obszaru gospodarki oraz perspektywy ich rozwoju. Trudno wykluczyć, że w określonych warunkach próby sztucznego wygenerowania dużej podaży powyższych instrumentów mogą spowodować przekredytowanie, a w rezultacie przekapitalizowanie części gospodarstw rolniczych oraz niektórych branż przetwórstwa rolno-spożywczego. Dotychczasowe doświadczenia w stosowaniu instrumentów finansowych w programach rozwoju obszarów wiejskich są bardzo nieliczne, choć stosowanie ich możliwe jest już od kilku okresów programowania. Kluczowym mankamentem wydaje się złożoność ich wdrażania związana z koniecznością zaangażowania podmiotów sektora finansowego, co oznacza dłuższy proces przygotowania instrumentu wsparcia do wdrożenia. Jednocześnie możliwości i sposób ukształtowania tych instrumentów są bardzo szerokie. Do końca poprzedniego okresu programowania istotną barierą rozwoju stosowania tych instrumentów było ich ograniczenie do danego okresu programowania, gdyż nie istniały mechanizmy pozwalające na przejście z jednego okresu programowania do kolejnego bez konieczności wygaszenia działania, co zmniejszało możliwości wypracowania efektów mnożnikowych oraz wiązało się z koniecznością ponownego tworzenia infrastruktury wdrażania działania w kolejnym okresie.

Choć w każdym kolejnym okresie programowania wprowadzane są rozwiązania bazujące na wcześniejszych doświadczeniach, które mają na celu ułatwienie wdrażania instrumentów finansowych, to nadal kluczowym problemem są skomplikowane procedury z nimi związane. W związku z tym postulowane są zmiany służące uproszczeniu funkcjonowania instrumentów finansowych, jak bardziej przejrzyste standardy wyboru pośredników finansowych czy jednolite rozwiązania dla grantów i instrumentów finansowych ułatwiające łączenie tych dwóch form w jednym projekcie.

Słowa kluczowe: Brexit, UE, instrumenty finansowe, granty, zmiany klimatu, imigranci

Abstract: Brexit, new EU priorities (common defence policy, climate change prevention, tightening the external borders and the problem with immigrants), the reform of the euro zone with a possibility of singling out a separate budget, fiscal consolidation of the most Community countries and the US expectations for the increased contribution of the Europeans to NATO financing are the main reasons for which it is difficult to construct the budget Community. This should in a natural way increase interest in financial instruments. However, in the case of the „agricultural budget“, a change of course will be very difficult. Therefore, we argue that the persistent domination of the CAP by its first (subsidy) pillar dramatically reduces the space for using financial instruments in it.

The credit market imperfections lead to a slowdown in the processes of capital accumulation in agriculture, lower the rate of return on investment, as well as the productivity of farms. Important is also the negative impact of difficult access to credits on the prosperity of these entities. At the micro level, credit restrictions may affect farmers' decisions on the resource allocation. Although imperfection and incompleteness of financial markets or credit restrictions significantly justify a need for public intervention in the formation of the supply of financial instruments, the previously made estimates of the demand for them (e.g. for the EU institutions) are quite uncertain. It would therefore be advisable to analyse comprehensively a set of non-financial factors of the given sector or area of the economy and prospects for their development. It is difficult to rule out that in the specific conditions the attempts to artificially generate the large supply of the above instruments may result in excessive crediting and, consequently, overcapitalisation of some farms and certain industries of agri-food processing.

Existing experience in using financial instruments in the rural development programmes are not numerous, although their use has been possible for several programming periods. A key shortcoming seems to be the complexity of their implementation associated with a necessity to involve the financial sector entities, which means a longer process of preparing the support instrument for implementing. At the same time, the possibilities and method of shaping these instruments are very extensive. By the end of the previous programming period, a significant barrier to the development of using these instruments was their limitation to the given programming period, as there were no mechanisms allowing to move from one programming period to another without a need to liquidate the measure, which reduced the possibilities of developing the multiplier effects and involved a need to recreate infrastructure for implementing the measure in the next period.

Although in each subsequent programming period the solutions based on previous experience are introduced and are intended to facilitate the implementation of the financial instruments, still a key problem are the related complex procedures. Therefore, postulated are the changes to simplify the operation of the financial instruments, such as more transparent standards of selecting financial intermediaries or uniform solutions for grants and financial instruments to help integrate these two forms into one single project.

Keywords: Brexit, EU, financial instruments, grants, climate change, immigrants

Prof. Gabriel Popescu

**Postęp w rolnictwie z perspektywy rewolucyjnych przemian tego sektora /
The progress viewed from the perspective of agricultural revolution**

Prof. Gabriel Popescu

Bucharest University of Economic Studies

Main activities:

Professor Gabriel Popescu is Director Department of Agro-Food and Environmental Economics, Bucharest University of Economic Studies, Romania, and PhD mentor. He has a wide experience as a trainer, project manager, research team leader in national/international programs, as: Project manager for "Support Services in Agriculture" with World Bank/Academy of Economic Studies; Assistance for the SME during 2002-2003, with the World Bank and County Agency for Employment Giurgiu; Research team leader within "Creating Support Cooperation between the University Business Incubator Giurgiu and University Business Incubator Ruse," 2004-2005, Ministry of European Integration; Research team leader within "Promote Regional Convergence: The Enhancement of Scientific Networks in Rural Development," Ministry of Education and Research/Agricultural Economics Research Institute of the Romanian Academy, partner – Centre for Research, Analysis, and Regional Policy, Academy of Economic Studies, 2006-2008; and Project Manager for National Partner I within "Programs Postdoctoral Research at the Forefront of Excellence in the IST and Developing Products and Processes," 2007-2013, with National Research Institute – Development for Textile and Leather. During March-May 2012, he was Advisor of State in the Prime Minister working staff for Economic Affairs, Government of Romania, and from 2010-present is Director, Postdoctoral School "Knowledge Transfer Economy in Environment and Sustainable Development." Gabriel Popescu is Associate Editor, *International Journal of Sustainable Economies Management* (USA), 2008-present; he is Expert ARACIS, quality assessment in higher education, teaching and research in higher education, and since 2009, is national expert in the panel of world experts of the highest level, nominated by HLPE/CFS, Food and Agriculture Organization of the United Nations. He has earned few awards: Nicholas Georgescu Roegen Diploma for scientific research activities in national or international projects, Academy of Economic Studies, April 2005; Diploma for substantial personal contribution to the establishment of BRIE, as a unique format of cross-border cooperation in South-Eastern Europe, from the University Anghel Canchev Ruse, Bulgaria, May 9, 2003; Diploma of excellence for professional and scientific activity and prodigious contributions to the affirmation of the economic school from the Academy of Economic Studies, March 2003; Diploma of Honor, Academy of Economic Studies, March 2003; Awards for outstanding work in the Bucharest Academy of Economic Studies 1977, 1978. His scientific activity includes 56 research projects, 134 studies and articles, and 22 books, treatises, and manuals.

Main scientific interest:

Common Agricultural Policies, Cooperation in Agriculture, Knowledge Transfer Economy in Environment and Sustainable Development

Department of Agro-Food and Environmental Economics, Bucharest University of Economic Studies,

Romania The Bucharest University of Economic Studies (ASE),

Cladirea Mihail Moxa, str. Mihail Moxa 5-7, sector 1, Bucuresti, 010962, Romania

phone: +4 0728884611

e-mail: popescug2004@yahoo.co.uk

Streszczenie: We wszystkich okresach historycznych rolnictwo było poddawane ciągłej presji ze strony popytu na żywność, który rósł wraz ze zwiększaniem się liczebności populacji oraz poprawą poziomu życia. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, systemy produkcji w rolnictwie przeszły wiele zmian, od starych do nowych form wytwórczości. Przemiany te przyjmowano jako procesy rewolucyjne, różniące się przebiegiem, celami i długością trwania. Z ewolucyjnego punktu widzenia na przykładzie Rumunii, wskazano na cztery typy rewolucji w całej historii rolnictwa, które odzwierciedlały charakter tych zmian.

Słowa kluczowe: Rumunia, popyt na żywność, historia rolnictwa, populacja ludzka, ewolucja, postęp

Abstract: In all historical ages, the agriculture has been permanently under the pressure of food demand, which has increased as the population increased and the level of civilization improved. Considering the background of these causes, the production mode of agriculture has registered many changes, on the formula from old to new. These changes are accepted as revolutionary processes, with personalizing events depending on the content, purpose and duration of the event. From the evolutionary point of view, four general ways of realizing the changes were identified for the conditions of Romania for the whole period of existence of agriculture, namely four types of revolutions.

Keywords: Romania, food demand, history of agriculture, human population, evolution, progress

Dipl.-Ing. Katja Pietrzyck, Prof. Brigitte Petersen, PhD Nouredin Driouech
Transatlantyczne Partnerstwo w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP): zagrożenie czy szansa dla rolnictwa i sektora żywnościowego UE w regionie śródziemnomorskim? / The Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): threat or an opportunity for EU-Mediterranean agriculture and agri-food sector?

Dipl. Ing. Katja Pietrzyck

University of Bonn

Main activities:

Katja Pietrzyck studied food technology at the University of Bonn with focus on quality management and General Food Law. Since 2015 she has been doing her PhD studies at the International FoodNetCenter of the University of Bonn under supervision of Prof. Dr. Brigitte Petersen.

In her doctoral thesis she analyses the role of international quality standards in context to foreign trade of agricultural products and food with the focus on the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) between the EU and the U.S..

In addition, she works at the German Federal Office for Agriculture and Food (BLE) since 1999. Therefore, she has wide experience in the EU's Common Agricultural Policy issues. For more than five years she has been responsible for the projects of the export promotion program of the German Federal Ministry of Food and Agriculture (BMEL).

Her scientific interest and research focuses on quality standards, global agri-food supply chains, General Food Law and food safety as well as the EU trade policy, EU agricultural product quality policy (geographical indications) and the EU's common agricultural policy (CAP).

International Center for Food Chain and Network Research (FoodNetCenter Bonn)

University of Bonn

Meckenheimer Allee 174

D-53115 Bonn

e-mail: katja.pietrzyck@uni-bonn.de

Prof. Dr. Nouredin Driouech, PhD
CIHEAM - Mediterranean Agronomic Institute of Bari

Main activities:

Agricultural Engineer specialized in phytopathology, holds a PhD in Environmental Sciences, design and management of sustainable Mediterranean cropping systems. Since 1999-2000 he has worked as Agronomist Consultant and Senior Researcher for post-graduation (M.Sc. degree) Education/Training & Research programs at CIHEAM Bari. He teaches Organic Agriculture, Basic Organic and Agroecology Research and On-farm Indicators of Sustainable Agriculture. At present he is the technical coordinator of CIHEAM Bari Distance Learning programs. He is also coordinating the Network of CIHEAM Bari Alumni (FTN). His duties include Networking and Alumni management, editing FTN publications and conducting follow-up research studies to assess the impact of CIHEAM Bari Education/Training and Research actions on students' career progress, mobility and pathways. He has been Involved in several Italian, EU-funded and cooperation projects (e.g. MIRA, AFORIL, Feeding Knowledge, ACLIMAS, MedSpring. etc). He is the authors of more than 75 scientific papers/articles, publications and 1 book, Co-editor of Agrosym Symposium and AgroFor International Journal, member the UC Berkeley Environmental Leadership Program (ELP) Network and various International Conference Scientific Committees. He operated as expert in various Mediterranean countries (i.e. Albania, Algeria, Croatia, Bosnia, Egypt, France, Lebanon, Morocco, Tunisia, Spain and Syria). He speaks Arabic, French, English and Italian.

Main scientific interest:

His scientific interest focuses on Innovation in Education/Training in Agriculture and agri-foods sectors, Agroecology and Environmental Sustainability issues, Food and farming Systems through exploring Mediterranean consumers behaviour, food security and the link between ethical values and consumption of quality food products (organic, fair-trade typical products).

CIHEAM- Mediterranean Agronomic Institute of Bari-Italy

CIHEAM- Istituto Agronomico Mediterraneo di Bari

Via Ceglie, 9- 70010 Valenzano (BA)

phone: +39 08046203

e- mail: driouech@iamb.it

Streszczenie: Zarówno unijne (UE), jak i amerykańskie (USA) sektory rolne i spożywcze charakteryzują się wysokim poziomem rozwoju, wydajności i ochrony. Większość wprowadzonych w ciągu ostatnich 50 lat i obecnie obowiązujących regulacji nie zakłóciło utrzymującego się na bardzo wysokim poziomie handlu transatlantyckiego, podczas gdy w niektórych podsegmentach rynków nadal obowiązują ograniczenia ilościowe, należności przywózowe czy bariery regulacyjne. Dlatego też rolnictwo i kwestie żywnościowe zawsze odgrywały ważną rolę w negocjacjach handlowych. W czerwcu 2013 r. Komisja Europejska rozpoczęła negocjacje w sprawie Transatlantyckiego Partnerstwa w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP), które ma na celu zniesienie barier w handlu i inwestycjach między UE i USA. Nadal jednak występuje znacząca zdolność reakcji ze strony decydentów politycznych, niejednorodność systemów regulacyjnych, w szczególności norm bezpieczeństwa rolno-spożywczego. Ponadto względne znaczenie handlu rolno-spożywczego dla gospodarek państw członkowskich UE jest dość niejednorodne. Co więcej, taryfowe bariery handlowe nadal wywierają znaczny wpływ na handel transatlantycki w sektorze rolno-spożywczym. W przypadku rolnictwa i produktów żywnościowych średnia stawka KNU dla wszystkich produktów rolno-spożywczych w USA wynosi jedynie 3,9%. W UE jest ona ponad dwukrotnie wyższa i wynosi 8,6%, jednak nawet ten poziom wydaje się być stosunkowo niski w porównaniu do taryf rolnych w innych krajach. Powszechnie wiadomo, że aby proponowane TTIP odniosło sukces, należy poczynić znaczny postęp w rozwiązywaniu kwestii spornych w handlu rolnym między UE a USA. Jest tak pomimo faktu, że poziom tego handlu między UE a USA jest niski, a wartość dodana rolnictwa wynosi w tych państwach odpowiednio zaledwie 1,1% i 1,8% PKB. Przemysł rolno-spożywczy ma szczególne znaczenie strategiczne dla wielu rządów. Zmiany unijnej wspólnej polityki rolnej (WPR), a tym samym strefy eurośroziemnomorskiej mają bezpośredni wpływ na rolników, ochronę konsumentów i dobrostan zwierząt. Pytanie postawione w badaniu brzmiało: czy państwa członkowskie UE regionu śródziemnomorskiego skorzystają na TTIP i jaki wpływ wywrze TTIP na WPR, rolno-spożywcze normy jakości i bezpieczeństwo żywnościowe? W niniejszym opracowaniu podjęto próbę zbadania, czy negocjacje w sprawie TTIP i instrumenty WPR oraz ich modyfikacje poprawiają perspektywy regionów eurośroziemnomorskich na zapewnienie w przyszłości bezpieczeństwa żywnościowego, a także czy możliwy jest zrównoważony rozwój, jak również zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego.

Słowa kluczowe: Transatlantyckie Partnerstwo w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP), wspólna polityka rolna (WPR), bezpieczeństwo rolno-spożywcze, bezpieczeństwo żywnościowe, region eurośroziemnomorski.

Abstract: Agricultural and food sectors are well-developed in both the European Union (EU) and the United States of America (US), highly productive and strongly protected. Over last 50 years, much of the current regulations which have emerged does not interfere with abundantly transatlantic trade, while some sub-segments of the markets are still subject to quantitative restrictions, import duties or regulatory barriers. For these reasons, agriculture and food-related issues have always played an important role in trade negotiations. In June 2013, the European Commission launched negotiations on the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), an agreement that aims to remove barriers to trade and investment between the EU and the US. However, important political responsiveness, regulatory regimes heterogeneity in particular agri-food safety standards are still existing. Furthermore, EU member states are fairly heterogeneous as regards the relative importance of agri-food trade for their economies. In addition, transatlantic trade in the agri-food sector is still significantly affected by tariff trade barriers. In the case of agriculture and food products, the average MFN tariff applied on all agricultural and food products by the US is only 3.9%. In the EU, the average tariff is more than double that figure, at 8.6%, but even that appears reasonably low compared to agricultural tariffs in other countries. It is commonly understood that for the proposed TTIP to be successful, substantial progress in contested areas of EU-US agricultural trade will be needed. This is despite the fact that agricultural trade between the EU and the US is low and agriculture value added amounts to only 1.1% and 1.8% of GDP in the US and the EU respectively. The agri-food industries are of particular strategic interest for many governments. Changes in the EU's Common Agricultural Policy (CAP) and thus the Euro-Mediterranean zone have direct implications for farmers, consumer protection and for the animal welfare. The research question was, if EU Mediterranean counties will benefit from TTIP and what effects would TTIP have on CAP, agri-food quality standards and food safety? The present article attempts to investigate whether TTIP negotiations and CAP instruments and their adjustments improve the prospects that the Euro-Mediterranean regions can be food secure in the future and a sustainable development is possible as well as ensure food safety.

Keywords: Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), Common Agriculture Policy (CAP), Agri-food, Food safety, Euro-Mediterranean region

Prof. Masahiko Gemma, Prof. Włodzimierz Rembisz

Wzrost produktywności w rolnictwie państw członkowskich UE: implikacje dla przyszłej WPR w zakresie rozwoju obszarów wiejskich / Productivity growth in agriculture among EU member countries: implications for the future CAP policies of rural development

Prof. Masahiko Gemma

Waseda University

Main activities:

I am currently serving as director of the Organization for Regional and Inter-regional Studies and director of the Institute of Japan-U.S. Studies at Waseda University. I am also teaching Food and Agricultural Economics and Economic Development Issues as professor to both undergraduate and graduate students at Waseda University.

Main scientific interest:

Research interests include issues on energy and food security conflicts, water policies and product differentiation issues on agricultural and food products besides the issues on productivity and economic development.

*Waseda University
Faculty of Social Sciences
1-6-1 Nishi-Waseda, Shinjuku-ku,
Tokyo, Japan 169-8050
phone: +81 352861428
e-mail: gemma@waseda.jp*

Prof. Włodzimierz Rembisz

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Scientific research and education: Up to 2007 at Warsaw School of Economics, since then at University of Finance and Management in Warsaw and in the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute. Non-research involvements: Government's Agency for Agricultural Markets; Private Agricultural Commodities Trade Company; Warsaw Board of Trade; Key Expert of the UE& UNDP Projects in many countries.

Main scientific interest:

The main domain: Agricultural Economics, Microeconomics, Mathematical Economics. The main subjects: the mechanism and sources of factors productivity change; mechanism of agricultural market; the sources of labour factor remunerations; market and policy impacts on the farm producers choices; the economics of agricultural policy, price risk management.

*Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute
20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland
phone: +48 225054495
e-mail: wrembisz@o2.pl; rembisz@ierigz.waw.pl*

Streszczenie: Wzrost produktywności jest nieunikniony w przypadku zrównoważonego rozwoju gospodarki rolnej i żywnościowej. Różnice między państwami członkowskimi UE wystąpiły w zakresie wyników produkcji rolnej mierzonej wzrostem produktywności i poprawą wydajności produkcji. Winę za powolny wzrost produktywności w produkcji rolnej często przypisuje się niezwiązanym z wielkością produkcji płatnościami bezpośrednim na rozwój obszarów wiejskich. W niniejszym badaniu zbadano związek przyczynowy między wzrostem produktywności a postępem w rozwoju obszarów wiejskich. Wyciągnięte wnioski są przydatne z punktu widzenia ról, jakie odegra rozwój obszarów wiejskich w przyszłej wspólnej polityce rolnej (WPR). Do zbadania związków przyczynowych zastosowano dwustopniową metodę DEA. Pochodzące z państw członkowskich UE oraz państw trzecich dane zostały wykorzystane do kontroli zależnych od czasu czynników.

Słowa kluczowe: WPR, metoda DEA, wzrost wydajności, zrównoważony rozwój, ekonomika rolnictwa, ekonomika żywności

Abstract: Productivity growth is inevitable for sustainable development of agricultural and food economies. Disparities among EU member countries have been observed in the performance of agricultural production measured in productivity growth and production efficiency improvement. Often, decoupled direct payments for rural development are blamed for slow productivity growth in agricultural production. This study examined the causality between productivity growth and advancement in rural development. The findings are useful when we think of the roles of rural development in the future common agriculture policy (CAP). A two-stage DEA method was used to examine the causal relations. The data from the EU member countries as well as non-member countries were used to control for the time dependent factors.

Keywords: CAP, DEA method, productivity growth, sustainable development, agricultural economics, food economics

PhD Katarzyna Kosior, PhD Łukasz Ambroziak

Brexit – potencjalne implikacje dla polskiego sektora żywnościowego / Brexit – the potential implications for the Polish agri-food sector

Katarzyna Kosior, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Assistant Professor at the Food Industry Economics Department of the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute in Warsaw, former Dean of the Applied Social Sciences Department at the Tischner European University in Cracow. Research focused on political economy of Common Agricultural Policy reforms, agricultural and rural development in the context of globalization and regional integration, digital innovations in the agri-food sector. Currently involved in projects dealing with the assessment of the competitiveness of the Polish food economy, the role of transnational corporations in the food industry and the CAP decision-making.

Main scientific interest:

agricultural policy, CAP decision making, agricultural development and innovations, digital transformation in agriculture and food industry, Industry 4.0, Big Data analytics in the agri-food sector and Big Data governance systems

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

Świętokrzyska 20 Street, 00-002 Warsaw, Poland

phone: + 48 604960906

e-mail: katarzyna.kosior@ierigz.waw.pl

Łukasz Ambroziak, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Assistant Professor in the Food Industry Economics Department of the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute. PhD degree in Economics at the Warsaw School of Economics (2013).

Main scientific interest:

International competitiveness of the Polish food producers, foreign trade in agri-food products, inward and outward foreign direct investment in the Polish food industry.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054705

e-mail: lukasz.ambroziak@ierigz.waw.pl

Streszczenie: Wystąpienie Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej może w sposób istotny wpłynąć na kształt przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej, w tym na ramy funkcjonowania sektorów rolno-spożywczych państw członkowskich. Wielka Brytania jest obecnie nie tylko jednym z głównych płatników netto do budżetu unijnego, ale również jednym z głównych importerów netto produktów rolno-spożywczych z krajów UE. W powszechnym przekonaniu Brexit oznaczać będzie osłabienie obozu państw dążących do radykalnych reform WPR i dalszej liberalizacji wymiany handlowej UE ze światem. Z drugiej jednak strony, utrata stosunkowo wysokich wpłat brytyjskich do budżetu unijnego najprawdopodobniej zwiększy presję na ograniczenie budżetu WPR w przyszłości.

Celem referatu jest omówienie możliwych konsekwencji Brexitu dla budżetu WPR oraz zasad jej finansowania oraz wskazanie potencjalnych skutków zmian prowadzenia wymiany handlowej między UE a Wielką Brytanią dla konkurencyjności polskich producentów żywności na rynku brytyjskim. Można zakładać, że skutki budżetowe Brexitu będą jednym z głównych czynników określających ramy dyskusji na temat przyszłości WPR. Redukcja wydatków na WPR, w tym obniżenie budżetu na płatności bezpośrednie, może negatywnie wpłynąć na konkurencyjność polskiego sektora rolnego. Udział płatności bezpośrednich w dochodzie niektórych gospodarstw rolnych w Polsce przekracza obecnie 50%. Komisja Europejska nieoficjalnie wskazuje na możliwość wprowadzenia zasady współfinansowania płatności bezpośrednich z budżetów narodowych na poziomie 5% od 2021 roku. Zmiany te oznaczałyby nie tylko dodatkowe obciążenia dla budżetu krajowego, ale również dalsze wzmacnianie zasady elastyczności w zarządzaniu wsparciem rolnym w UE, co może prowadzić do różnicowania warunków konkurencji na wspólnym rynku.

Niezależnie od zmian we Wspólnej Polityce Rolnej, konsekwencją Brexitu mogą być zmiany w wymianie handlowej między Polską a Wielką Brytanią. Jednym z możliwych scenariuszy jest prowadzenie wymiany na ogólnych zasadach przyjętych w Światowej Organizacji Handlu (klauzula największego uprzywilejowania - KNU). Przyjęcie tych zasad oznaczałoby wprowadzenie stawek celnych KNU, zarówno w imporcie Wielkiej Brytanii z UE, jak i w imporcie UE z Wielkiej Brytanii. Prowadzenie wymiany handlowej w oparciu o KNU wiązałoby się z pogorszeniem konkurencyjności polskich producentów żywności na rynku brytyjskim. Tymczasem Wielka Brytania jest obecnie drugim, po Niemczech, odbiorcą polskich produktów rolno-spożywczych (z udziałem na poziomie blisko 9%).

Słowa kluczowe: Brexit, WPR, sektor żywnościowy, sektor rolno-spożywczy, płatności bezpośrednie, wymiana handlowa

Abstract: The withdrawal of Great Britain from the European Union may significantly affect the shape of the future Common Agricultural Policy, including the framework for the functioning of the agri-food sectors in the Member States. Currently, Great Britain is not only one of the main net contributors to the EU budget, but also one of the major net importers of agri-food products from the EU. It is commonly believed that Brexit will mean weakening the coalition of the states striving for radical reforms of the CAP and further liberalisation of EU trade with the world. On the other hand, the loss of relatively high British contributions to the EU budget will most likely increase pressure on restricting the CAP budget in the future.

The objective of the paper is to discuss the possible consequences of Brexit for the CAP budget and its financing policy and to indicate the potential effects of changes in trade between the EU and Great Britain on the competitiveness of Polish food producers in

the British market. We can assume that the budgetary implications of Brexit will be one of the major factors defining the framework for the discussion on the future of the CAP. The reduction of expenses for the CAP, including the reduced budget for direct payments, can negatively affect the competitiveness of the Polish agricultural sector. The share of direct payments in income of some farms in Poland currently exceeds 50%. The European Commission unofficially points to a possibility of introducing a policy of co-financing direct payments from the national budgets at the level of 5%, as from 2021. These changes would mean not only the additional burden on the national budget, but also further strengthening of the principle of flexibility in managing agricultural support in the EU, which can lead to differentiating the conditions of competition in the common market.

Regardless of changes in the Common Agricultural Policy, the consequence of Brexit may be changes in trade between Poland and Great Britain. One of the possible scenarios is to trade according to the general principles adopted in the World Trade Organisation (most-favoured-nation clause – MFN). The adoption of these rules would mean the introduction of the MFN rates of duty, both in the import of Great Britain from the EU and in the import of the EU from Great Britain. Trade based on the MFN would involve the deterioration in the competitiveness of Polish food producers in the British market, while Great Britain is currently the second, after Germany, customer of Polish agri-food products (with the share of nearly 9%).

Keywords: Brexit, CAP, food sector, agri-food sector, direct payments, international trade

PhD Anne Põder, PhD Maire Nurmet, PhD Ants-Hannes Viira

Cechy charakterystyczne gospodarstw rolnych oraz zachowania ich niestabilnego otoczenia gospodarczego: na przykładzie funkcjonowania rolników w Estonii w latach 2013-2016 / Farm characteristics and economic behavior of a volatile economic environment: the example of Estonian farmers in 2013 to 2016

Anne Põder, PhD

Estonian University of Life-Sciences

Main activities:

Researcher at Institute of Economics and Social Sciences. Main research focus on conducting quantitative and qualitative research on development of rural areas and rural economy in Estonia, including research of farm exits and structural change and its drivers, its impact on rural areas; determinants of non-agricultural entrepreneurship in rural areas; development of entrepreneurship education at universities. Teaching activities include teaching research methodology; entrepreneurship and innovation; modern cooperatives. Councillor for Erasmus exchange students in Institute of Economics and Social Sciences.

Main scientific interest:

Rural development; farm exits; changes in rural economy; rural entrepreneurship; entrepreneurship education in universities.

*Estonian University of Life-Sciences
Institute of Economics and Social Science
Kreutzwaldi St. 1a Tartu 51014 Estonia
phone: + 3725255627
e-mail: anne.poder@emu.ee*

Streszczenie: W ostatnich latach warunki prowadzenia działalności przez estońskich rolników uległy znaczącej destabilizacji. Rosyjski zakaz importu produktów rolno-spożywczych wywarł zdecydowanie negatywny wpływ na estońskich rolników. O ile na początku dziesięciolecia odnotowano spowolnienie tendencji do podejmowania decyzji o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstw rolnych, w latach 2013-2016 odnotowano wzrost w tym zakresie, szybki spadek pogłowia krów mlecznych itp. W 2013 r., tj. przed nadejściem obecnego kryzysu, przeprowadzono ankietę na próbie 581 estońskich producentów mleka i zboża. Zebrano dane dotyczące technologii rolniczych, zarządzania, planów na przyszłość i innych cech charakterystycznych. W opracowaniu zbadano, co stało się z tymi gospodarstwami rolnymi w kolejnych latach. Dane ankietowe zestawiono z danymi rejestrowymi agencji płatniczej dotyczącymi użytkowania gruntów, upraw, zwierząt i płatności wspierających w latach 2013-2016. Do analizy wpływu pierwotnych planów na przyszłość i cech charakterystycznych gospodarstw rolnych na rzeczywiste zmiany wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych i decyzje o zaprzestaniu ich prowadzenia posłużyły modele regresji.

Słowa kluczowe: decyzje o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstw rolnych, wzrost gospodarstw rolnych, zmiana strukturalna, estońskie rolnictwo

Abstract: In the recent years, Estonian farmers have been operating in a highly unstable environment. The Russian ban on the imports of agri-food products has had considerable negative effect on Estonian farmers. While in the beginning of the decade the farm exits slowed, the period 2013 to 2016 has been characterized by growing farm exits, rapid decrease of dairy cows etc. In 2013, before the onset of the present crisis, a questionnaire survey was carried among 581 Estonian milk and grain producers. Data was collected on the farming technologies, management, future plans and other characteristics. The paper studies what happened to those farms in the following years. The survey data is combined with registry data of the paying agency on land use, crops, animals and support payments in the period of 2013- 2016. Regression models are used to analyze how the original future plans and farm characteristics affected the actual changes in the economic size of farms and farm exits.

Keywords: farm exits, farm growth, structural change, Estonian agriculture

Prof. Adriana Mihnea, Prof. Dimitre Nikolov

Gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne w zrównoważonym rozwoju kooperacyjnym: podejście wielopodmiotowe z uwzględnieniem cyfrowych metod zarządzania gospodarstwem rolnym / Farms and agricultural enterprises for sustainable smart cooperatives development: a multi-actor approach using digital farm management

Prof. Adriana Mihnea

Bucharest University of Economic Studies

Main activities:

Professor Dr. Habil. Adriana Mihnea works at the UNESCO Department of Business Administration, Bucharest University of Economic Studies. and it is PhD supervisor within the Agri-Food and Environmental Doctoral School. Also, is a scientific researcher at the Institute of Economic Forecasting, Bucharest. She was a Fulbright Senior Researcher Grantee at East Bay California University US, Visiting Professor at Katz Business School, Pittsburg University, US at the invitation of Thomas Saaty and head of two ACE Phare research grants in Leicester University, UK. In Bucharest is teaching the only comprehensive course in AHP/ANP and participated at national scale applications in agriculture of this technique. At the Institute of Economic Forecasting she developed special econometric estimation techniques for short time series using intelligent techniques. Also, was head of a European project for the student formation on behalf of Bucharest University of Economic Studies and participated as member in other several ones.

Main scientific interest:

Intelligent techniques, Econometrics of short time series,
Decision theory: Analytic Hierarchy Processes and Analytic Network Processes,
Knowledge Transfer Economy in Environment and Sustainable Development.

Institute of Economic Forecasting, Bucharest, Romania

*Department of Business Administration, Bucharest University of Economic Studies,
Romania*

(ASE), Cladirea Mihail Moxa, str. Mihail Moxa 5-7, sector 1, Bucuresti, 010962

phone: +4 0721507549

e-mail: adriana.agapie@yahoo.com

Prof. Dimitre Nikolov

Institute of Agricultural Economics (IAE)

Main activities:

- Director, Professor at Institute of Agricultural Economics (IAE), Sofia, Bulgaria
- Project team leader for Bulgaria in EU, FP7 project “Assessing the multiple Impacts of the Common Agricultural Policies (CAP) on Rural Economies” – CAP-IRE (2008-2010) and “Supporting the role of the Common agricultural policy in Landscape valorisation: Improving the knowledge base of the contribution of landscape Management to the rural economy”, CLAIM (2012-2014); HORIZON 2020 Food Security, Sustainable Agriculture and Forestry, Marine, Maritime and Inland Water Research and the Bioeconomy, Call: H2020-ISIB-2014-2, Topic: ISIB-01-2014 (PROVIDE) “PROVIDing smart DELivery of public goods by EU agriculture and forestry”
- Key national expert in Farm Management and Marketing by FAO project “Capacity Building for Sustainable Delivery of Agribusiness Advice to Market-oriented Farmers”, Bulgaria, First phase (2003-2004) and Second Phase (2007).
- Visiting Professor for “Monitoring and Control of Investment Projects” and “Financial Management”, Agrarian University, Plovdiv, Bulgaria (2009-2017)

Main scientific interest:

- Assessment and Design of Policies and Programmes
- Farm Management and Marketing
- Food-chain and Risk Management
- Policy and Management of Research and Innovation
- Governing and Assessment of Sustainable Development
- Governance of Socio-Economic Development and Transformation

Institute of Agricultural Economics (IAE)
125 Zarigradsko shose Bl.1, 1113 Sofia, Bulgaria
phone: +35 9888334972
e-mail: dnik_sp@yahoo.com

Streszczenie: Mając świadomość występujących obecnie we WPR UE kwestii wymagających reform, takich jak bezpieczeństwo i jakość żywności, zagwarantowanie stabilności dochodów rolników i obniżenie cen, podejście terytorialne staje się główną siłą napędową w opracowywaniu dostosowanych do potrzeb polityk rolnych w państwach członkowskich. Kraje bałkańskie, w odróżnieniu od dobrze rozwiniętych krajów zachodnioeuropejskich, charakteryzują się dużą liczbą drobnych rolników, którzy zazwyczaj nie wykazują swoich dochodów. Wizja tego rzeczywistego status quo we WPR polega na stworzeniu inteligentnych spółdzielni. Podczas gdy inteligentne rolnictwo jest pojęciem opartym na intensywnym wykorzystaniu technologii, inteligentne spółdzielnie odwołują się do gospodarczych aspektów nawiązywania współpracy w oparciu o pewne wspólne działania lub cele. W niniejszym opracowaniu przedstawiono wielokryterialny model matematyczny, który może ułatwić tworzenie inteligentnych spółdzielni i który daje możliwość zebrania danych behawioralnych dotyczących drobnych rolników. Te behawioralne, jakościowe dane mają unikalną wartość i mogą być zastosowane w wielu różnych dziedzinach. Dwie z tych dziedzin dotyczą banków i towarzystw ubezpieczeniowych – służą określeniu profilu ryzyka poszczególnych rolników i sformułowaniu dostosowanych do potrzeb ofert finansowych, bądź głównych producentów składników odżywczych i substancji chemicznych w rolnictwie – umożliwiają przygotowanie inteligentnych ofert.

Słowa kluczowe: WPR, UE, wielokryterialny model matematyczny, drobni rolnicy, stabilność rolników, kraje bałkańskie, dane behawioralne

Abstract: Acknowledging the current reform issues in the EU's CAP like food safety and quality, guaranteeing stability of farmers' income and lowering prices, the territorial approach become the driving line in developing adapted agricultural policies in member countries. Countries in Balkans are, in contrast to well-developed ones in the West Europe, characterized by a large number of small farmers, mostly with unaccounted incomes. In the CAP the vision about this factual status quo rely on enforcing the formation of smart cooperatives. While smart farming is a concept relying on the intensive use of technology, smart cooperatives refer to the economic aspects of enforcing cooperation based on some common activities or objectives. This paper presents a multi-criteria mathematical model which is able to facilitate the formation of smart cooperatives and to collect behavioral data about small farmers. The value of this behavioral, qualitative data is unique and can be valued in a large range of domains. Two of these domains regard the banks and insurance companies -to distinguish the risk profile of the individual farmers and to formulate customized financial offers-or the main producers of nutrients and chemicals in the agriculture,-allowing for the formulation of smart offers.

Keywords: CAP, EU, multi-criteria mathematical model, small farmers, stability of farmers, Countries in Balkans, behavioral data

PhD Philippe Burny, PhD Benon Gaziński, Prof. Lech Nieżurawski, Prof. Czesław Sobków

Fundusze UE jako narzędzie poprawy konkurencyjności mśp z branży rolnej i przetwórczej oraz czynnik przyczyniający się do rozwoju obszarów wiejskich: porównanie pomiędzy niektórymi regionami w Polsce i Walonią / EU funds as a tool to increase competitiveness of agro-processing SMEs and factor contributing to rural development: comparison between some Polish regions and Wallonia

Streszczenie: Fundusze UE jako narzędzie zwiększania konkurencyjności MŚP w przemyśle przetwórstwa rolnego oraz czynnik przyczyniający się do rozwoju obszarów wiejskich. Badanie porównawcze obejmujące wybrane obszary Polski i region Walonii.

Niniejsza praca dotyczy kwestii oceny wsparcia UE dla MŚP jako środka promującego spójną politykę przetwórstwa żywności i rozwoju obszarów wiejskich. Wskazano, że doświadczenia okresu przedakcesyjnego były kontynuowane, podczas gdy Polska uzyskała status członkostwa w UE.

Badania przeprowadzono w wybranych regionach Polski i porównano z belgijskimi doświadczeniami prowincji Walonii.

Dostępne dane pozyskane z różnych źródeł: statystyka narodowa i dostarczonej przez EUROSTAT, sprawozdań instytucji zajmujących się polityką przemysłową i wiejską UE oficjalnych raportów i opracowań UE oraz agencji krajowych odpowiedzialnych za realizację programów UE. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród wybranych MŚP a pozyskane stąd opinie zostały przedstawione w postaci wykresów i tabel.

Podsumowując, podkreślono, że wsparcie UE stanowi niezwykle istotne źródło polityki dotyczącej inwestowania w zakładach i przyczynia się do rozwoju przez nie nowych produktów i strategii ich wprowadzania na rynek oraz towarzyszących temu działań marketingowych. Wskazano także na pewne negatywne skutki uboczne oraz na ograniczenia prowadzonych polityk.

Słowa kluczowe: fundusze UE, przemysł przetwórczy, rozwój obszarów wiejskich, Region Walonii, Polska, Belgia, subsydia

Abstract: This paper deals with the assessment of the EU support for the SMEs as an agent to promote coherent policy of food manufacture and rural development. It is pointed out that the experiences of the pre-accession period were continued while Poland was awarded EU membership.

The research has been conducted in selected Polish regions and compared with Belgian experiences of the region of Wallonia.

Available data from different sources have been used: national statistics and those delivered by the EUROSTAT, reports from institutions dealing with EU industrial and rural policies, official EU reports and those from national agencies responsible for execution of EU programmes. A survey conducted among selected SMEs delivered opinions which have been presented in a form of figures and tables.

It is underlined that EU support constitutes remarkable source for the plant investment policy and contributes to the marketing strategies of new products development. Some negative side-effects or constraints of the investigated policies have also been briefed.

Keywords: EU funds, processing industry, rural development, Wallonia Region, Poland, Belgium, subsidies

Prof. Sebastian Jarzębowski

Koncepcja krótkich łańcuchów dostaw w gospodarce żywnościowej / The concept of short supply chains in the food economy

Prof. Sebastian Jarzębowski

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Associate Professor at the Economics of Farm Holdings Department of the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute. He received his master's degree in economics at Warsaw University of Life Sciences (2005) and in economics and social sciences (Wirtschafts- und Sozialwissenschaften) at the University of Bonn (2006), and his doctorate in economics at Warsaw University of Life Sciences (2009). Several research stays at the Universities of Bonn, Hamburg, Halle, Visiting professor at the Ohio State University, USA, and the University of Bonn. Scholarships of German Academic Exchange Service (DAAD), Schaumann Foundation and others. Author of several publications including monographs.

Main scientific interest:

Interdisciplinary project work in the fields of economics, food chains, food safety with the main focus:

- Food Supply Chains
- Logistics
- Quality Management
- Efficiency of companies and chains

Coordination and participation in numerous R&D projects.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054514

e-mail: sebastian.jarzebowski@ierigz.waw.pl

Streszczenie: W ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci temat zrównoważonego rozwoju stał się jednym z istotnych nurtów dotyczących łańcuchów dostaw oraz jest obszarem znacznej działalności badawczej, w szczególności krótkich żywnościowych łańcuchów dostaw. Istnieje wiele różnych form krótkich łańcuchów (*short supply chains*) mających jedną charakterystyczną cechę, tj. małą liczbę pośredników pomiędzy producentem rolnym lub przetwórcą żywności, a klientem. Rosnące zainteresowanie krótkimi łańcuchami dostaw odzwierciedla popyt konsumentów na produkty o wysokiej jakości oraz łatwo identyfikowalne. W ramach artykułu autor zwraca uwagę na znaczenie krótkich łańcuchów dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz przedstawia czynniki sukcesu bariery ich powstawania. Zwraca również uwagę na wartości dodane krótkich łańcuchów, tj. wyższa alokacja marży po stronie początkowych ogniw łańcucha żywnościowego, dywersyfikacja produkcji, zwiększony lokalny rozwój gospodarczy, promocja zrównoważonych systemów gospodarowania.

Słowa kluczowe: krótki łańcuch dostaw, zrównoważony rozwój, alokacja marż

Abstract: In the last two decades, the topic of sustainability has moved from the fringes of supply chain management research to the mainstream and is now an area of significant research activities, and in particular the short food supply chains (SFSCs). There are many different forms of SFSC, but they share a common characteristic of reduced numbers of intermediaries between the farmer or food producer, and the consumer. The growing interest in SFSCs reflects the consumer demand for quality and traceability. In this paper, the author highlight the importance of SFSC for sustainable economic development and present the barriers for the SFSCs' creation. The SFSCs' have potential to increase farm value added (profit allocation), promote sustainable farming systems, diversify production and contribute to local economic development.

Keywords: short supply chain, sustainable development, profit allocation

PhD Dan-Marius Voicilas, PhD Camelia Gavrilesco

Główne osiągnięcia i wyzwania w rumuńskim sektorze rolno-żywnościowym w pierwszej dekadzie członkostwa w UE / Main achievements and challenges in the Romanian agri-food sector in the first decade of EU membership

Assoc. prof. Dan-Marius Voicilas, PhD
Romanian Academy – Institute of Agricultural Economics

Main activities:

Research at Romanian Academy-Institute of Agricultural Economics (Senior researcher)

Advisory work at Romanian Parliament (Parliamentary advisor)

Teaching at Hyperion University from Bucharest (Associate professor)

Main scientific interest:

Macroeconomic analysis, Investment efficiency, Rural and regional development

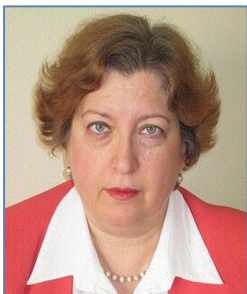
Romanian Academy - Institute of Agricultural Economics

“Casa Academiei”, Calea 13 Septembrie No.13, Sector 5, 050711, Bucharest, Romania

phone: +40 722398119

e-mail: dmvoici@yahoo.com; dan.voicilas@cdep.ro

Camelia-Anisoara Gavrilesco, PhD

Romanian Academy – Institute of Agricultural Economics

Main activities:

Research - senior researcher Ph.D.; teaching - associate professor in university; consultancy - consultant/advisor.

Professional experience in agri-food economics research for over 30 years; in university education for over 20 years.

Involved as expert and/or project manager in over 30 international and national research projects and grants (funded by EU Commission, the World Bank, FAO; Romanian Ministry of Education and Research, Ministry of Agriculture and Rural Development, Romanian Academy etc.).

Monitoring and analysis of agri-food sector development, agri-food trade, agri-food policies, qualitative and quantitative analysis of rural development and agri-environmental indicators.

Main scientific interest:

Agri-food trade, trade policies, sustainable rural and regional development, agricultural support policies, EU integration and enlargement, agri-environmental policies, farm resilience.

Single author of 1 book, coordinator of 5 books, coauthor in 17 books, author / co-author of over 100 papers, studies, reports.

Institute of Agricultural Economics - Romanian Academy

Calea 13 Septembrie, no. 13, sector 5, 050711 Bucharest, Romania

phone: +40722402130

e-mail: cami_gavrilesco@yahoo.com, cgavrilesco@eadr.ro

Streszczenie: W niniejszym opracowaniu przedstawiono osiągnięcia i zmiany w rumuńskim sektorze rolno-spożywczym od czasu przystąpienia Rumunii do UE. Chociaż ważne przemiany miały miejsce w okresie przejściowym i przedakcesyjnym, w chwili przystąpienia tego kraju do UE (1 stycznia 2007 r.) rumuński sektor rolno-spożywczy był słabiej rozwinięty od sektorów pozostałych nowych państw członkowskich. Wdrożenie wspólnej polityki rolnej w znacznym stopniu przyczyniło się do rozwoju rynków rolnych, dokonano też ważnych inwestycji w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich, poczynając od programów przedakcesyjnych (takich jak SAPARD) po krajowe PROW. Przyniosło to znaczące zmiany w strukturze sektora gospodarstw rolnych i sektora przetwórstwa spożywczego. Wzrosła produkcja rolna i wydajność gospodarstw rolnych, wskutek czego eksport produktów rolno-spożywczych wzrósł siedmiokrotnie.

W analizie uwzględniono ewolucję wskaźników sektorowych i makroekonomicznych, a także mające na nie wpływ główne czynniki, podkreślono bezpośredni wpływ wspólnej polityki rolnej na rozwój rumuńskiego sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich, określając jednocześnie główne problemy i bariery w realizacji celów polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich.

Słowa kluczowe: UE, sektor rolno-spożywczy SAPARD, WPR, produkcja rolna, obszary wiejskie, polityka rozwoju obszarów wiejskich, sektor przetwórstwa spożywczego

Abstract: The paper presents the achievements and developments in the Romanian agri-food sector since the country's accession to the EU. Although important transformations occurred during the transition and the pre-accession period, when Romania joined the EU (January 01, 2007) its agri-food sector was less developed as compared to the New Member States. The implementation of the Common Agricultural Policy contributed significantly to the development of the agricultural markets, and important investments were made in the agri-food sector and rural areas starting with the pre-accession programs (such as SAPARD) and continued through the National Rural Development Programs. As a result, important changes occurred in the structure of the farm and food processing sector. The agricultural production and the farm efficiency increased; as a result, agri-food exports multiplied seven times.

The analysis is looking at sectoral and macro-economic indicators evolution, as well as the main influencing factors, highlighting the direct influence of the Common Agricultural Policy on the development of the Romanian agri-food sector and rural areas, while identifying the main problems and barriers to achieving the aims of agricultural and rural development policy.

Keywords: EU, SAPARD agri-food sector, CAP, agricultural production, rural areas, rural development policy, food processing sector

Cezary Klimkowski

Zmiany międzynarodowych przepływów towarów i usług polskiego sektora rolno-żywnościowego / Changes in the international trade in goods and services of the Polish agri-food sector

Cezary Klimkowski

Institute of Agricultural and Food Economics

– National Research Institute

Main activities:

- Analysis of factors influencing volatility of agricultural commodities prices,
- Risk management in agriculture,
- Exchange rate economics.

Main scientific interest:

- Agricultural producers' income volatility,
- Exchange rates impact on agricultural prices,
- Insurance in agriculture.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054609

e-mail: cezary.klimkowski@ierigz.waw.pl

Streszczenie: Postępujące procesy globalizacyjne a także przystąpienie Polski do Unii Europejskiej powodują wzrost wymiany międzynarodowej polskiego sektora rolno-żywnościowego. Na podstawie Światowej Tabeli Przepływów Międzygałęziowych (WIOD – World Input Output Database) możliwe jest zidentyfikowanie skali i kierunku zmian przepływów towarów i usług, jakie kierowane są do i z polskiego sektora rolno-żywnościowego w latach 2000-2014. W prezentacji przedstawiona zostanie geograficzna oraz branżowa struktura tych zmian zarówno dla polskiego rolnictwa jak i sektora spożywczego.

Zmiany w strukturze geograficznej przepływów towarów i usług obejmują przede wszystkim wyraźny wzrost powiązań z wybranymi państwami Unii Europejskiej. Zauważa się również wzrost powiązań z państwami BRIC oraz Turcją. Dotyczy to zarówno przepływów kierowanych do polskiego sektora rolno-żywnościowego jak i tych związanych z eksportem polskich produktów. Na podstawie analizowanych szeregów czasowych obserwuje się również wyraźne trendy zmian w strukturze branżowej powiązań międzynarodowych. Odnotowane zmiany dotyczące polskiego sektora rolno-żywnościowego skonfrontowane zostały ze zmianami obserwowanymi wśród wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej, które w analizowanych latach doświadczyły podobnych zmian instytucjonalnych regulujących wymianę międzynarodową do tych będących udziałem Polski.

Słowa kluczowe: globalizacja, sektor rolno-żywnościowy, towary, usługi, wymiana międzynarodowa

Abstract: The progressive globalisation processes as well as the Polish accession to the European Union result in increased international trade of the Polish agri-food chain. Based on the World Input Output Database (WIOD), it is possible to identify the scale and direction of changes in the flows of goods and services sent to and from the Polish agri-food sector in the years 2000-2014. The presentation will show the geographical and industry structure of these changes, both for Polish agriculture and the food sector.

Changes in the geographical structure of the flows of goods and services include mostly a clear increase in the links with the selected European Union Member States. Noticeable is also the increase in the links with the BRIC countries and Turkey. This applies to both the flows to the Polish agri-food sectors as well as those related to the export of Polish products. Based on the analysed time series, we may also observe clear trends of changes in the industry structure of the international links. The noted changes regarding the Polish agri-food sector have been confronted with the changes observed among the selected Central and Eastern European countries, which in the analysed years have experienced similar institutional changes governing international trade as those applicable to Poland.

Keywords: globalization, agri-food sector, goods, services, international trade

PhD Ion Certan

Ewolucja polityki rolnej w Republice Mołdawii od ogłoszenia deklaracji o niepodległości do zawarcia umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską / Agricultural policies from declaration of independence to the association agreement between the European Union and the Republic of Moldova

Ion Certan, PhD

University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine of Bucharest

Main activities:

- Researcher in Centre for Study of Quality of Agricultural and Food Products, UASVM Bucharest
- Independent consultant on rural development and finance issues,
- National consultant on rural finance component within World bank's Rural Investment and Services Project,
- Banker, expert in lending activities.

Main scientific interest:

- Development. Local systems of production
- Rural development
- Economics of innovation
- EU economic integration
- Financial system management
- Social Inclusion and access to finance
- Foreign Investments Management
- International Business

*University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine of Bucharest,
59 Marasti Boulevard, District 1, 011464, Bucharest, Romania
phone: + 40 724661977
e-mail: ioncertan@gmail.com*

Streszczenie: Republika Mołdawii trwa w nadziei na umocnienie swojego miejsca wśród demokratycznych narodów świata i stworzenie dobrze prosperującego systemu społeczno-gospodarczego. We wszystkich krajach, w tym w Mołdawii, rolnictwo podtrzymywało i wciąż podtrzymuje istnienie ludzkości, a zatem jest najpotężniejszym czynnikiem zapewniającym równowagę w harmonizacji rozwoju gospodarczego.

Ogólna ewolucja rolnictwa jest wynikiem przyjętej i stosowanej przez władze publiczne polityki. Na politykę rolną wpływa szereg czynników historycznych, politycznych, ideologicznych, gospodarczych, prawnych, społecznych i koniunkturalnych, z których każdy niesie ze sobą inne skutki.

Naturalne jest, aby zachować i jednocześnie rozbudzać nadzwyczajną ciekawość polityki rolnej. Niewątpliwie zmusza nas to do rozszerzenia i usprawnienia badań naukowych nad polityką rolną.

Celem niniejszego artykułu jest prześledzenie ewolucji polityki rolnej w ostatnim ćwierćwieczu, czynników, które spowodowały zmianę w nadziei na opracowanie propozycji, które zwiększyłyby wydajność polityki rolnej i dostosowałyby rolnictwo do potrzeb współczesnego społeczeństwa.

Słowa kluczowe: polityka, rolnictwo, reforma, profesjonalizm, kreatywność, wydajność

Abstract: The Republic of Moldova lives in the hope of consolidating its place among the democratic nations of the world and building a prosperous social and economic system. For all countries, including Moldova, agriculture has been and remains the support of human existence and is therefore the most powerful balance factor in the harmonization of economic development.

The overall evolution of agriculture is the result of policies adopted and applied by public authorities. Agricultural policies are influenced by a complex of factors of a historical, political, ideological, economic, legal, social and conjunctural nature, each having different effects.

It is natural to always have an astonishing curiosity and at the same time awaken to agricultural policies. This situation undoubtedly forces us to amplify and streamline scientific research on agricultural policies.

The purpose of this article is to track the evolution of agricultural policies in the last quarter of a century, the factors that caused the change in the hope of formulating proposals that would make agricultural policies more efficient and bring agriculture to the demands of contemporary society.

Keywords: politics, agriculture, reform, professionalism, creativity, efficiency

PhD Bozhidar Ivanov

Wpływ płatności bezpośrednich na rozwój rolnictwa w Bułgarii / Effects of direct payments on agricultural development in Bulgaria

Bozhidar Ivanov, PhD

Institute of Agricultural Economics

Main activities:

He is an associate professor in the Institute of Agricultural Economics – Sofia and joined IAE in 2005 after a PhD course in Kyushu University – Japan. Since 2013, he coordinates the Centre for Agri-Policy Analysis – CAPA, which is part of IAE. The main goal of CAPA is to carry out market and policy analyses and to set up econometric models for projecting baseline in key industries of Bulgarian agriculture. As an extension from his work, he participates in various initiatives set up by different public and private organizations dedicated to research for elevating the competitiveness of Bulgarian agriculture and methodological expertise contributing to implementation of agricultural measures of Rural Development Program and direct payment schemes.

Main scientific interest:

He works predominantly in the field of agricultural commodity markets and policy analyses. The market studies include the price analyses, demand and supply functions, policy impact research on markets and farmers' behavior. The major part of his research recently is based on econometric modeling and he is engaged in running scenarios for comparing the likely effects from implementation of different policy and market evolvments. He is also involved in projects dedicated to agricultural sustainability, where he mainly deals with economic and social aspects and on setting up methodological systems for quantification of sustainability state.

Institute of Agricultural Economics
Bulgaria, 1113 Sofia, 125 Tsarigradsko shosse Blvd
phone +359 24653153
e-mail: bozidar_ivanov@yahoo.co.uk

Streszczenie: W ciągu tych 10 lat WPR w Bułgarii ukazała trudności w rozwiązywaniu przez ten kraj bieżących problemów w rolnictwie w zakresie rynku, produkcji i struktury. Wśród producentów zaobserwowano silnie adaptacyjne zachowanie polegające na uzależnianiu decyzji dotyczących zarządzania i produkcji od polityki i wsparcia finansowego. W ciągu ostatnich lat produkcja rolna brutto w Bułgarii była trzykrotnie niższa od średniej w UE-27. Wskazuje to na istnienie dużego problemu w bułgarskim rolnictwie i rodzi pytanie o wydajność polityki i korzyści dla społeczeństwa. Celem niniejszego opracowania jest przeprowadzenie analizy wybranych skutków płatności bezpośrednich na produkcję rolną, wartość dodaną, koszty produkcji, strukturę gruntów i rentę. Okazuje się, że WPR jest lepiej dostosowana do starych państw członkowskich, czego wyjaśnienie może stanowić historyczne podejście do rozwoju. Płatności bezpośrednie do powierzchni zakłócają alokację zasobów i nie generują adekwatnego wzrostu, który prowadziłyby do wzrostu produktywności, zatrudnienia i wynagrodzenia za pracę, stabilności rynku i konkurencyjności.

Słowa kluczowe: WPR, rolnictwo, płatności bezpośrednie, produkcja rolna brutto, dochody gospodarstw rolnych

Abstract: The CAP policy in Bulgaria during these 10 years reveals difficulties in handling the current national problems in agriculture in terms of market, production and structure. A strongly adaptive behaviour is observed among producers in making their management and production decisions stuck and oriented to the policy and the financial support. During the last years the gross agricultural production in Bulgaria amounts to threefold lower compared to the average level in the EU-27. These low values reveal the big issue in Bulgarian agriculture and raise the question about the efficiency of the policy and the benefits for the society. The goal of the paper is to analyze some of direct payments effects on agricultural output, value added, production costs, land structure and rent. It turns out that CAP is the policy adjusted better to the old member states which can be explained by the historical development approach. The direct payments based on area distort the allocation of resources and do not generate adequate growth entailing into higher productivity, bigger employment and labour remuneration, better market stability and competitiveness.

Keywords: CAP, agriculture, direct payments, gross agricultural output, farm incomes

Prof. Samuele Trestini, PhD Elisa Giampietri

Ulepszenie metod zarządzania ryzykiem w ramach WPR: przykłady wdrażania Instrumentu Stabilizacji Dochodów / Re-adjusting risk management within the CAP: evidence on the implementation of the Income Stabilization Tool

Prof. Samuele Trestini

University of Padova

Main activities:

Master degree (2002) and Ph.D. (2006) in Agricultural Science (Agriculture and Resource Economics and Policy) at Università degli Studi di Padova, Padova (Italy). Visiting PhD scholar (2005) at University College of Dublin, Dept. of Agribusiness Extension and Rural Development, Dublin (Ireland). From 2015, Associate Professor and chair in Agrifood Economics and Policy at Università degli Studi di Padova, Dept. of Land, Environment, Agriculture and Forestry. Authors of peer reviewed papers and conference papers, anonymous referee for international peer reviewed journals, project coordinator and supervisor of students' thesis. Member of the European Association of Agricultural Economics (EAAE), Società Italiana di Economia Agraria (SIDEA), Società Italiana di Economia Agroalimentare (SIEA).

Main scientific interest:

EU Common Agricultural Policy reforms (both I and II Pillar). Agricultural risk management policy analysis. Marketing and consumer behavior analysis. Analysis of food market and trade dynamics (among others, specific focus on dairy, beef, fishery, vegetables, fruits, wine sectors and functional food). EU policy on food quality. Analysis of supply chain management and dynamics related to the most relevant agri-food sectors. Environmental economics and policy.

University of Padova

Department of Land, Environment, Agriculture and Forestry

Viale dell'Università 16, 35020 Legnaro, Padova (Italy)

phone: +39 0498272737

e-mail: samuele.trestini@unipd.it

Elisa Giampietri, PhD

University of Padova

Main activities:

Master degree (2013) and Ph.D. - Doctor Europaeus (2017) in Agricultural Science (Agriculture and Resource Economics and Policy) at Università Politecnica delle Marche, Ancona (Italy). Visiting PhD scholar (September-December 2015) at Georg-August-Universität, Dept. of Agricultural Economics and Rural Development, Göttingen (Germany). Currently, Research Fellow at Università degli Studi di Padova (Padova, Italy), working on the research project “Strengthen farms resilience to market volatility through the implementation of the "Income Stabilization Tool" (IST) under the CAP Post-2013”. Participation (August 2017) to the Summer School on “Risk Analysis and Risk Management in Agriculture: updates on modelling and applications”, Wageningen University WUR (The Netherlands). Authors of peer reviewed papers (ORCID ID: orcid.org/0000-0002-1523-1739) and conference papers, anonymous referee for international peer reviewed journals and co-supervisor of Students thesis on different topics related to the agricultural sector.

Main scientific interest:

The study of EU Common Agricultural Policy reforms, with a particular focus on Agricultural Risk Management Policy and the Innovation Policy for the agri-food sector. Analysis of Consumer Behavior and Preferences, with a particular focus on alternative agri-food networks (e.g., short food supply chains). Analysis of food market and trade dynamics.

University of Padova,

Department of Land, Environment, Agriculture and Forestry

Viale dell'Università 16, 35020 Legnaro, Padova (Italy)

phone: +39 0498272683

e-mail: elisa.giampietri@unipd.it

Streszczenie: Niestabilność dochodów rolników stanowi obecnie ważną kwestię na forum europejskiej agendy politycznej, ze względu na coraz silniejsze wahania zarówno zbiorów, jak i cen spowodowane niestabilnością cen na świecie, a także nieprzewidywalną zmiennością warunków pogodowych na całym świecie. Dlatego też zarządzanie ryzykiem odgrywa obecnie strategiczną rolę, o czym świadczą nowe zmiany do rozporządzenia zbiorczego w sprawie WPR. Z uwagi na poważne wyzwanie osiągnięcia zrównoważenia gospodarczego przez europejskie gospodarstwa rolne, w niniejszym opracowaniu omówiono przyszłe wyzwania stojące przed strategią zarządzania ryzykiem w ramach WPR po roku 2020, ze szczególnym uwzględnieniem funduszy wspólnego inwestowania stanowiących zabezpieczenie na wypadek spadku poziomu dochodów, tj. instrument stabilizacji dochodów (IST). Dokładniej rzecz ujmując, na podstawie analizy najnowszej literatury naukowej poświęconej temu zagadnieniu sformułowano szereg ważnych uwag, zaś na podstawie nowych regulacji w zakresie WPR wyciągnięto szereg wniosków politycznych.

Słowa kluczowe: WPR, strategia zarządzania ryzykiem, narzędzie stabilizacji dochodów (IST)

Abstract: The volatility of farmers' income represents a prominent issue for the European policy agenda nowadays, due to the increasing fluctuation of both yields and prices as a consequence of global price volatility as well as the unpredictable variability of weather conditions worldwide. In line with this, nowadays risk management assumes a strategic role, as the new amendments of CAP Omnibus Regulation demonstrate. Given the critical challenge for European farms' economic sustainability, this paper discusses future challenges of CAP risk management strategy post 2020, with a particular focus on mutual funds against income drops, namely the Income Stabilization Tool (IST). More specifically, some major comments arise from the analysis of the most recent scientific literature on this topic as well as some policy insights from the new CAP regulatory developments.

Keywords: CAP, risk management strategy, Income Stabilization Tool (IST)

Ing. Václav Vilhelm, CSc., Ing. Sumudu Gouri Boyinová, PhD Jindřich Špička
Porównanie instrumentów zarządzania ryzykiem stosowanych w ramach unijnej WPR, Ustawy Rolnej w USA oraz prawodawstwa dotyczącego rolnictwa w Republice Czeskiej / Comparison of risk management tools under CAP EU, US Farm Bill and in Czech agriculture

Ing. Václav Vilhelm, CSc.

Institute of Agricultural Economics and Information

Main activities:

Head of the Department Modelling of Impacts of Agricultural Policy in Institute of Agricultural Economics and Information

Main scientific interest:

Risk management and insurance in agriculture, development of agricultural land market and the structure of agricultural holdings.

Institute of Agricultural Economics and Information

(Ústav zemědělské ekonomiky a informací)

Mánesova 1453/75, CZ 120 00 Praha 2

phone: 0042 0202000303; 0042 0607988205

e-mail: vilhelm.vaclav@uzei.cz

Streszczenie: Rolnictwo jest w dużej mierze uzależnione od czynników rynkowych i naturalnych, takich jak warunki pogodowe i spowodowane nimi ekstremalne sytuacje lub choroby zwierząt hodowlanych stanowiące znaczne ryzyko. Dlatego też ważne jest, aby łagodzić skutki tych czynników w ramach polityki rolnej wielu krajów na świecie. Prezentacja stanowi analizę różnych systemów instrumentów zarządzania ryzykiem w polityce rolnej UE, USA i Republiki Czeskiej. W USA wsparcie ze strony instrumentów zarządzania ryzykiem, takich jak ubezpieczenie upraw i dochodów, stanowi najważniejszy element polityki. We WPR UE wsparcie ze strony ubezpieczeń rolnych odgrywa jedynie niewielką rolę i jest zazwyczaj stosowane na poziomie krajowym. Jest tak również w przypadku czeskiego rolnictwa, którego cechą charakterystyczną jest powszechne występowanie dużych przedsiębiorstw rolnych. Struktura ta stanowi istotną barierę w rozsądnym stosowaniu instrumentów zarządzania ryzykiem w ramach PROW na lata 2013-2020.

Słowa kluczowe: UE, USA, polityka rolna, zarządzanie ryzykiem, PROW, Czechy

Abstract: Agriculture is due its strong dependence on market and natural factors, such as weather conditions and their extreme events or livestock diseases characterised by high exposure to risks. It's the reason for the important role of mitigation their impacts in the framework of agricultural politics of many countries in the world. The presentation analyses the various systems of risk management tools in the agricultural policy of the EU, USA and Czech Republic. In the USA the support of risk management tools such the crop and income insurance is the most important part of the policy. In the CAP EU the support of agricultural insurance plays only a minor role and this support is usually applied on the national level. It is also the case of the Czech agriculture, which is characterised by prevalence of large corporate farms. This structure creates the important barrier for reasonable application of the risk management tools under the RDP for the period 2013 – 2020.

Keywords: EU, USA, agricultural policy, risk management, RDP, Czech Republic

Prof. Adam Was, PhD Paweł Kobus

Czynniki wpływające na poziom ubezpieczeń upraw w Polsce z uwzględnieniem poziomu subsydiowania gospodarstw / The determining factors of the level of crop insurance in Poland taking into consideration the level of agricultural subsidies

Prof. Adam Was

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute

Main activities

Associate Professor at the Agricultural Finance Department of the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute and Assistant Professor at Faculty of Economic Sciences at Warsaw University of Life Sciences.

Received his doctorate (2005) and habilitation (2013) in agricultural economics at Faculty of Economic Sciences of Warsaw University of Life Sciences in Warsaw. Involved in a number of international research projects i.e. „Cradle to cattle farming”, ERA-NET Bioenergy 2015-2018; “Bio Energy Farm 2” EU Intelligent Energy 2014-2016; CLAIM 7th Framework Program 2012-2014; FADNT00L 7th Framework Program 2010-2014; RECOCA ERA-NET Bonus+ 2009-2011; ECONWELFARE 7th Framework Program 2009-2011; INCOME STABILIZATION 6th Framework Program. 2005-2008; SEAMLESS 6th Framework Program 2005-2009.

Main scientific interest:

Construction of agriculture related mathematical models (farm optimisation and regional models, risk assessment farm models) for assessment of agricultural policy impacts,

Determining the effects of changes in agricultural policy on the structure of farms, farm income levels and income risk in agricultural holdings,

Assessment of the impact of agriculture activities on the environment,

Production of renewable energy in agriculture,

Farm management, Technology of agricultural production,

Business plan development and assessment for agricultural enterprises.

Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute.

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054565

e-mail: adam.was@ierigz.waw.pl

Paweł Kobus, PhD

Warsaw Univeristy of Life Sciences

Main activities

Assistant Professor at Faculty of Economic Sciences at Warsaw University of Life Sciences.

Received his doctorate (2001) in agriculture at Faculty of Agricultural of Warsaw University of Life Sciences in Warsaw. Involved in a number of international research projects i.e. CLAIM 7th Framework Program 2012-2014; FADNTOOL 7th Framework Program 2010-2014.

Main scientific interest:

Theoretical and practical aspects of farmers' risk attitude elicitation, multidimensional modelling of farmers' income risk level, bayesian modelling of income risk in agricultural holdings, methods of survey sampling, advanced statistical analysis, construction of agriculture related multiple equation econometric models, assessment of the impact of agriculture activities on the environment.

Warsaw University of Life Sciences

Faculty of Economic Sciences

Nowoursynowska Str. 166

02-787 Warsaw, Poland

phone: +48 225934118

e-mail: pawel_kobus@sggw.pl

Streszczenie: Od 2008 roku ubezpieczenie upraw w Polsce jest obowiązkowe dla rolników otrzymujących płatności bezpośrednio. Rolnicy zobowiązani są ubezpieczyć co najmniej 50% powierzchni uprawnej. Relatywnie niewielki odsetek ubezpieczonych upraw rodzi pytanie, jakie czynniki wpływają na decyzje rolników o wykupieniu polisy ubezpieczeniowej dla uprawianych roślin.

Niniejsza praca ma na celu zidentyfikowanie tych uwarunkowań z uwzględnieniem wpływu otrzymywanych płatności na podejmowanie decyzji o wykupie polisy. W celu zbadania determinant ubezpieczenia upraw wykorzystano regresję logistyczną. Podstawowym źródłem danych do badania była próba FADN 2013. Dodatkowo do ustalenia poziomu strat w plonach, liczby uzyskanych wypłat odszkodowań czy wskaźnika awersji do ryzyka wykorzystano dane FADN z lat 2004-2012. Z rozważań, ze względu na specyfikę prowadzonej produkcji wyłączono gospodarstwa ogrodnicze i sadownicze oraz wyspecjalizowane w chowie zwierząt ziarnożernych. Ponadto wykluczono gospodarstwa najmniejsze, o wielkości ekonomicznej poniżej 8000 EUR SO.

Modele regresji oszacowano dla całej badanej populacji oraz w podziale na 4 grupy wyodrębnione w oparciu o stopę subsydiowania mierzoną jako stosunek wartości dopłat do działalności operacyjnej do wartości produkcji (odpowiednio <14,9%; 14,9%-22,8%; 22,6%-34,5%; >34,5%).

Nowością w podejściu metodologicznym jest wykorzystanie informacji o liczbie gospodarstw reprezentowanych przez każde gospodarstwo w próbie FADN. W celu uwzględnienia tej informacji w oszacowywaniu modelu regresji użyto estymatora Horvitz-Thompsona, co pozwala na uogólnienie wyników dla populacji reprezentowanej przez badaną próbę. Ustalono, że w skali całej reprezentowanej populacji odszkodowanie otrzymane w przeszłości i znaczne straty w plonach są głównymi czynnikami wpływającymi na ubezpieczenie upraw. Ważnymi determinantami wykupienia polisy są również czynniki ekonomiczne takie jak: wartość produkcji rolniczej, intensywność produkcji roślinnej, dobra jakość gleb, które zwiększają oczekiwaną wartość spodziewanych strat, a w połączeniu z wysokim poziomem zadłużenia gospodarstwa i niskim poziomem dochodów, mają pozytywny wpływ na wzrost udziału ubezpieczonych upraw. Uzyskane wyniki w tej części są zgodne z teorią oczekiwanego użyteczności.

Na prawdopodobieństwo wykupienia ubezpieczenia upraw wpływ ma również lokalizacja gospodarstwa. Uprawy są ubezpieczane częściej w regionach Wielkopolska i Śląsk oraz Pomorze i Mazury. Otrzymywane przez rolników płatności do produkcji nie wpływają w dużym stopniu na ich decyzje o ubezpieczeniu upraw. Wbrew oczekiwaniom można zaobserwować, iż przeciętnie w gospodarstwach o wyższej stopie subsydiowania zwiększa się prawdopodobieństwo wykupienia polisy.

Modele oszacowane dla gospodarstw o różnej stopie subsydiowania wskazują na pewne zależności między poziomem subsydiowania a determinantami poziomu ubezpieczenia upraw. W gospodarstwach o niższej stopie subsydiowania wystąpienie szkody w uprawach lub otrzymanie odszkodowania w przeszłości oraz wysoki współczynnik awersji do ryzyka mają większy dodatni wpływ na zakup polisy niż w gospodarstwach otrzymujących wyższe wsparcie. Na podstawie uzyskanych wyników można wywnioskować, że w przyszłości system dotacji do ubezpieczenia upraw powinien być ukierunkowany na zachęcenie rolników, którzy dotychczas nie korzystali z ubezpieczeń, do zawarcia umów ubezpieczeniowych, ponieważ otrzymanie odszkodowania, jest głównym czynnikiem wpływającym na prawdopodobieństwo ubezpieczenia upraw w przyszłości.

Słowa kluczowe: ubezpieczenia, uprawa, Polski FADN, subsydia, ryzyko, odszkodowania

Abstract: Since 2008, crop insurance in Poland has been mandatory for farmers receiving direct payments. Farmers are obliged to insure at least 50% of the cultivation area. A relatively small percentage of insured crops gives rise to a question, what factors determine the farmers' decisions on taking out an insurance policy for their crops.

This paper aims at identifying these conditions, taking into account the impact of received payments on the decision about taking out a policy. In order to examine the determinants of crop insurance, logistical regression has been used. The primary source of data for the study was the FADN 2013 sample. In addition, in order to establish the level of yield losses, the number of received compensation payments or the risk aversion index the data of the FADN from the years 2004-2012 has been used. Horticultural and fruit-growing farms and also those specialised in rearing granivores have been excluded from the considerations due to the specific nature of their production. Moreover, the smallest farms, with the economic size below EUR 8,000 SO have been excluded as well.

The regression models have been estimated for the entire analysed population and by 4 groups identified based on the rate of subsidisation, measured as the ratio of the value of subsidies to the operating activity to the production value (respectively, <14,9%;14,9%-22,8%;22,6%-34,5%; >34,5%).

The novelty in the methodological approach is the use of information about the number of farms represented by each farm in the FADN sample. In order to include this information in estimating the regression model, the Horvitz-Thompson estimator has been used, which allows to generalise the results for the population represented by the analysed sample. It was found that across the represented population compensation received in the past and significant yield losses are the main factors determining crop insurance. The important determinants of taking out insurance are also economic factors such as: agricultural production value, intensity of crop production, good quality of soils that increase the expected value of expected losses, and in combination with the high farm debt level and low income level, have a positive effect on the increase in the share of insured crops. The results obtained in this part are in accordance with the expected utility theory.

The probability of taking out crop insurance is also determined by the location of the farm. Crops are more often insured in the regions of Wielkopolska and Śląsk as well as Pomorze and Mazury. Subsidies to the production, received by farmers, do not determine, to a great extent, their crop insurance decisions. Contrary to expectations, it can be observed that on average in the farms with the higher subsidy rate the probability of taking out a policy increases.

The models estimated for farms with various subsidy rates show some relationships between the subsidisation level and the determinants of the crop insurance level. In the farms with the lower subsidy rate, the loss in crops or receipt of compensation in the past and the high risk aversion index have a greater positive impact on taking out a policy than in the farms receiving higher support. Based on the results obtained, it can be concluded that, in the future the system of subsidies to crop insurance should be focused on encouraging farmers, who have not used insurance so far, to conclude contracts of insurance, because receipt of compensation is the main factor determining the probability of crop insurance in the future.

Keywords: insurance, cultivation, Polish FADN, subsidies, risk, compensation

Prof. Olga Varchenko, Ludmila Stepura

Ukraińskie mechanizmy regulacji rynku rolnego: ich skuteczność i możliwości ulepszenia / Ukrainian agricultural market regulation instruments: their effectiveness and directions of improvement

Prof. Olga Varchenko

Bila Tserkva National Agrarian University

Main activities:

Vice-rector for research and innovation, Bila Tserkva national agrarian university, Dr. of Economics, professor

Main scientific interest:

agro-food market, agro-food chain, sustainable development of agriculture

Bila Tserkva National Agrarian University

09117, 8/1, Soborna sq., Bila Tserkva, Ukraine, 09117

phone: +38 0456353585, + 38 0676043412

e-mail: omvarchenko@ulkr.net

Ludmila Stepura

Scientific and Methodological Centre of Agrarian Education of Ukraine

Main activities:

Responsible for international cooperation in the field of agriculture, assistant of agricultural councillor at French Embassy in Ukraine, PhD student

Main scientific interest:

Rural development, sustainable development of agricultural sector, agricultural policy

Scientific and Methodological Centre of Agrarian Education of Ukraine

11, Smilyanska str., Kyiv 03151

phone: +38 067 30 88 3 44

e-mail: ludmila.stepura@gmail.com

Streszczenie: W warunkach znacznej niepewności cen na rynkach rolnych istnieje potrzeba uzasadnienia doskonalenia podejść do uzasadniania optymalnego połączenia dźwigni rynkowych z elementami regulacji państwowej. W praktyce krajowej stosuje się szeroki arsenał instrumentów regulacyjnych. Brak systematycznego i terminowego ich wprowadzania, odpowiedniego wsparcia finansowego, przejrzystych reguł gospodarczych, przyzwoitości partnerstwa między państwem a producentami towarów doprowadził do utraty zaufania producentów, a uzyskana rentowność tych mechanizmów znacznie odbiegała od oczekiwań.

Celem artykułu jest zbadanie praktyki stosowania instrumentów regulacji państwowej na rynku produktów rolnych oraz uzasadnienie kierunków ich doskonalenia.

Podstawową zasadą stosowania mechanizmów państwowej regulacji cen jest złożoność uwzględniająca zróżnicowane podejście do producentów rolnych stosujących różne modele zarządzania, co pozwoli im osiągnąć wyższą skuteczność i konkurencyjność.

Przykładem skuteczności mechanizmu państwowej regulacji cen jest wdrożenie skupów hipotecznych zboża od producentów towarów rolnych oraz wprowadzenie cen hipotecznych. Taki mechanizm obejmuje ubezpieczenie producentów towarów od widma spadku rynkowych cen zboża w warunkach słabej koniunktury. Należy zauważyć, że stanowiło to i wciąż stanowi jeden z najważniejszych problemów dla producentów rolnych. Do przesłanek wprowadzenia skupów hipotecznych należy zaliczyć kryzys gospodarczy przedsiębiorstw rolnych i ich niezdolność do uzupełnienia kapitału obrotowego z wykorzystaniem kredytów bankowych; konieczność rozliczenia przez producentów surowców zaciągniętych kredytów pieniężnych i towarowych na zbiory; konieczność wydania zboża udziałowcom z tytułu renty gruntowej, udziałów w nieruchomościach i zaległości w płacach. Jedną z wad ustanowienia cen hipotecznych były ich gwałtowne wahania w poszczególnych latach oraz niedoskonałość obliczeń, które doprowadziły do utraty zaufania producentów towarów.

Działania interwencyjne władz publicznych stanowią również jeden z elementów mechanizmu państwowej regulacji cen. Zamówienia interwencyjne mają jednak trwalszy wpływ, a ich celem jest także zminimalizowanie niestabilności cen krajowych wynikającej zarówno z wpływu sytuacji cenowej na rynku światowym, jak i wahań podaży na rynku krajowym spowodowanych występowaniem czynnika pogodowego przy uzyskiwaniu zbiorów brutto.

Kolejnym mechanizmem regulacji oferty cenowej jest wdrożenie państwowego skupu terminowego zboża. Mechanizmy działań interwencyjnych, skupy hipoteczne i terminowe stanowią system regulacji cen, za pomocą którego państwo realizuje taktykę i strategię prowadzenia polityki państwowej.

Słowa kluczowe: cena, rynek rolny, działania interwencyjne, klimat, polityka rolna

Abstract: In the conditions of considerable uncertainty of prices in agricultural markets, there is a need to substantiate the improvement of approaches to substantiating the optimal combination of market levers with the elements of state regulation. In domestic practice, a wide arsenal of regulatory instruments is used, the lack of systematic and timely introduction of them, proper financial support, transparent economic rules of the game, partnership decency between the state and commodity producers have led to distrust of producers, and the resultant economic returns from these mechanisms were far from the expected results.

The purpose of the article is to study the practice of instruments of state regulation of agricultural products market and to substantiate directions for their improvement.

The basic principle of applying mechanisms of state price regulation is the complexity taking into account the differentiated approach to agricultural producers of different types of management, which will allow them to increase of their effectiveness and competitiveness.

An example of the effectiveness of the mechanism of state price regulation is the implementation of mortgage purchases of grain from agricultural commodity producers and the introduction of mortgage prices. Such a mechanism involves the insurance of commodity producers from the menacing reduction of market prices for grain in moments of negative impact of market conditions. It should be noted that this was and remains one of the most important problems for agricultural producers. One of the prerequisites for the introduction of mortgage purchases was the crisis economic situation of agricultural enterprises and the inability to replenish working capital at the expense of bank loans; necessity of commodity producers in postgraduate period of settlements for already received monetary and commodity loans used for the collected crop; the need for the issuance of grain to shareholders in the form of rent for land, property shares and payroll arrears. One of the disadvantages of setting mortgage prices was the sharp fluctuations in their level from year to year and the imperfection of the calculations, which caused distrust among commodity producers.

Public intervention operations are also one of the components of the state price regulation mechanism. However, interventional procurement has a more lasting effect and also aims to minimize the volatility of domestic prices due both to the impact of the price situation on the world market and the fluctuations of the domestic market supply due to the weather factor in the formation of gross collections.

Another mechanism for regulating the price offer is the implementation of state forward purchases of grain. The combination of mechanisms for intervention operations, mortgage and forward purchases is a system of price regulators through which the state implements tactics and strategy of state policy.

Keywords: price, agricultural market, interventions, climate, agricultural policy

Prof. Vasyl D. Zalizko

Przyszłość zrównoważonego rozwoju ukraińskiego sektora rolnictwa ekologicznego w świetle unijnej WPR / Future of sustainable development of Ukrainian organic farming sector in context of the EU's Common Agricultural Policy

Prof. Vasyl D. Zalizko

National Research Center „Institute of Agrarian Economy”, National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Main activities:

Estimation the level of development, environmental and economic security of rural territories with the use of contemporary social, economic, statistical and mathematical methods. Converting of research results into practical solutions and commercialization of scientific research.

Main scientific interest:

Formation the patterns for elaboration of a development strategy for Ukrainian rural territories, taking into account the "centripetal" principle of its construction and the administrative impact represented as the formation of conditions for rural territories' self-development and also as state support, in particular, while integrating the key risks of traditional, "green" and "blue" economies and Blue Ocean Strategy in context Sustainable development. Organic Sector Increase and Impacts on automation of certification processes.

*National Scientific Centre “Institute of Agrarian Economics”
str. Kyiv-Myrotska 104 b, ap.18, 08292 Bucha (Ukraine)
phone: +380 684242427
e-mail: zwd@ukr.net*

Streszczenie: W niniejszym opracowaniu przedstawiono szczegółową analizę perspektyw ewolucji i rozwoju ukraińskich ekologicznych rynków rolnych. Przewidując przyszłe kierunki ewolucji w świetle wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej i ukraińskiego rolnictwa, należy zauważyć, że w ciągu ostatnich kilku lat wiele z zaobserwowanych gwałtownych zjawisk skomplikowało dalsze kształtowanie długoterminowych strategii rozwoju rynków ekologicznych. Analizie zostanie poddanych kilka aspektów perspektyw globalnego rolnictwa ekologicznego oraz omówione zostaną sposoby rozwiązywania problemów, które uniemożliwiają praktyczne wykorzystanie instrumentów, metodologii i modeli wdrażania innowacji w procesie certyfikacji żywności ekologicznej i innych ekologicznych produktów rolnych.

Słowa kluczowe: rolnictwo ekologiczne, strategia, bezpieczeństwo żywnościowe, rynki rolne, proces certyfikacji, wspólna polityka rolna

Abstract: The paper presents a detailed analysis of evolution and development perspectives for Ukrainian organic agricultural markets. Anticipating evolution future developments in context Common Agricultural Policy of the European Union and Ukrainian Agriculture, should be noted that in the last few years, many of the acute phenomena, which are observed have complicated further the formulation of long-term strategies for the development of the organic market. There will be several aspects of the perspectives for global organic agriculture are analysed and discussed ways of resolving issues that make impossible the practical use of tools, methodologies and models of innovations implementation for certification process of organic food and other organic agricultural products.

Keywords: organic agriculture, strategy, food security, agricultural markets, certification process, common agricultural policy

PhD Adam Waszkowski, Prof. Włodzimierz Rembisz

Relacje cen czynników produkcji a techniki wytwarzania w rolnictwie / Price relations of production factors versus production techniques in agriculture

Waszkowski Adam, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Scientific research and education: Since 2017 in the Institute of Agricultural and Food Economics –National Research Institute and at University of Finance and Management in Warsaw

Main scientific interest:

The main domain: Macroeconomics, Econometrics, Mathematical Economics.

The main subjects: the mechanism and sources of factors productivity change; the monetary policy and the transmission mechanism; time – series models

*Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute
20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland
e-mail: waszkowski@ierigz.waw.pl*

Biography of Prof. Włodzimierz Rembisz can be found on the page 32.

Streszczenie: Skutkiem określonych relacji cen czynników i ich zmian, co utożsamić można z czynnikami egzogenicznym, są zmiany w relacji zastosowanych (w tym nakładów) tych czynników. Są to czynniki endogeniczne, ponieważ wynikają z wyboru producenta. Producent ma na to samodzielny wpływ i kontrolę. W prezentacji uwaga zostanie poświęcona analizie zmian relacji nakładów (zaangażowania) czynników produkcji jako skutku zmian relacji ich cen. Posiłkując się analityczną postacią funkcji produkcji przedstawione zostaną hipotetyczne zależności między ceną czynnika kapitału, czynnika pracy i ziemi a ich zaangażowaniem. A w dalszej kolejności substytucyjne relacje cen czynników i ich wykorzystanie w rolnictwie. Zależności te zweryfikowane zostaną empirycznie bazując na materiale statystycznym pochodzących z baz danych Eurostatu dla wybranych krajów UE.

Słowa kluczowe: czynniki produkcji, producent, cena, UE, relacje cen

Abstract: The effect of specific relationships of the prices of factors and their changes, which can be identified with exogenous factors, are changes in the relationship these applied factors (including inputs). These are endogenous factors, as they result from the producer's choice. The producer may independently influence and control it. In the presentation, attention will be paid to analysing changes in the relationships of inputs (engagement) of production factors as the effect of changes in the relationship of their prices. Using the analytical form of the production function, we will present the hypothetical relationships between the price of the capital factor, labour and land factor and their engagement and then the substitutable relationships of prices of production factors and their use in agriculture. These relationships will be verified empirically based on statistical material from the Eurostat database for the selected EU countries.

Keywords: factors of production, producer, price, EU, price relationships

Prof. Julia Doitchinova, Prof. Ivan Kanchev, Prof. Raliza Terziyska, Prof. Kristina Todorova

Spoleczno-ekonomiczne i środowiskowe parametry i efekty WPR w odniesieniu do rozwoju obszarów wiejskich: na przykładzie Bułgarii / Socio-economic and environmental parameters and results of rural development under the CAP: the case of Bulgaria

Prof. Julia Doitchinova

University of National and World Economy

Main activities:

Professor, Doctor of Science (Econ.)
department "Economics of natural resources",
University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria

Academic Courses:

- Agricultural Management;
- Small and Family Agribusiness;
- Management Consulting;
- Economics of Cooperatives;
- Management of Natural Resources

Main scientific interest:

Rural development, LEADER approach, Organizational restructuring of agribusiness, Multifunctional agriculture, Cooperative business, Networks in agribusiness and rural areas

University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria

www.unwe.bg

bul. Osmi December. 1700 Sofia, Bulgaria

phone: + 359 28195384

e-mail: juliadoj@abv.bg; juliadoj@unwe.bg

Prof. Ivan Kanchev

University of National and World Economy

Main activities:

Professor since 1999, Doctor of Science (Econ.)

Head of department "Agribusiness" till 2007

Participation in scientific projects and supervisor of doctoral students

University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria

Academic Courses:

- Agricultural Management,
- Cooperative Management,
- Integrated Environmental Assessment

Main scientific interest:

Organizational restructuring of agribusiness, Rural development, LEADER approach, Cooperative business, Sustainable farms

University of National and World Economy, Sofia, Bulgaria

bul. Osmi December. 1700 Sofia, Bulgaria

phone: +359 28195384

e-mail: kanchevsi@abv.bg

Streszczenie: Dziesięć lat członkostwa naszego kraju w UE, wdrożenie PROW oraz zwiększenie płatności bezpośrednich stały się motorami wzrostu dochodów i poprawy warunków życia na obszarach wiejskich.

Celem niniejszego sprawozdania jest ocena wpływu WPR na rozwój obszarów wiejskich po przystąpieniu Bułgarii do UE. Efekty wdrożenia będą stanowiły podstawę analizy i oceny stanu oraz zmian wyników społeczno-ekonomicznych i środowiskowych oraz parametrów obszarów wiejskich w latach 2007-2016.

W sprawozdaniu postawiono tezę, iż rozwój obszarów wiejskich zależy od rodzaju rolnictwa, jego organizacji i przesłanek dywersyfikacji gospodarki obszarów wiejskich. W celu udowodnienia tezy wykorzystane zostaną dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych, ekonomicznych i środowiskowych w regionach i na obszarach wiejskich Bułgarii, a także dotyczące cech charakterystycznych gospodarstw rolnych.

Słowa kluczowe: WPR, UE, rozwój obszarów wiejskich, obszary wiejskie, gospodarka wiejska, Bułgaria

Abstract: The ten years of our country's membership in the EU, the implementation of the Rural Development Program and the increase in direct payments have become engines for raising income and improving living conditions in the rural areas.

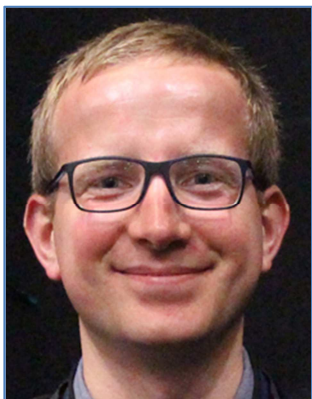
The purpose of the report is to assess the impact of the CAP on rural development after Bulgaria's accession to the EU. The implementation will analyze and evaluate the state and changes of the socio-economic, and environmental results, and parameters of the rural areas in the period 2007-2016.

The report's thesis is that rural development depends on the type of farming, its organization and the prerequisites for diversification of the rural economy. Demonstration will use statistical data on demographic, economic and environmental indicators on the Bulgarian regions and rural areas as well as on the characteristics of agricultural holdings.

Keywords: CAP, EU, rural development, rural areas, rural economy, Bulgaria

PhD Michał Dudek, PhD Bożena Karwat-Woźniak

Skala i uwarunkowania dezagrarnizacji w Polsce / The scale and conditions of deagrarisation in Poland

Michał Dudek, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

Michał Dudek is a researcher in the Social and Regional Policy Department, Institute of Agricultural and Food Economics-National Research Institute, Warsaw, Poland.

Main scientific interest:

- socio-economic changes in rural areas
- human capital in agriculture
- farm succession
- rural policy analysis

*Institute of Agricultural and Food Economics
National Research Institute,
20 Świętokrzyska St.,
00-002 Warsaw, Poland,
phone: +48 22505578,
e-mail: dudek@ierigz.waw.pl*

Bożena Karwat-Woźniak, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
– National Research Institute*

Main activities:

For more than 25 years employed in the Institute of Agricultural and Food Economics - National Research Institute, currently as an assistant professor in the Department of Social and Regional Policy. Her scientific work has focused on the changes taking place in the social and economic structures of rural areas, mainly economic conditions of differentiation in market activity of family farms.

Main scientific interest:

Processes of transformation in the economic situation of individual farms under the conditions of growing market competition. Development trends in agriculture. The issues of labour resources in the agriculture, rural areas and their use, the problem of the labor market, and above all the situation of the rural population, including agricultural population on the non-agricultural labour market.

*Institute of Agricultural and Food Economics
National Research Institute
20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland
phone +48 225054647
e-mail: bozena.karwat-wozniak@ierigz.waw.pl*

Streszczenie: Współcześnie uniwersalną prawidłowością rozwoju ekonomicznego jest postępująca dezagraryzacja gospodarek poszczególnych państw. Zjawisko to zaznacza się również w Polsce, a jego wyrazem jest m.in. stale zmniejszająca się liczba pracujących w rolnictwie. Jednak nadal, pomimo wyraźnego trendu spadkowego, polska gospodarka, w porównaniu do innych krajów europejskich, charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników zatrudnienia w rolnictwie. Duża liczba pracujących przekłada się na niekorzystne relacje między zasobami pracy a zasobami ziemi oraz kapitałem i w konsekwencji determinuje ogólnie niską wydajność pracy w sektorze rolnym. W efekcie polskie rolnictwo jest nadal słabo przystosowane do funkcjonowania w warunkach konkurencji. W tej sytuacji dalsze proefektywnościowe zmiany struktur rolniczych są zdeterminowane tempem odpływu siły roboczej z rolnictwa do innych działów gospodarki. Zwiększenie zatrudnienia poza rolnictwem oraz ograniczenie zjawiska ukrytego bezrobocia w gospodarstwach rolnych, od dawna jest jednym z celów polskiej polityki rynku pracy. Wraz z przystąpieniem do UE poszerzył się katalog narzędzi interwencji publicznej mających wspierać realizację tego zadania.

Wykorzystując dane statystyki powszechnej oraz wyniki badań empirycznych IERiGŻ-PIB wykazano, że postępującemu spadkowi zatrudnienia w rolnictwie, towarzyszyło duże zróżnicowanie tego trendu w ujęciu regionalnym i typów gospodarstw rolnych. Jednocześnie zwraca uwagę fakt, że okres funkcjonowania Polski w strukturach UE skutkowało zdynamizowaniem dezagraryzacji zatrudnienia. Ta sytuacja była uwarunkowana wieloma, różnymi czynnikami, które można podzielić na dwie grupy: wewnętrzne wypychające siłą roboczą z rolnictwa (podażowe) oraz zewnętrzne – określające zapotrzebowanie na siłę roboczą na pozarolniczym rynku pracy (popytowe).

W prezentowanej pracy w oparciu o dane dotyczące programów operacyjnych i PROW oraz ich wdrażania w latach 2007-2015, zanalizowano możliwości wspierania procesów odchodzenia osób z rolnictwa, poprzez instrumenty polityki spójności oraz polityki rozwoju obszarów wiejskich. Obejmowały one różne działania związane z promocją przedsiębiorczości, rozwojem wiedzy i innowacyjności, jak również z dywersyfikacją aktywności zawodowej i działalności rolniczej. Z analizy danych dotyczących sposobów i efektów oddziaływania tych przedsięwzięć na zmiany wielkości rolniczych zasobów pracy wynika, że skuteczność wspomnianych działań była zróżnicowana.

Słowa kluczowe: dezagraryzacja zatrudnienia i jego stanu, polityka spójności, PROW

Abstract: Today, the universal principle of the economic development is the progressive deagrarisation of the economies of the individual countries. This phenomenon is also seen in Poland, and is expressed by, *inter alia*, the steadily decreasing number of the employed in agriculture. However, despite a clear downward trend, the Polish economy, when compared to other European countries, still has one of the highest employment rates in the agricultural sector. The large number of the employed translates into negative relationships between labour resources and land resources and capital and consequently determines the overall low labour productivity in the agricultural sector. As a result, Polish agriculture is still ill-adapted to the functioning in the conditions of competition. In this situation, further efficiency-oriented changes in agricultural structures are determined by the rate of outflow of labour

force from agriculture to other sections of the economy. The increased non-agricultural employment and reduced phenomenon of hidden unemployment in farms has long been one of the objectives of the Polish labour market policy. Along with the accession to the EU, the catalogue of public intervention tools to support the implementation of this task has expanded.

Using the universal statistical data and the results of empirical studies of the IAFE-NRI, it was shown that the progressive decline in employment in agriculture was accompanied by a large diversification of that trend in regional terms and by farm types. Also, noticeable is the fact that the period of the functioning of Poland in the EU structures resulted in dynamising deagrarisation of employment. This situation was determined by many different factors, which can be divided into two groups: internal factors pushing out labour force from agriculture (supply-side) and external – determining the demand for labour force in the non-agricultural labour market (demand-size).

In the presented work, based on the data on the operational programmes and the RDP and their implementation in the years 2007-2015, the possibilities of supporting the processes of departing people from agriculture, through the instruments of the cohesion policy and rural development policy, have been analysed. They included various activities related to the promotion of entrepreneurship, development of knowledge and innovation, as well as diversification of the economic activity and agricultural activity. Analysis of the data on methods and effects of the impact of these projects on changes in agricultural labour resources shows that the effectiveness of such activities was diverse.

Keywords: deagrarisation of employment and its condition, cohesion policy, RDP

Prof. Dimitre Nikolov, Prof. Ivan Boevsky, Prof. Petar Borissov, Prof. Teodor Radev
Nowe modele biznesowe w rolnictwie i zagadnienia bezpieczeństwa żywnościowego: analiza przypadku w Obwodzie Smolan w Bułgarii / Analysis of New Business Marketing Models and food security in farming: case study in Smolyan District, Bulgaria

Biography of Prof. Dimitre Nikolov can be found on the page 41.

Streszczenie: Dostęp do rynku był często uważany za czynnik mający największy wpływ na działalność sektora rolnego. Ma on szczególne znaczenie w przypadku małych gospodarstw rolnych, które nie mogą prowadzić na rynku pojedynczej i sporadycznej sprzedaży swoich produktów. Mogą one przezwyciężyć te wady, które wynikają z przyjętego przez nie modelu biznesowego, poprzez nawiązanie współpracy handlowej.

Celem niniejszego artykułu jest określenie korzyści i ograniczeń modelu współpracy handlowej w odniesieniu do bezpieczeństwa żywnościowego w gospodarstwach rolnych w bułgarskim obwodzie Smolan.

Rolnicy oczekują, że nawiązanie takiej formy współpracy przyniesie im korzyści. Potwierdzono istnienie trzech głównych korzyści: 1) poprawa znajomości wymogów rynku; 2) poprawa dostępu do rynku; 3) wyższy zysk z działalności. Przewiduje się, że korzyści te wynikają z bezpośredniego kontaktu z konsumentami końcowymi, bez udziału zewnętrznych mediatorów. Z efektywnym wykorzystaniem współpracy handlowej wiążą się wyzwania. Do głównych ograniczeń należy wydajność zarządzania procesami i koordynacja działań różnych podmiotów gospodarczych.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo żywnościowe, zarządzanie gospodarstwem rolnym, ryzyko, współpraca, modele biznesowe

Abstract: The market access has been often defined as a factor having the strongest impact on agricultural sector activity. Its importance is particularly critical for the small farms, which could not offer their production on the market through single and sporadic sales. They could overcome these weaknesses of their business through participation in cooperative marketing.

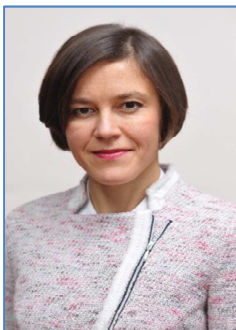
This article goal is to establish the advantages and the constraints of cooperative business marketing model for food security in farms of Smolyan district, Bulgaria. Farmers expect some advantages from the participation in such cooperation form. Three are the main approved advantages - 1) better awareness of market requirements; 2) market access facilitation; 3) realization of higher profit from the activity. These advantages are expected as a result form the direct contact with the final consumers, without external mediators. The implementation of cooperative marketing has its challenges embarrassing its effective use. The main constraints are related to the efficiency of processes management and to the coordination of activities of different economic entities.

Keywords: food security, farm management, risk, cooperation, business models

Prof. Olena Oliynyk-Dunn, Prof. Viktor Adamenko

Schematy finansowania gospodarstw rolnych i rozwój systemu finansowego: na przykładzie Ukrainy i Polski / Financing patterns of farms and financial system development: evidence from Ukraine and Poland

Prof. Olena Oliynyk-Dunn

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Main activities:

Head of Banking Department. Teaching: Bank Management, Banking System, Mortgage.

Main scientific interest:

Comparative Analysis of Financial Systems, Agricultural Financial System, Financing Patterns of Farms, Financial Support for Agriculture, Credit Rationing, Credit Guarantee Scheme in Agriculture

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Faculty of Economics,

11 Heroyiv Oborony Street, Kyiv, 03041 Ukraine

phone: 38 0677995445

e-mail: olenaoliynyk@gmail.com

Streszczenie: Niniejsze badanie dostarcza dowodów na istnienie związku między rozwojem systemu finansowego a zmianami zachodzącymi w schematach finansowania przedsiębiorstw rolnych na Ukrainie i w Polsce. Na wybór Polski i Ukrainy wpływ miały następujące czynniki. Po pierwsze, ich podobieństwo można wytłumaczyć historycznym rozwojem gospodarczym (w obu tych krajach w przeszłości występował socjalistyczny system gospodarczy). Po drugie, Polska bardziej nadaje się do porównań niż kraje wysoko rozwinięte, ponieważ jej zacofanie w rozwoju nie jest tak znaczące. Pozwala to na bardziej adekwatną ocenę szans Ukrainy na osiągnięcie poziomu rozwoju systemu finansowego Polski w oparciu o aktualne tendencje. Związek między rozwojem systemu finansowego a schematami finansowania gospodarstw rolnych został zbadany przy wykorzystaniu wskaźników niezintegrowanych i zintegrowanych, szeregów czasowych oraz analizy regresji.

Słowa kluczowe: Ukraina, Polska, modele finansowania, systemy finansowe, szeregi czasowe

Abstract: This study provides evidence regarding the relationship between the financial system development and the changes taking place in the financing patterns of agricultural enterprises in the Ukraine and Poland. Selection of Poland and Ukraine was caused by following factors. First, the similarity between these two countries can be explained by historical economic development (two countries had in the past socialist economic system). Second, Poland is more suitable for comparison than very developed countries, because development gap is not so significant. Latter allows more adequately evaluate the opportunity for Ukraine to reach the level of financial system development of Poland on the basis of current trends. We used non-integrated and integral indicators, time series and regression analysis to investigate the link between the financial system development and financing patterns of farms.

Keywords: Ukraine, Poland, financing models, financial systems, time series

PhD Biljana Grujić, PhD Predrag Vuković

Polityka rolna w Unii Europejskiej i wsparcie finansowe dla Serbii / Agrarian policy in the European Union and financial support for Serbia

Biljana Grujić, PhD

Institute of Agricultural Economics Belgrade (IAE)

Main activities:

Member in project „Sustainable agriculture and rural development in terms of the Republic of Serbia strategic goals realization within the Danube region“ funded by the Ministry of Education, Science and Technological Development of Republic of Serbia. She was also involved in numerous projects of IAE and strategies of local community development as a member of the research teams. She have numerous papers published in national and international professional journals or presented at scientific meetings of national and international importance as author/co-author, published over 30 bibliographic units.

Membership: Balkan Scientific Association of Agricultural Economists (BSAAE), Secretary of the Serbian Association of Agricultural Economists (SAAE).

Main scientific interest:

Financing in agriculture, rural economy, agricultural economics issues.

*Institute of Agricultural Economics
Volgina 15 Street, 11060 Belgrade, Serbia
Phone: +381 11 29 72 858
e-mail: biljana_g@iep.bg.ac.rs*

Predrag M. Vuković, PhD. sci.

Institute of Agricultural Economics, Belgrade (IAE)

Main activities:

Engaged in many government research projects: “The development and structural changes in the agricultural economy and rural areas”, “Multifunctional agriculture and rural development in the function of accession of Serbia to the European Union” etc. He was also involved in numerous projects of IAE and strategies of local community development as a member of the research teams. In Ph. D. thesis M.A thesis, specialist thesis as well as numerous papers published in national and international professional journals or presented at scientific meetings of national and international importance as author/co-author, published over 120 bibliographic units.

Membership: Member of the European Association of Agricultural Economist (E.A.A.E), Balkan Scientific Association of Agricultural Economists (B.S.A.A.E); Serbian Association of Agricultural Economist, etc.

Main scientific interest:

Marketing, marketing in tourism, rural tourism, rural development and economics of agriculture issues.

*Institute of Agricultural Economics
Volgina 15 Street, 11060 Belgrade, Serbia
Phone: +381 116972858, 0638475749
e-mail: predrag_v@iep.bg.ac.rs*

Streszczenie: Definiowane i wdrażane przez Unię Europejską (UE) środki w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) różnią się w zależności od tego, czy dany kraj jest państwem członkowskim. Ich realizacja odbywa się corocznie za pośrednictwem dwóch funduszy – Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie dynamiki środków wypłacanych z funduszy w latach 2012-2016, a także planowanych budżetów na lata 2017-2020. Jednak w przypadku krajów spoza UE pomoc finansowa jest wypłacana z tzw. Funduszu IPA (Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej). Serbia sukcesywnie otrzymywała fundusze unijne w zależności od tego, czy posiadała status kandydata do członkostwa w UE. Środki wypłacane z Funduszu IPA zostaną poddane przeglądowi i analizie w dwóch fazach: pierwsza obejmuje lata 2007-2013; druga – lata 2012-2013. Jako że Serbia znajduje się w fazie przystępowania do UE, może ona korzystać ze środków z tzw. Funduszu IPARD (piąty komponent Funduszu IPA). Analizie zostaną poddane również wyniki tego rodzaju inwestycji w serbskie rolnictwo.

Słowa kluczowe: WPR, budżet, inwestycje, EFRG, EFRROW, IPARD

Abstract: Measures of the Common Agricultural Policy (CAP) that are defined and implemented by the European Union (EU) differ depending on whether or not country is a member state. Their realization is carried out on an annual basis through two funds - the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD). The purpose of the article is to show the dynamics of funds paid out from funds in the period between 2012-2016, as well as the planned budgets from 2017 to 2020. However, for non-EU countries, financial assistance is paid from the so-called IPA Fund (Instrument for Pre-Accession Assistance). Serbia has been granted EU funds successively, depending on whether it has acquired the status of a candidate for EU membership or not. An overview of the funds paid out of the IPA Fund will be divided and analyzed into two phases: first, 2007-2013; and second 2012-2013. Given that Serbia is in the phase of EU accession, funds are available from the so-called IPARD fund (fifth component of IPA fund). Also, it will be analyzed results of that kind of investment in Serbian Agriculture.

Keywords: CAP, budget, investment, EAGF, EAFRD, IP

Prof. Anatolij Danylenko, PhD Tetyana Sokolska, PhD Olena Shust

Moratorium na sprzedaż ziemi rolniczej jako czynnik ograniczający rozwój obszarów wiejskich / The moratorium on agricultural land sale as a limiting factor for rural development

Prof. Anatolij Danylenko

academician of NAAS of Ukraine

Bila Tserkva National Agrarian University

Main activities:

Incorporated main methods for land reform in condition of transition to market relations, regulation of land circulation and development of the land market, provision of guarantees to citizens in ownership of land, etc.

Main scientific interest:

Issues of effective and efficient as well as ecological and saving use of land resources, protection and safety of land fund

Rector of Bila Tserkva National Agrarian University

8/1 pl. Soborna, Bila Tserkva, Kiev Region, Ukraine, 09117

phone: +38 0456351288

e-mail: rectorat@btsau.net.ua

Sokolska Tetyana, PhD

Bila Tserkva National Agrarian University

Main activities:

The conceptual foundations of the mechanism of providing resource-efficient and resource-intensive economic growth of agricultural production, which are based on: saving resources; improving their efficiency through the introduction of innovations, improving the quality of human capital, rationalizing the structure of production, program-targeted support of agricultural producers, etc.

Main scientific interest:

Study of the problem of resource support for sustainable rural development, the possibility of forming an effective system of public administration for the development of rural areas and self-organization of rural communities.

Bila Tserkva National Agrarian University

Chairperson of the department of public management, administration and international economics

8/1 pl. Soborna, Bila Tserkva, Kiev Region, Ukraine, 09117

phone: +38 0671436866

e-mail: sokolska-1@ukr.net

Olena Shust, PhD

Bila Tserkva National Agrarian University

Main activities:

The concept of economic regulation of meat cattle stock market is substantiated and the mechanism of its realization in the framework of European integration is developed.

Main scientific interest:

Development of an economic mechanism for the introduction of the land market in Ukraine as a tool for the development of rural areas.

Bila Tserkva National Agrarian University

Professor of the department of economics and economic theory

8/1 pl.Soborna, Bila Tserkva, Kiev Region, Ukraine, 09117

phone: +38 0676761212

e-mail: elenshust08@ukr.net

Streszczenie: Rozwój i wydajność produkcji rolnej na Ukrainie zależy obecnie od wydajności rynku zasobów, w którym szczególne miejsce zajmuje rynek gruntów. Ukraina jest obecnie postrzegana na świecie jako kraj posiadający potencjał agrarny ze względu na ogromną powierzchnię czarnoziemów. Jednak moratorium na wolny obrót rynkowy ziemią doprowadziło do nieefektywnego wykorzystania zasobów ziemi, braku równowagi strukturalnej w rolnictwie, amortyzacji, bezrobocia i ubóstwa na obszarach wiejskich, a nawet znikania tych obszarów z mapy Ukrainy. Dlatego też utworzenie cywilizowanego rynku ziemi jest jednym z głównych czynników wzrostu wydajności produkcji, przezwyciężania ubóstwa na obszarach wiejskich i rozwoju tych obszarów. Jednak na podstawie przeprowadzonych przez nas w oparciu o wywiady z właścicielami gruntów badań stwierdzono, że rynek ziemi powinien zostać utworzony w dwóch etapach. W pierwszej kolejności należy włączyć ustawodawstwo do sfery społeczno-gospodarczej, aby zapewnić ochronę właścicielom ziemskim i producentom rolnym. Model rynku gruntów rolnych powinien nie tylko spełniać kryteria opłacalności i racjonalności, ale także powinien być zorientowany na rozwój społeczny obszarów wiejskich.

Słowa kluczowe: rozwój produkcji rolnej, Ukraina, czarnoziemy. wydajność produkcji, obszary wiejskie

Abstract: Development and efficiency of agricultural production in Ukraine nowadays depends on efficiency of resources market, where special place takes the land market. Today in the world Ukraine is considered as a country with agrarian potential due to huge capacity of the black soils. However the moratorium for the free trade land market led to the non-efficient use of land resources, structural disbalance in agriculture, depreciation, unemployment and poverty of the rural territories even disappearing villages from the map of Ukraine. Due to this situation to form civilized land market is one the main factor for increase of production efficiency, overcoming the village poverty and development of rural territories.

However our research based on interviews of land owners discovered that formation of land market to be done by two stages. The incorporation of legislation, social and economic squirrel should precede to protect land lords and agricultural producers. The model of agricultural land market should comply not only economic efficiency and reasonability but also to be oriented on social development of rural territories.

Keywords: development of agricultural production, Ukraine, black soils, yield of production, rural areas

Prof. Drago Cvijanović, Prof. Otilija Sedlak, Prof. Željko Vojinović

Działalność rolnicza na terenach zurbanizowanych: zakres polityki rolnej – obecnie i w przyszłości / Urban agriculture: a framework for agricultural policy – present and future

Ph.D. Drago Cvijanović, Full Professor

University of Kragujevac, Faculty of Hotel Management and Tourism in Vrnjaska Banja, Serbia.

Main activities:

More than 100 times member or a president of the commission for defence of degree essays, M.A. theses and PhD theses and more than 83 times member or president of the commission for selection of research or scientific topics - research vocation.

He led or was a member of the research team of more than 63 projects. Published as author or co-authored more than 465 papers delivered at national and international conferences and published in national and international journals. He published as author or co-authored over 49 monographs.

He is the Chief Editor of the Journal "Economics of Agriculture" (Belgrade, Serbia), and „HiT Management“ (Vrnjačka Banja, Serbia),

Member of the Editorial Board of the Journal "Bulletin" (Ploiesti, Romania), member of the Editorial Board of the Journal "Zagadnienia Ekonomiki Rolnej" (Warsaw, Poland), member of the Advisory Board of "International Journal of Sustainable Economics Management" (USA), member of the Editorial Board of Journal "Bulletin" (Ploiesti, Romania), member of the Editorial Board of "Articles - Journal of Health Economics" (Bucharest, Romania), member of International Editorial Board of the Journal "Agriculture and Forestry" (Podgorica, Montenegro), member of the Advisory Board and the Editorial Board of the Journal "Transition" (Tuzla, Bosnia and Herzegovina), member of the Editorial Board of the Journal "Economics", (Niš, Serbia), member of Redaction of the Journal "Agro-economics" (Novi Sad, Serbia), member of the Editorial Board of the Journal "Entrepreneurship" (Belgrade, Serbia), member of the Scientific Board of the Journal "Agrolife Scientific Journal" (Bucharest, Romania), member of the Publishing Board of the Journal "Economic Analysis" (Belgrade, Serbia), member of the Redaction Board of the Journal "Agro-knowledge" (Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina), member of the Editorial Board of "Journal of International Studies", member of the Editorial Board of the Journal of Scientific Papers "Economics & Sociology" (Ternopil, Ukraine) and member of the Editorial Board of the journal "Economics Management Technology Infarmation", Bor, Serbia.

Member of the Balkan Environmental Association (B.EN.A.) and member of the Presidency of the Balkan Scientific Association of Agrarian Economists (BSAAE).

He is a President and regular member of Developmental Academy of Agriculture of Serbia (RAPS). He is an honorary professor at Stavropol State Agricultural Universities in Stavropol, Russia. Now is the Dean of the Faculty of Hotel Management and Tourism in Vrnjaska Banja, Serbia.

Main scientific interest:

Agricultural economics, environmental resources, rural development, multifunctional agriculture, market and marketing of agro food and tourist products, rural tourism

*University of Kragujevac, Faculty of Hotel Management and Tourism,
Vojvodjanska 5A, 36210 Vrnjačka Banja – Vrnjci Spa, Serbia.*

phone: +381 365150024; +381 63 295 111; fax: +381 36 5150025

e-mail: dvcmmv@gmail.com; drago.cvijanovic@kg.ac.rs

Otilija Sedlak, PhD

University of Novi Sad

Main activities:

Ph.D. Otilija Sedlak a professor at the University of Novi Sad, Faculty of Economics Subotica, working within the Department of Business Informatics and Quantitative Methods.

She has worked as the vice dean of studies as well as ECTS coordinator. She is a member of the following scientific and professional associations in specific scientific fields – quantitative economy: AEORS (Association of European Operational Research Society), EuROMA (European Operations and Management Association), EDEN (European Distance and E-learning Network). Participated in the work on national and international projects (TEMPUS, INTERREG, IPA).

Main scientific interest:

She is involved in the realization of the teaching process on basic studies, master studies as well as on PhD studies in subjects close to her scientific interests: Operational research, Financial and actuary mathematics, Mathematics for economists, Quantitative methods in economy and management, Risk management. Otilija Sedlak is an author and co-author of several textbooks, scripts, notes and compendiums. Published or co-published over 30 scientific and professional papers in both national and international journals. Participated in the work and presented her scientific and professional works on more than 80 scientific meetings that were published either in whole or partly in monographs or journals.

*University of Novi Sad, Faculty of Economics in Subotica
Segedinski put 9-11.*

24000 Subotica, Serbia

phone: +381638236181; +38124628017

e-mail otilijas@ef.uns.ac.rs; os0609967@gmail.com

Doc. dr Zeljko Vojinovic
University of Novi Sad

Main activities:

Graduate of University of Novi Sad, Finance and Insurance. PhD, professor at Independent University of Banja Luka, Bosnia i Hercegovina, (2008-). Member of Nacional Bank of Serbia in the learning process and licensing intermediaries and insurance agents.

Docent at Faculty of Economics Subotica, (2015-). Member of the three research projects. Author more than 100 papers published at national or international journals, participant more than 30 international conferences, author or co-author 8 monographs of scientific fields Finances and Insurance.

Member of the Editorial Board of Journal *Economics of Agriculture*, Serbia, *Svarog*, BiH, Banja Luka, one of the first category nacional, and the Journal *Aktuelnosti*, BiH, Banja Luka. Member of Serbian Association of Economists, member of Scientific Society of Agricultural Economists.

Main scientific interest:

Finance and Insurance,
Economic and Agricultural,
Renewable Source of Energy,
Rural Development,
Socio-Economic Development,
Risk Management and Analysis,
Social and Economic Investments.

University of Novi Sad, Faculty of Economics Subotica, Department of Finance, Banking, Accounting and Auditing.

*Segedinski put 9-11, 24000 Subotica, Serbia,
phone: + 381 24 628 000, Fax: + 381 24 546 486 ,
e-mail: zeljko.vojinovic@ef.uns.ac*

Streszczenie: W wyniku szybkiej urbanizacji i sformułowania koncepcji „inteligentnych miast” oraz tendencji w zakresie zrównowżenia i odnawialności, rozwijające się miasta zaczęły wprowadzać podstawowe środki na rzecz powrotu do produkcji żywności.

Od zawsze istniał bardzo szczególny związek między uprawą żywności a technologią. Tradycyjnie uważa się, że technologia i życie na obszarach miejskich stoją w sprzeczności ze spokojnym i cichym życiem w gospodarstwie rolnym.

Produkcja i dystrybucja żywności odbywa się obecnie na całym świecie. Przez to łańcuch dystrybucji jest znacznie bardziej złożony i kładzie się duży nacisk na bezpieczeństwo żywnościowe. Współcześni konsumenci wykazują coraz większe zainteresowanie pochodzeniem spożywanej przez siebie żywności i jej technologią produkcji. Dostarczanie żywności ekologicznej, żywności produkowanej lokalnie, żywności „prosto z pola” to tylko niektóre z umacniających się tendencji.

Wymagająca dużych nakładów energii pionowa uprawa żywności znajduje się wciąż na początkowym etapie rozwoju. Istnieje jednak wiele inicjatyw na rzecz szybkiego postępu. Prowadzone na otwartych lub zamkniętych terenach rolnictwo pionowe może stanowić odpowiedź na wyzwania demograficzne, przed którymi stoją inteligentne miasta.

Dzięki szybkiej urbanizacji rolnictwo na obszarach miejskich zyska na znaczeniu. Rolnictwo podmiejskie stanowi część kultury miejskiej. Może odgrywać znaczącą rolę w zaopatrzeniu w żywność całego miasta. Rodzi to pytanie o wyznaczenie strefy podmiejskiej i jej zdolność do „wyżywienia” dużych miast.

W niniejszym artykule podjęto próbę opisanie elementów nowej polityki rolnej, która może przyczynić się do rozwiązania problemów związanych z alokacją zasobów, a jednocześnie zapewnienia obywatelom lepszej jakości życia.

Słowa kluczowe: żywność, inteligentne miasta, zrównowżenie, rolnictwo, jakość życia

Abstract: As a result of rapid urbanisation and the formulation of the “Smart Cities” concept, and of trends in sustainability and renewability, growing cities have begun to introduce basic measures for the return food production closer to them.

There has always been a very particular connection between food growing and technology. Traditional thinking maintains that technology and urban life stand in opposition to the peaceful and quiet life on the farm.

Food is produced and distributed globally nowadays. This makes the chain of distribution significantly more complex, and great stress is laid on food safety. Contemporary consumers are more and more interested in the origin and production technology of the food they eat. The provision of organic food, locally produced food, food “picked that day” are only some of the trends that have been on the increase.

Vertical food growing requiring the intensive use of energy is still in its infancy. There are, however, many initiatives which are leading to rapid advances. Vertical farming in open or enclosed spaces has, therefore, the potential to respond to the demographic challenges faced by Smart Cities.

Rapid urbanization will make urban agriculture more significant. Peri-urban, or suburban agriculture, is a part of urban culture. It can greatly contribute to the food supply of the entire city. This raises the question of the designation of the peri-urban zone and of its capacity to feed big cities.

This paper is an attempt at describing the elements of a new agrarian politics that could help tackle the problems of resource allocation and, at the same time, provide citizens with a better quality of life.

Keywords: food, smart cities, sustainability, agriculture, quality of life

Prof. Oleksandr Faichuk

Zrównoważony rozwój jako jedno z najważniejszych wyzwań dla europejskiej i światowej gospodarki żywnościowej / Sustainable development as one the most important challenge of the European and global food economy

Prof. Aleksandr Faichuk

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Main activities:

Phd in Economics, Lecturer, Associate professor and secretary of the department of administrative management and foreign economic activity at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv), Supervisor of bachelor and master thesis, Scientist and researcher of sustainable development and international integration.

Main scientific interest:

Economic tools of state regulation of agrarian market of Ukraine under condition of international integration (PhD thesis), Strategy of sustainable development of Ukrainian agriculture under condition of globalization, Developing and reforming of the Common Agricultural Policy in the EU, Green economy and Green growth of agriculture, Development of bilateral trade by food between Ukraine and the EU under condition of the Deep and Comprehensive Free Trade Area.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Faculty of agricultural management, Department of administrative management and foreign economic activity

Ukraine, Kyiv, 03041, Heroyiv Oborony str., 11, of. 302, build 10,

phone: +380979093979

e-mail: faichuk_alex@ukr.net

Streszczenie: Na posiedzeniu, które odbyło się w dniach 25-27 września 2015 r. w siedzibie głównej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku, przyjęto nowe globalne cele zrównoważonego rozwoju. Problem braku bezpieczeństwa żywnościowego na świecie wpisuje się w drugi cel. Niestety konwencjonalny model rolnictwa potwierdził, że nie jest w stanie rozwiązać tego problemu, nie powodując przy tym negatywnych konsekwencji. Przemysłowe podejście do produkcji rolnej prowadzi do nieefektywnego wykorzystania energii, presji społecznej, negatywnego wpływu na środowisko i zmniejszenia efektywności ekonomicznej przedsiębiorstw w perspektywie długoterminowej. Z drugiej strony tradycyjny model rolnictwa małoobszarowego cechował się niskim poziomem wydajności pracy i produkcji. Przy ograniczonych zasobach domowych małe gospodarstwa domowe z reguły nie są w stanie osiągnąć wysokiej wydajności bez udziału inteligentnych i zrównoważonych technologii. Dlatego też tradycyjny model rolnictwa nie przyczyni się do zmniejszenia skali głodu i nie zagwarantuje zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Słowa kluczowe: Organizacja Narodów Zjednoczonych, bezpieczeństwo żywnościowe, rozwój zrównoważony, wydajność pracy, wydajność produkcji, obszary wiejskie

Abstract: On 25-27 September 2015 at the United Nations Headquarters meeting in New York the new global Sustainable Development Goals have accepted. The problem of global food insecurity is dedicated at the second goal. Unfortunately, the conventional model of the agriculture has been approving its disability to solve the determined problem without negative consequences. Industrial approach to agrarian production leads to inefficiency of energy use, intensity of society, negative environmental footprint and the decreasing of economic efficiency of enterprises for a long period of time. On the other hand, traditional model of the small farm agriculture has been demonstrating the low level of labor productivity and production efficiency. As a rule, using the limited domestic resources small households are not able to provide the high productivity without smart and sustained technologies. Therefore, traditional model of agriculture can not to decline the hungry scale and guarantee of sustainable development in rural area.

Keywords: United Nations, food security, sustainable development, productivity, productivity, rural areas

PhD Marek Zieliński

**Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020 /
Afforestation of the marginal agricultural land financed from RDP 2014-2020**

Marek Zieliński, PhD

*Institute of Agricultural and Food Economics
National Research Institute*

Main activities:

PhD at the Department of Economics of Farm Holdings in the IAFE-NRI. Graduate Faculty of Management and Production Engineering in Warsaw University of Life Sciences, Postgraduate Studies of Accountancy of Farm Holdings in Warsaw University of Life Sciences and Postgraduate Studies of Macroeconomic Analyses in Warsaw School of Economics. Member of Association of Agricultural and Agribusiness Economists.

Scientific interest:

Economic situation and development opportunities of farms with different type of production. Influence of various environmental conditions for development opportunities of farms. The assessment of the emission of greenhouse gases from domestic farms.

Institute of Agricultural and Food Economics

National Research Institute

20 Świętokrzyska St., 00-002 Warsaw, Poland

phone: +48 225054455

e-mail: zielinski@ierigz.waw.pl

Streszczenie: W Polsce ważnym utrudnieniem dla gospodarstw rolnych chcących prowadzić efektywną produkcję rolniczą są często niekorzystne przyrodnicze warunki gospodarowania, o czym świadczy przeciętny wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WRPP) wynoszący 66,8 punktów (pkt.) na 120 pkt. możliwych do osiągnięcia¹. Co więcej, w 18,2% (456) gmin oraz w 22,1% (11,9 tys.) obrębów ewidencyjnych przeciętny wskaźnik WRPP jest mniejszy niż 52 pkt.². Wskazuje to, że na tych obszarach występują szczególnie trudne warunki do prowadzenia produkcji rolniczej wynikające m.in. z niskiej jakości gleb, z niekorzystnego ukształtowania terenu i niesprzyjającego klimatu. Grunty te charakteryzując się niską przydatnością dla rolnictwa mogą stanowić zatem potencjalny obszar do zalesień.

W Polsce w latach 2004 – 2015 nastąpił wzrost lesistości z 28,7 do 29,5% tj. o 0,8 punktu procentowego (p.p.)³ i ⁴, z tego 0,3 p.p. stanowiły zalesienia wykonane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) Unii Europejskiej (UE). W ramach PROW 2004 – 2006, 2007 – 2013 oraz 2014 – 2020 (stan na dzień 31.12.2016 r.) zalesieniami objęto 78,1 tys. ha gruntów, z tego 91,1% stanowią zalesienia finansowane w ramach PROW 2014 – 2020⁵. Oznacza to, że duży wpływ na wzrost lesistości w Polsce mają zalesienia wspierane w ramach WPR UE. Jest to szczególnie ważne nie tylko w kontekście spełnienia założeń Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL), który zakłada, że Polska do 2020 r. powinna osiągnąć lesistość na poziomie 30%, ale i dla potencjalnego udziału sektora Land Use Land Use Change and Forestry (LULUCF) w wysiłku ograniczania emisji gazów cieplarnianych z obszaru Efford Sharing Regulation (ESR) po 2020 r.⁶

Słowa kluczowe: WPR, PROW, grunty rolne, gleba, emisja gazów cieplarnianych

Abstract: In Poland, an important difficulty for farms wishing to conduct the effective agricultural production are often adverse natural farming conditions, as evidenced by the average agricultural production area valorisation (APAV) index amounting to 66.8 points (pts) per 120 achievable points⁷. What is more, in 18.2% (456) of communes and

---

¹ Wskaźnik WRPP uwzględnia czynniki wpływające na jakość przyrodniczych warunków gospodarowania takich jak: jakość gleb, warunki wodne, rzeźba terenu oraz agroklimat.

² Dane Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB (IUNG – PIB) w Puławach.

³ *Leśnictwo 2010*, GUS, Warszawa 2010.

⁴ *Leśnictwo 2016*, GUS, Warszawa 2016.

⁵ W ramach premii pielęgnacyjnej i/lub premii zalesieniowej.

⁶ Wniosek Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych pochodzących z działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji mających znaczenie dla zmiany klimatu [PE 2016].

⁷ The APAV index includes the factors affecting the quality of natural farming conditions such as: soil quality, hydrographic conditions, relief and agroclimate.

22.1% (11.9) of cadastral districts the average APAV index is lower than 52 pts⁸. This indicates that these areas are characterised by particularly difficult natural conditions to conduct the agricultural production. These lands, due to their low suitability for agriculture, may therefore be a potential area for afforestation.

In Poland, in the years 2004-2015 the forest cover increased from 28.7 to 29.5% i.e. by about 0.8 percentage points (p.p.)⁹ and ¹⁰, of which 0.3 p.p. accounted for afforestation carried out as part of the European Union (EU) Common Agricultural Policy (CAP). Under the RDP 2004-2006, 2007-2013 and 2014-2020 (as of 31.12.2016), afforestation covered 78.1 thousand ha of land, of which 91.1% account for afforestation financed under the RDP 2014-2020¹¹. This means that a large impact on the increased forest cover in Poland is exerted by afforestation supported under the EU CAP. This is particularly important both in the context of meeting the objectives of the National Programme for the Augmentation of Forest Cover (NPAFC), which assumes that by 2020 Poland should achieve the forest cover at the level of 30% and for potential participation of the Land Use Land Use Change and Forestry (LULUCF) sector in an effort to limit the greenhouse gas emissions from the Efford Sharing Regulation (ESR) after 2020¹².

Keywords: CAP, RDP, agricultural land, soil, greenhouse gas emissions

---

⁸ Data from the Institute of Soil Science and Plant Cultivation National Research Institute (ISSPC-NRI) in Puławy.

⁹ *Forestry 2010*, CSO, Warsaw 2010.

¹⁰ *Forestry 2016*, CSO, Warsaw 2016.

¹¹ As part of forest maintenance and/or afforestation payment.

¹² Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council *on the inclusion of greenhouse gas emissions and removals from land use, land use change and forestry into the 2030 climate and energy framework and amending Regulation No 525/2013 of the European Parliament and the Council on a mechanism for monitoring and reporting greenhouse gas emissions and other information relevant to climate change* [EP 2016].

Prof. Oleksandr Pavlov, Irina Pavlova

**Rozwój obszarów wiejskich w Ukrainie: problemy i sposoby ich rozwiązywania /
Rural development in Ukraine: problems and ways of their solution**

Prof. Oleksandr Pavlov

Odessa National Academy of Food Technologies

Main activities:

The head of department of industry economic, Dr. hab., Professor.

Main scientific interest:

Rural development; management of rural development; sustainable and safe development of the agro-food sphere; ruralistika as an interdisciplinary branch of science.

Odessa National Academy of Food Technologies

Kanatna str., 112, Odessa, 65039, Ukraine

phone: +38 0487124066; 7124015; mob. +38 0955310474

e-mail: pavlovodessaep@gmail.com

Irina Pavlova

Odessa National Academy of Food Technologies

Main activities:

Chief inspector of the department of postgraduate studies and doctorate

Main scientific interest:

Image and branding of rural territories

Odessa National Academy of Food Technologies

Kanatna str., 112, Odessa, 65039, Ukraine

phone: +38 0487124156; +38 0936218087

e-mail irenpavlova@ukr.net

Streszczenie: Rozwój obszarów wiejskich jest procesem społecznym zachodzącym na terenach wiejskich, tj. zorientowanym na obszary wiejskie. Rozwój rolnictwa, który ma strategiczne znaczenie dla Ukrainy, jest nieodłącznym komponentem rozwoju obszarów wiejskich i pod wieloma względami jest jego wyznacznikiem. Stąd ogromny potencjał Ukrainy w zakresie zasobów naturalnych.

Jednak pomimo ogromnego potencjału rolnego Ukrainy, względnie wysokiej dynamiki produkcji rolnej, rozwój obszarów wiejskich w tym kraju napotyka na poważne problemy, które ograniczają zrównoważony charakter gospodarki obszarów wiejskich, poziom i jakość życia ludności wiejskiej. Są to problemy systemowe i długofalowe.

Do najpoważniejszych problemów związanych z rozwojem obszarów wiejskich na Ukrainie można zaliczyć:

- wysoki stopień uzależnienia rozwoju obszarów wiejskich od rozwoju rolnictwa;
- nieproporcjonalność dwupoziomowej struktury produkcji rolnej;
- nierównomierny rozwój społeczno-gospodarczy obszarów wiejskich pod względem przestrzennym i sektorowym;
- niski poziom zatrudnienia na obszarach wiejskich i ubóstwo wśród ludności wiejskiej;
- niewypłacalność finansowa i ekonomiczna społeczności wiejskich;
- pogarszająca się z roku na rok sytuacja demograficzna na obszarach wiejskich;
- postępująca degradacja wiejskiej sieci osadniczej;
- pogorszenie społeczno-kulturowych i komunalnych warunków życia ludności wiejskiej.

Narastające problemy związane z rozwojem obszarów wiejskich wymagają przyjęcia odpowiednich środków. Jednym z nich jest stworzenie marki obszarów wiejskich jako obszarów o ogromnym potencjale wewnętrznym, których efektywne wykorzystanie, w oparciu o branding jako narzędzie marketingowe, przyczyni się do kształtowania w świadomości społecznej obrazu obszarów wiejskich jako miejsca atrakcyjnego do życia i wypełniającego ważne funkcje społeczne. Branding odgrywa zatem twórczą rolę w rozwiązywaniu problemów badawczych i praktycznych związanych z rozwojem obszarów wiejskich. Z kolei skuteczne podjęcie tych problemów jest oznaką pozytywnego wizerunku marki obszarów wiejskich.

Słowa kluczowe: obszary wiejskie, demografia, standard życia, ludność wiejska

Abstract: Rural development is a social process occurring within of rural space, the object of which is rural territories. Agrarian development, which is of strategic importance for Ukraine, is an integral and, in many respects, determining component of rural development. Him foundation in Ukraine is a huge natural-resource potential.

However, despite the huge agricultural potential of Ukraine, the relatively high dynamics of agrarian production, in rural development of the country there are significant problems, restraining the sustainable nature of the rural economy, the level and quality of life of the rural population. And these problems are systemic and long-term.

The most acute problems of rural development in Ukraine include the following:

- a high degree of dependence of rural development on agrarian development;
- the disproportionality of the dual structure of agricultural production;
- spatial and sectoral uneven socio-economic development of rural territories;
- low rural employment and poverty of rural population ;
- financial and economic insolvency of rural communities;
- the demographic situation in rural territories deteriorating from year to year;
- the increasing degradation of the rural settlement network;
- deterioration of socio-cultural and communal living conditions of the rural population.

The aggravation problems of rural development, requires the adoption of adequate measures. Among these measures is the creation of a brand of rural territories as territories with a huge internal potential, the effective use of which, based on branding as a marketing tool, will contribute to the formation in the public consciousness of the image of rural areas as attractive to life and those that fulfill important social functions. Thus, branding plays a creative role in solving research and practical problems of rural development. In its turn, the successful decision of these problems is a sign of the positivity of the brand of rural territories.

Keywords: rural areas, demography, standard of living, rural population

Prof. Iurii Lupenko, Prof. Valerii Zhuk

Model zachowujący wieś w systemie agrarnym Ukrainy / A village-keeping model of the agrarian system of Ukraine

Prof. Yuriy Lupenko

National Scientific Center "Institute of Agrarian Economy"

Main activities:

Directs the activities of NSC "IAE". Main research activities are in the fields economics of agroindustrial production, agrarian policy and reformation.

Main scientific interest:

Financial relations and Accounting, Logistical support of the agrarian sphere, Agrarian management and entrepreneurship, The development of rural areas and village social sphere, Institutional problems of the development of the agrarian sphere, Environmental economics and sustainable development agrosphere.

National Scientific Center "Institute of Agrarian Economy", Director, Doctor of Economics, Professor, Academician NAAS

10, Heroiv Oborony str., Kyiv, 03127, Ukraine

phone: +38 0442584321, +38 0442584821

e-mail: pd@iae.org.ua

Streszczenie: Jednym z podstawowych problemów systemu agrarnego Ukrainy jest brak jasnej definicji chłopów, za czym stoi model rozwoju przedsiębiorczości i obszarów wiejskich. W rzeczywistości kraj wprowadza model agroholdingów, podczas gdy uczeni, chłopi, a nawet Ministerstwo Polityki Agrarnej opowiadają się za modelem chłopskim/nastawionym na rolnictwo. Utrzymująca się od dawna niepewność w tym zakresie prowadzi do braku równowagi między odpowiednimi reformami, do monokultury i zagrożeń bezpieczeństwa żywnościowego, do redukcji zatrudnienia na obszarach wiejskich oraz innych problemów społeczno-środowiskowych. Każdego roku z mapy Ukrainy znika ok. 30 wsi.

W 2017 r. Rada Społeczna przy Ministerstwie Polityki Agrarnej zaakceptowała proponowany przez Instytut Ekonomiki Agrarnej (NSC) model zachowujący wieś w systemie agrarnym Ukrainy. Model – stawiający w centrum chłopa/rolnika i wieś – stanowi podstawę dla formułowania treści i wyznaczania kierunku reformy rynku gruntów, dla stowarzyszeń administracyjno-terytorialnych, wsparcia budżetowego, opodatkowania, warunków dzierżawy, dostarczania informacji o zarządzaniu itp. Według behawioralnej teorii gospodarki chłopi są zjednoczeni w organizacji swojej wsi na podstawie odrębnego statutu wsi, zaś organizacja wsi odpowiada za równowagę całego związanego z nią potencjału. Tworzone są przedsiębiorstwa zrzeszające właścicieli ziemskich, których celem jest „odświeżenie” warunków dzierżawy w interesie przedsiębiorczości na rzecz zachowania wsi. Opracowany model ma charakter nie tylko koncepcyjny, ale też prawny, jako że jest to projekt ustawy.

Słowa kluczowe: system agrarny, Ukraina, rolnictwo, bezpieczeństwo żywnościowe, wieś

Abstract: One of the basic problems of the agrarian system of Ukraine is the lack of a clear definition for peasants due to Model of Entrepreneurship Development and Rural Territories. In fact, the country implements an agroholding model, while science, the peasantry and even the Ministry of Agrarian Policy are advocating for its peasant / pro-farming nature. Long-term uncertainty about the Model generates an imbalance of relevant reforms, monoculture and food security risks, rural employment reduction and other social and environmental problems. About 30 villages disappear from the map of Ukraine annually.

In 2017, the Public Council under the Ministry of Agrarian Policy has accepted the proposed by NSC "Institute of Agrarian Economics" Village-keeping model of the agrarian system of Ukraine. Basis of the Model - the center of peasant / farmer and village as a guide to the content and direction of land market reform, administrative-territorial associations, budget support, taxation, rental relations, information providing of management and others. On the basis of behavioral economy theory, peasants are united in the organization of their village in accordance with the separate Statute of the village, the village organization takes on the balance all the village-round potential. Corporate associations of landowners are creating to "reload" rental relations in the interests of village-keeping entrepreneurship. Worked out model has not only conceptual, but also legal content as a draft law.

Keywords: agrarian system, Ukraine, agriculture, food security, village

O Instytucie

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB) jest wiodącym ośrodkiem badawczym w Polsce w dziedzinie sektorowej nauki o gospodarce. Został utworzony w 1983 r. w wyniku połączenia Instytutu Ekonomiki Rolnictwa, istniejącego od 1950 r. oraz Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego, utworzonego w 1980 r. W październiku 2004 r. Na mocy decyzji Rady Ministrów Instytut status krajowego instytutu badawczego, a od 1 stycznia 2005 r. działa pod obecną nazwą Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy. Instytut reprezentuje niezależne centrum badawcze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Badania naukowe prowadzone w IERiGŻ-PIB koncentrują się na kluczowych zagadnieniach z zakresu sytuacji ekonomicznej, produkcyjnej i społecznej obszarów wiejskich w Polsce, rolnictwa i szeroko pojętej gospodarki żywnościowej, w tym:

- status i perspektywy rozwoju gospodarki żywnościowej i jej sektorów,
- warunki panujące na rynkach podstawowych produktów rolno-spożywczych i środków produkcji,
- konsekwencje przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dla rolnictwa, przemysłu spożywczego i obszarów wiejskich,
- status polskiej gospodarki żywnościowej na tle UE,
- konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej,
- wpływ procesów globalizacyjnych na rozwój rolnictwa i przemysłu spożywczego,
- własność i przekształcenia strukturalne w gospodarce żywnościowej i na obszarach wiejskich,
- rozwój regionalny obszarów wiejskich, • przemiany społeczno-demograficzne ludności wiejskiej i wiejskiej,
- poziom egzystencji w społeczeństwie i bezpieczeństwo żywnościowe kraju,
  - produkcja i sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw działających w przemyśle spożywczym,
- koszty i opłacalność produkcji podstawowych produktów rolnych.

Badania prowadzone są w ramach statutowej działalności naukowej Instytutu, Programu Wieloletniego, Agencji Łącznikowej FADN (Farm Accountancy Data Network) oraz krajowych i międzynarodowych projektów naukowo-badawczych.

Wyniki badań naukowych i badań oraz ekspertyzy opracowane przez Instytut są wykorzystywane do formułowania polityki krajowej dotyczącej rolnictwa i obszarów wiejskich. Służą one jako źródło danych o funkcjonowaniu całej gospodarki żywnościowej w środowisku UE, a jednocześnie umożliwiają bieżący monitoring procesów integracyjnych w różnych systemach gospodarczych. Stanowią również istotny wkład w teoretyczny rozwój ekonomiki rolnictwa i integracji.

About the Institute

The Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute (IAFE-NRI) is a leading research centre in Poland in the field of sector-specific economic science. It was set up in 1983 by merging the Agricultural Economics Institute, which existed since 1950, and the Food Industry Economics and Organisation Institute, established in 1980. In October 2004, by virtue of a decision of the Council of Ministers, the Institute acquired the status of a national research institute, and since 1 January 2005 it has operated under the present name of the Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute. The Institute represents an independent research centre supervised by the Minister of Agriculture and Rural Development.

The scientific research conducted at the IAFE-NRI is focussed on key issues in the field of economic, production and social situation of rural areas in Poland, agriculture, and broadly-understood food economy, including:

- the status and developmental prospects for food economy and its sectors,
- the conditions on the markets of basic agri-food products and means of production,
- the consequences of Poland's accession to the European Union for its agriculture, food industry and rural areas,
- the status of Polish food economy at the background of the EU,
- the competitiveness of the Polish food economy,
- the impact of globalisation processes on the development of agriculture and food industry,
- ownership and structural transformations in food economy and on rural areas,
- the regional development of rural areas,
- socio-demographic transformations of agricultural and rural populations,
- the subsistence level within society and the country's food security,
- the production and economic situation of agricultural holdings and companies operating in the food industry,
- the costs and profitability of producing basic agricultural goods.

The research is conducted under the Institute's statutory scientific activity, the Multi-Annual Programme, the FADN (Farm Accountancy Data Network) Liaison Agency, and national and international scientific and research projects.

The results of scientific and research studies and expert evaluations produced by the Institute are used in formulating the country's policies on agriculture and rural areas. They serve as a source of data on the functioning of the whole food economy in the EU environment, while also allowing the current monitoring of integration processes among different economic systems. They also constitute a significant contribution to the theoretical development of agricultural economics and integration

Program Wieloletni 2015-2019

Na mocy Uchwały Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2015r. IERiGŻ-PIB realizuje kolejny badawczy Program Wieloletni pt. „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”, przewidziany na lata 2015-2019. Horyzontalny i strategiczny w swoich założeniach program badawczy pozwoli zdefiniować procesy przemian w obrębie szeroko rozumianego agrobiznesu oraz określić korzyści i zagrożenia dalszego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Stworzy merytoryczne przesłanki dla wsparcia procesów decyzyjnych dla polityk publicznych.

Głównym celem Programu Wieloletniego 2015-2019 jest wsparcie instytucji centralnych, a zwłaszcza MRiRW, w monitorowaniu kluczowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych oraz planowaniu, negocjowaniu, analizie, ocenie i wdrażaniu polityk na rzecz rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wzrostu konkurencyjności polskiego agrobiznesu w okresie do i po roku 2020. Celami szczegółowymi programu badawczego jest: określenie megatrendów w gospodarce światowej; wyznaczenie źródeł wzrostu w rolnictwie i roli sektora rolno-spożywczego; ocena szans i zagrożeń rozwoju gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych; wyodrębnienie mechanizmów przewyższania barier strukturalnych w rozwoju obszarów wiejskich; zbadanie roli efektów i innowacji w gospodarce żywnościowej; określenie roli gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych wobec wyzwań klimatycznych; wycena efektów zewnętrznych i dóbr wspólnych w rolnictwie; określenie skuteczności i efektywności wykorzystania transferów finansowych i instrumentów polityki rolnej UE w procesie przemian strukturalnych, budowaniu przewag konkurencyjnych oraz poprawie warunków pracy i życia ludności wiejskiej.

Program Wieloletni „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje” podzielony jest na 8 tematów i 27 zadań badawczych obejmujących podstawowe zagadnienia ekonomiczne i społeczne odnoszące się do agrobiznesu i obszarów wiejskich w ujęciu regionalnym, krajowym, unijnym i globalnym. Są to:

I. Wpływ megatrendów w gospodarce światowej na tendencje rozwojowe rolnictwa UE:

- zmiany jakościowe w gospodarce światowej;
- gospodarka oparta na wiedzy – wyzwania i dostosowanie polskiego sektora rolno-spożywczego.

II. Polaryzacja społeczna a stabilność ekonomiczna w procesach rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich:

- kształtowanie spójności społeczno-gospodarczej na poziomie lokalnym i regionalnym;
- mechanizmy przewyższania barier strukturalnych w rozwoju rodzinnych gospodarstw rolnych i obszarów wiejskich;
- przemiany gospodarki wiejskiej a programowanie polityki wobec wsi i rolnictwa.

III. Determinanty aktywności innowacyjnej w sektorze rolno-spożywczym:

- ocena innowacyjności polskiego sektora rolno-spożywczego;
- instytucjonalne uwarunkowania innowacji w sektorze rolno-spożywczym;
- regionalne strategie rozwoju innowacji w zakresie rolnictwa, przemysłu spożywczego i obszarów wiejskich.

IV. Finansowe i fiskalne uwarunkowania poprawy efektywności, zrównoważenia

i konkurencyjności polskiego rolnictwa:

- mechanizmy i impulsy fiskalne oddziałujące na rozwój wsi i rolnictwa, finansowanie zwrotne i quasi-rynkowe instrumenty internalizacji efektów zewnętrznych w rolnictwie oraz dostarczanie dóbr publicznych;
- subsydia a ekonomika, finanse i dochody gospodarstw rolniczych;
- podatki, paropodatki, transfery i ubezpieczenia społeczne oraz gospodarcze instrumenty zarządzania ryzykiem w kształtowaniu konkurencyjności, stabilności finansowej i bezpieczeństwa socjalnego w rolnictwie i na wsi.

V. Dylematy zrównoważonego rozwoju rolnictwa w Polsce:

- globalne i krajowe uwarunkowania zrównoważonego rozwoju rolnictwa;
- ekonomiczna wycena efektów zewnętrznych i dóbr wspólnych w rolnictwie;
- zrównoważony rozwój rolnictwa a bezpieczeństwo żywnościowe.

VI. Przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne wobec zmian klimatu i polityki rolnej:

- wyzwania globalizacyjne a konkurencyjność krajowych gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych;
- ekonomiczne implikacje działań adaptacyjnych i mitygujących podejmowanych przez gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne działające w różnych warunkach przyrodniczo-organizacyjnych;
- efektywność funkcjonowania gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych;
- analiza zmian opłacalności produkcji wybranych produktów rolniczych;
- krajowe bariery modernizacji gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych a konkurencyjność gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych.

VII. Ewolucja i perspektywy rynków rolno-spożywczych:

- ewolucja rynków zewnętrznych i ich wpływ na krajowy rynek rolno-spożywczy;
- bieżące oceny głównych rynków rolno-spożywczych w Polsce na tle UE;
- konkurencyjność polskich producentów żywności i jej determinanty;

- przemiany strukturalne polskiego i unijnego przemysłu spożywczego w zmieniającym się otoczeniu rynkowym.

VIII. Źródła wzrostu oraz ewolucja struktur i roli sektora rolno-spożywczego

w perspektywie po 2020 roku:

- inwestycje, efektywność oraz zmiany techniczne jako źródła wzrostu gospodarczego w rolnictwie w perspektywie po roku 2020;
- struktury rynku i ceny w łańcuchu żywnościowym w świetle poziomu marż, stopnia jego transparentności i konkurencyjności oraz regulacji;
- funkcjonowanie i rola sektora rolno-spożywczego w otoczeniu gospodarki narodowej (ujęcie modelowe);
- opracowanie metodyki oceny i monitorowanie zmian wskaźnika rezultatu dla PROW 2014-2020 w postaci relacji wartości dodanej brutto do rocznej jednostki pracy (GVA/AVU).

Multi-Annual Program 2015-2019

By virtue of the Resolution of the Council of Ministers of 10 February 2015, the next Multi-Annual Program entitled “**The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals**” will be implemented in the years 2015-2019 by IAFE-NRI. Being both horizontal and strategic in its assumptions, this program will allow us to define the transformation processes within the broadly understood agri-business as well as the advantages and threats connected with further development of agriculture and rural areas. It will constitute a source of rationale for supporting public policies in the decision-making process. The assumptions of the Program cover the strategic aims included in the EU policies and programs as well as the development strategies accepted by the Polish government.

The main aim of the Multi-Annual Program of 2015-2019 is to support governmental bodies, especially The Ministry of Agriculture and Rural Development in their monitoring of the socio-economic and organizational situation of the country as well as in planning, negotiating, analyzing, evaluating and implementing of the development policies concerning the Polish agriculture and rural areas. These actions should lead to growing competitiveness of the Polish agri-business until 2020 and beyond. The other aims of the research program are as follows: to define the general trends in the world economy, to define the sources of growth in agriculture, to examine the role of the agri-food sector, to assess chances and threats in development of farms and agricultural enterprises, to determine the mechanisms of overcoming the structural barriers to rural development, to examine the effects of innovations in the food economy, to define the position of farms and agricultural enterprises in meeting the challenges of climate change, to appraise the external effects and public goods in agriculture, to evaluate the efficiency and effectiveness of using financial transfers and the instruments of the CAP in structural transformation, establishing the competitive advantages and improvement of living and working conditions of rural inhabitants. The Multi-Annual Program “The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals” is divided into 8 topics and 27 research tasks which cover the main socio-economic issues related to agri-business and rural areas at regional, national, EU and global level. It is a continuation of the previous research and analyses conducted by the IAFE-NRI, including also new issues which reflect changing economic environment and the evolution of the CAP.

These include:

I. Impact of the general trends in the world economy on the development trends in the EU agriculture:

- quantitative changes in the world economy;
- knowledge-based economy – challenges to the Polish agri-food sector and its adjustments.

II. Social polarization versus economic stability in the development processes of agriculture and rural areas:

- forming of socio-economic cohesion at the local and regional level;
- mechanisms leading to overcoming structural barriers in the development of family farms and rural areas;
- defining the rural and agricultural policies in the conditions of transformation of the rural economy.

III. Factors determining the innovative activity in the agri-food sector:

- evaluation of the innovations in the Polish agri-food sector;
- organizational conditions of the innovations in the Polish agri-food sector;
- regional strategies to encourage innovations in agriculture, food industry and rural areas.

IV. Financial and fiscal factors in the improvement of efficiency, sustainability and competitiveness of the Polish agriculture:

- fiscal mechanisms and stimuli having their influence on the rural development, returnable financing and quasi-marketable instruments for internalization of external effects in agriculture, the provision of public goods;
- subsidies versus economics, finances and incomes of farms;
- taxes, quasi-taxes, transfers and social and farm insurance, instruments of risk management in ensuring competitiveness, financial stability and social security in agriculture and rural areas.

V. Dilemmas of the development of sustainable agriculture in Poland:

- global and national conditions of the sustainable development of agriculture;
- economic assessment of external effects and public goods in agriculture;
- sustainable agriculture and food security.

VI. Farms and agricultural enterprises in the face of climatic change and the changes in the agricultural policy:

- challenges of globalization versus competitiveness of farms and agricultural enterprises in Poland;
- economic effects of adjustments and mitigating actions on farms and in agricultural enterprises in different natural and organizational conditions;
- efficiency of farms and agricultural enterprises;
- analysis of changes in profitability of the selected agricultural products;
- obstacles to modernization of farms and agricultural enterprises in the country against their competitiveness.

VII. Development and the economic outlook for the agri-food markets:

- developments in the world markets and their consequences for the domestic agri-food market;
- evaluations of the current situation in the basic agri-food markets in Poland against the background of the EU markets;
- competitiveness of the Polish food producers and its determining factors;

- structural transformations of the food industry in Poland and in the EU in the changing market environment.

VIII. Sources of growth and the expected evolution of structures and the role of the agri-food sector until the year 2020 and beyond:

- investments, efficiency and new technologies as the sources of economic growth in agriculture until and after 2020;
- market structures and prices in the food chain in the light of margin levels, its transparency, competitiveness and regulations;
- functioning and the role of the agri-food sector within the national economy (the model approach);
- developing the methodology for evaluation and monitoring of changes in the index of result for RDP 2014-2020, which is measured by a relation of gross value added to the annual work unit (GVA/AWU).

The programme's results are addressed to administrative bodies and government agencies, voivodeship and marshal offices, agricultural advisory centres, agricultural chambers, farmers' and processors' industry organisations, academic and university circles, agricultural schools, as well as all entities interested in the analysed issues. The results are included in the analysis of the Programme available free of charge on www.ierigz.waw.pl and presented during the IAFE's conferences and seminars

The publications of the IAFE-NRI

The results of research and scientific studies are presented primarily in the IAFE's own publications. They are prepared in printed and electronic form under the following publishing series:

Studies and Monographs – periodical publications comprising syntheses of completed research, monographs, and scientific studies.

Market Analyses – reports which are published once or twice a year. They present an analysis of the condition of and development forecasts for, the basic markets for agricultural and food products (milk, meat, cereals, potatoes, sugar, rape, fruit and vegetables, fish, poultry and eggs, fodder, tobacco and alcoholic beverages), the market for the means of production and services for agriculture, the market for land, foreign trade, and food demand.

Monographs of Multi-Annual Programme 2015 – 2019 – the results of the work conducted within particular tasks in the programme “The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, threats, proposals”. The monographs are available free of charge on the website www.ierigz.waw.pl/publikacje.

Press Reports Expertise – periodical publications containing initial research findings.

The Agricultural Market – a monthly publication presenting the current monitoring of the situation in the basic agricultural markets for cereals, sugar, rape, potatoes, fruit and vegetables, milk, meat (beef, pork, and mutton), poultry and eggs, fish, food product market as a whole, and the market for the means of agricultural production and services. The bulletin is available free of charge on the website www.ierigz.waw.pl/publikacje.

The economic results of selected agricultural products – yearly publications presenting the volume of production and costs in, and income from selected agricultural production activities in a given year.

Problems of Agricultural Economics – a quarterly journal, the subject matter of which concerns agricultural economics and food economy.

A list of the IAFE's publications is available on: www.ierigz.waw.pl/publikacje.

In 2015-2017 in the series of monographs of the Multiannual Programme was published following titles:

- Bodył M., Łopaciuk W., Rosiak E., Szajner P.: Sytuacja na światowym rynku zbóż, roślin oleistych, cukru i biopaliw oraz jej wpływ na krajowe rynki produktów roślinnych i możliwości ich rozwoju, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 1, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Dzwonkowski W., Rola K., Hanczakowska E., Niwińska B., Świątkiewicz S.: Raport o sytuacji na światowym rynku roślin GMO i możliwościach substytucji genetycznie zmodyfikowanej soi krajowymi roślinami białkowymi w aspekcie bilansu paszowego, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 2, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Wieliczko B., Kurdyś-Kujawska A.: Mechanizmy i impulsy fiskalne oddziałujące na rozwój wsi i rolnictwa (1), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 3, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Wieliczko B., Kurdyś-Kujawska A.: Mechanisms and impulses influencing development of agriculture and rural areas (1), series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 3.1, IAFE-NRI, Warsaw 2015.
- Góral J., Kambo K., Kulawik J., Osuch D., Płonka R., Poczta-Wajda A., Soliwoda M., Wąs A.: Subsydia a ekonomika, finanse i dochody gospodarstw rolniczych (1), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 4, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Góral J., Kambo K., Kulawik J., Osuch D., Płonka R., Poczta-Wajda A., Soliwoda M., Wąs A.: Subsidies versus economics, finances and income of farms (1), series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 4.1, IAFE-NRI, Warsaw 2015.
- Pawłowska-Tyszko J., Soliwoda M., Pieńkowska-Kamieniecka S., Walczak D.: Stan obecny i perspektywy rozwoju systemu podatkowego i ubezpieczeniowego polskiego rolnictwa, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 5, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Pawłowska-Tyszko J., Soliwoda M., Pieńkowska-Kamieniecka S., Walczak D.: Current status and prospects of development of the tax system and insurance scheme of the Polish agriculture, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 5.1, IAFE-NRI, Warsaw 2015.
- Krzyżanowski J., Wrzaszcz W., Zegar J. St.: Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (31), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 6, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Prandacki K., Gajos E., Buks J.: Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (32). Efekty zewnętrzne i dobra wspólne w rolnictwie - identyfikacja problemu, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 7, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Bezat-Jarzębowska A., Rembisz W.: Wprowadzenie do analizy inwestycji, produktywności, efektywności i zmian technicznych w rolnictwie, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 8, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.

- Sielska A., Kuszewski T., Pawłowska A., Bocian M.: Wpływ polityki rolnej na kształtowanie się wartości dodanej, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 9, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Wybrane aspekty innowacyjności w sektorze rolno-spożywczym, red. nauk. S. Figiel, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 10, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Ambroziak Ł., Bednarz J., Bułkowska M., Kawecka-Wyrzykowska E., Szczepaniak I., Tereszczuk M.: Konkurencyjność polskich producentów żywności i jej determinanty (1), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 11, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Bułkowska M., Chechelski P., Drożdż D., Judzińska A., Morkis G., Mroczek R., Tereszczuk M.: Przemiany strukturalne przemysłu spożywczego w Polsce i UE na tle wybranych elementów otoczenia zewnętrznego, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 12, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Firlej K., Hamulczuk M., Kozłowski W., Kufel J., Piwowar A., Stańko St.: Struktury rynku i kierunki ich zmian w łańcuchu marketingowym żywności w Polsce i na świecie, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 13, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Bańkowska K., Gruda M., Klimkowski C.: Ocena wybranych elementów unijnej polityki rolnej, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 14, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Kołodziejczyk D., Gospodarowicz M., Lidke D., Miś T., Raftowicz-Filipkiewicz M., Łabędzki H., Struś M.: Wieloaspektowe ujęcie problemu spójności obszarów wiejskich na poziomie lokalnym i regionalnym w dotychczas realizowanych i planowanych strategiach rozwoju, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 15, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne wobec zmian klimatu i polityki rolnej (1), red. W. Józwiak, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 16, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Nosecka B., Dybowski G.: Globalne megatrendy a wzrost gospodarczy i rozwój oparty na wiedzy - sektor żywnościowy, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 17, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Kierunki przeobrażeń strukturalnych oraz uwarunkowania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, red. nauk. A. Sikorska, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 18, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Gulbicka B., Kwasek M., Obiedzińska A.: Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (33), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 19, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Kwasek K., Prandecki K., Zegar J. St.: From the research on socially-sustainable agriculture (34), series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 20.1, IAFE-NRI, Warsaw 2015.
- Abramczuk Ł., Augustyńska-Grzymek I., Czułowska M., Jabłoński K., Józwiak W., Skarżyńska A., Zieliński M., Ziętara W., Żekało M.: Polish agricultural holdings towards climate change and agricultural policy -

baseline analysis, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 21.1, IAFE-NRI, Warsaw 2015.

- Rembisz W.: Identyfikacja procesów wzrostowych w sektorze rolno-spożywczym, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 22.1, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2015.
- Ekonomia versus środowisko - konkurencyjność czy komplementarność. Economy versus the environment - competitiveness or complementarity, red. A. Kowalski, M. Wigier, B. Wieliczko, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 23, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (35), red. J. St. Zegar, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 24, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Sielska A., Pawłowska A.: Szacowanie efektu oddziaływania polityki rolnej na wartość dodaną z wykorzystaniem propensity score matching, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 25, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Konkurencyjność gospodarki w kontekście działań polityki społecznej - perspektywa krajowa, red. A. Kowalski, M. Wigier, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 26, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Competitiveness of the economy in the context of social policy measures - international perspective, ed. A. Kowalski, M. Wigier, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 27.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne wobec zmian klimatu i polityki rolnej (2), red. W. Józwiak, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 28, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Agricultural company and agricultural holding towards climate and agricultural policy changes (2), ed. W. Józwiak, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 28.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Ceny żywności w Polsce i ich determinanty, red. M. Hamulczuk, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 29, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Potencjał niepublicznych instytucji otoczenia biznesu w aspekcie adaptacji zewnętrznych instrumentów dla polityki innowacyjności, red. A. Wasilewski, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 30, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Sytuacja na światowych rynkach mięsa i produktów mleczarskich oraz jej wpływ na rynek krajowy i możliwości jego rozwoju, red. St. Stańko, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 31, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Bezat-Jarzębowska A., Rembisz W.: Techniki wytwarzania jako endogenne uwarunkowanie produkcji i jej zmian w rolnictwie krajów UE, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 32, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Dudek M. Karwat-Woźniak B., Wrzochalska A.: Wybrane determinanty polaryzacji społecznej oraz stabilności ekonomicznej na obszarach wiejskich i w rolnictwie, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 33, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.

- Dudek M., Karwat-Woźniak B., Wrzochalska A.: Selected determinants of social polarisation and economic stability in rural areas and in agriculture, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 33.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Wieliczko B., Kudryś-Kujawska A., Herda-Kopańska J.: Mechanizmy i impulsy fiskalne oddziałujące na rozwój wsi i rolnictwa (2), seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 34, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Wieliczko B., Kudryś-Kujawska A., Herda-Kopańska J.: Mechanisms and impulses influencing development of agriculture and rural areas (2), series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 34.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Instrumenty zarządzania ryzykiem w rolnictwie - rozwiązania krajowe i międzynarodowe, red. J. Pawłowska-Tyszko, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 35, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- From the research on socially-sustainable agriculture (38), ed. M. Kwasek, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 36.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Subsydia a ekonomika, finanse i dochody gospodarstw rolniczych (2), red. J. Góral, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 37, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Subsidies versus economics, finances and income of farms (2), ed. J. Góral, series „Monographs of Multi-Annual Programme” no 37.1, IAFE-NRI, Warsaw 2016.
- Konkurencyjność polskich producentów żywności i jej determinanty (2), red. I. Szczepaniak, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 38, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Przetwórstwo produktów pochodzenia roślinnego w Polsce w latach 2010-2015, red. R. Mroczek, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 39, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Dworak E., Dybowski G., Nosecka B.: Czynniki wzrostu gospodarczego i gospodarka oparta na wiedzy w rolnictwie, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 40, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Ocena poziomu spójności terytorialnej pod względem infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich w kontekście wybranych aglomeracji miejskich Polski, red. D. Kołodziejczyk, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 41, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (36) Internalizacja efektów zewnętrznych w rolnictwie - europejskie doświadczenia, red. nauk. K. Prandecki, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 42, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Uwarunkowania rozwoju i dyfuzji innowacji w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich, red. nauk. S. Figiel, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 43, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.

- Z badań nad rolnictwem społecznie zrównoważonym (37) Analiza strat i marnotrawstwa żywności na świecie i w Polsce, red. M. Kwasek, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 44, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Ekonomiczne aspekty substytucji śrutu sojowej GM krajowymi roślinami białkowymi, red. W. Dzwonkowski, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 45, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Klimkowski C., Gruda M.: Podział i transfer dochodów między rolnictwem a gospodarką narodową, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 46, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2016.
- Ryzyko w gospodarce żywnościowej – teoria i praktyka, red. J. Góral, M. Wigier, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 48, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2017.
- Risk in the food economy – theory and practice, red. J. Góral, M. Wigier, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 49.1, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2017.
- Pawłowska A., Bocian M.: Estymacja wpływu polityki rolnej na wydajność pracy z wykorzystaniem propensity score matching, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 50, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2017.
- Strategies for the agri-food sector and rural areas – dilemmas of development, Proceedings of the International Scientific Conference, red. M. Wigier, A. Kowalski, seria „Monografie Programu Wieloletniego” nr 52.1, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2017.

All publications in this series are available for free at www.ierigz.waw.pl

Multi-Annual Programme 2005-2009

“Economic and social factors conditioning Polish food economy development after Poland EU accession”

Conference	Conference Proceedings
<p><i>Economic and social factors conditioning Polish food economy development in the first year after Poland's accession to the EU, 12-13 December 2005, Warszawa, Poland</i></p>	
<p><i>Polish rural areas and agriculture two years after Poland's accession to the EU, 31 May 2006, Pułtusk, Poland</i></p>	
<p><i>Economic and social factors conditioning Polish food economy development after Poland's accession to the EU, 11-12 December 2006, Pułtusk, Poland</i></p>	
<p><i>The Polish agro-food economy after the four years of the EU membership, 12-14 December 2007, Pułtusk, Poland</i></p>	
<p><i>Farms in Central and Eastern Europe – today and tomorrow, 4-6 June 2008, Białowieża, Poland</i></p>	

<p><i>Development of the agri-food sector in Poland at the background of global trends, 8-10 December 2008, Pułtusk, Poland</i></p>		
<p><i>The structural changes in the rural areas and agriculture in the selected European countries, 1-3 June 2009, Sterdyń, Poland</i></p>		
<p><i>Economic and social conditions of development of the Polish food economy after Poland's accession to the European Union, 30 November - 2 December 2009, Pułtusk, Poland</i></p>		

Multi-Annual Programme 2011-2014

“Competitiveness of the Polish food economy in the conditions of globalization and European integration”

Conference	Conference Proceedings	
<p><i>European Union food sector after the last enlargements – conclusions for the future CAP, 14-16 June 2011, Rajgród, Poland</i></p>		
<p><i>Expectation and challenges for food sector from the EU enlargements perspective, 17-18 November 2011, Warszawa, Poland</i></p>		
<p><i>Competitiveness of food economy in the conditions of globalization and European integration, 5-7 December 2011, Pułtusk, Poland</i></p>		
<p><i>Proposals for CAP 2013+ and competitiveness of food sector and rural areas, 18-20 June 2012, Kazimierz Dolny, Poland</i></p>		

<p><i>Economic, social and institutional factors of agri-food sector growth in Europe, 10-12 December 2012, Ciechocinek, Poland</i></p>		
<p><i>The new solutions of the CAP 2013+ to the challenges of the EU member states agriculture, 12-12 June 2013, Suchedniów, Poland</i></p>		
<p><i>The new EU agricultural policy – continuation or revolution?, 9-11 December 2013, Jachranka, Poland</i></p>		
<p><i>Achievements and challenges in the food sector and rural areas during the 10 years after EU enlargement, 12-14 May 2014, Rawa Mazowiecka, Poland</i></p>		

The CAP and competitiveness of the Polish and European food sectors, 26-28 November 2014, Józefów, Poland

Multi-Annual Programme 2015-2019

“The Polish and the EU agricultures 2020+. Challenges, chances, , threats, proposals”

Conference	Conference Proceedings
<p><i>Economy versus the environment – competitiveness or complementarity, 23-25 November 2015, Jachranka, Poland</i></p>	<p>Ekonomia versus środowisko – konkurencyjność czy komplementarność Economy versus the environment – competitiveness or complementarity</p> <p>23 MONOGRAFIE PROGRAMU WIELOLETNIEGO WARSZAWA 2016</p>
<p><i>Competitiveness of the economy in the context of social policy measures, 22-24 June 2016, Jachranka, Poland</i></p>	<p>Konkurencyjność gospodarki w kontekście działań polityki społecznej – perspektywa krajowa</p> <p>26 MONOGRAFIE PROGRAMU WIELOLETNIEGO WARSZAWA 2016</p> <p>Competitiveness of the economy in the context of social policy measures – international perspective</p> <p>27.1 MONOGRAFIE OF MULTIANNUAL PROGRAMME WARSAW 2016</p>
<p><i>Risk in the food economy – theory and practice, 23-25 November 2016, Jachranka, Poland</i></p>	<p>Ryzyko w gospodarce żywnościowej – teoria i praktyka</p> <p>48 MONOGRAFIE PROGRAMU WIELOLETNIEGO WARSZAWA 2017</p> <p>Risk in the food economy – theory and practice</p> <p>49.1 MONOGRAFIES OF MULTIANNUAL PROGRAMME WARSAW 2017</p>
<p><i>Strategies for the agri-food sector and rural areas – dilemmas of development, 19-21 June 2017, Licheń Stary, Poland</i></p>	<p>Strategies for the agri-food sector and rural areas – dilemmas of development</p> <p>52.1 MONOGRAFIE OF MULTIANNUAL PROGRAMME WARSAW 2017</p>

